

MØTEINNKALLING

TIL

Formannskapet

Møtested: Kommunestyresalen
Møtedato: 23.11.2016

Tid: 09.00

Forfall meldes umiddelbart. Varamedlemmene møter kun etter nærmere innkalling.

SAKSLISTE

Utvalgs- saksnr.	Saksnr. Tittel
76/16	16/890 ØKONOMIPLAN 2017-2020 - BUDSJETT 2017
77/16	16/126 REFERATER OG MELDINGER
78/16	16/1040 OVERSIKTSDOKUMENT HELSETILSTANDEN I BØ
79/16	15/641 HANDLINGSPLAN FOLKEHELSE 2017
80/16	16/20 SØKNAD OM SPILLEMIDLER 2016
81/16	16/930 STRATEGISK NÆRINGSPLAN - RAPPORT HANDLINGSPROGRAM 2015 OG FORSLAG TIL HANDLINGSPROGRAM 2017
82/16	16/963 RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN MED BEVILLINGSREGLEMENT FOR ALKOHOLSAKER 2016-2020
83/16	16/970 OPPNEVNING AV REPRESENTANT FRA FORMANNSKAPET TIL ARBEIDSGRUPPE FOR Å FINNE EGNED LOKALER TIL DAGAKTIVITETSTILBUD FOR HJEMME- BOENDE PERSONER MED DEMENS

84/16

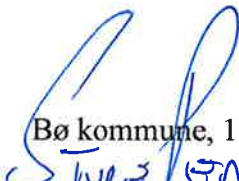
16/1044

**OVERSIKT OVER BEMANNING, OPPGAVER OG BEHOV I HELSE-
OG OMSORGSSEKTOREN**

85/16

16/1047

SØKNAD OM LÅN TIL KJØP AV FISKEFARTØY


Bø kommune, 16.11.2016.
Sture Pedersen
Ordfører

ØKONOMIPLAN 2017-2020 - BUDSJETT 2017

Saksbehandler: Trond Robertsen
 Arkivsaksnr.: 16/890

Arkiv: 151

Saksnr.: Utvalg
 76/16 Formannskapet
 / Kommunestyret

Møtedato
 23.11.2016
 08.12.2016

Innstilling:**1. Skattesatser.**

- a) Skatt på inntekt : Maksimalsats
- b) Skatt på formue: Maksimalsats

2. Eiendomsskatt.

I medhold av eiendomsskatteloven §§2 og 3 skal eiendomsskatt skrives ut på alle faste eiendommer i hele kommunen.

- a) Eiendomsskattesatsen er 4 promille
- b) Boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet skal ha et bunnfradrag på 50 000 kr.
- c) Kommunestyret viderefører tidligere vedtak om fritak fra eiendomsskatt i henhold til eiendomsskattelovens § 7a som gjelder eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne kommunen, fylket eller staten. Videre fritas bygninger etter eiendomsskattelovens § 7b, som har status som verneverdig og derfor har historisk verdi.
- d) Eiendomsskatten skal betales i fire terminer.
- e) Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

3. Godtgjørelse politikere.

I samsvar med kommunens vedtatte godtgjørelsesregulativ.

4. Priser på kommunale tjenester.

Kommunestyret vedtar foreliggende regulativ som forutsetter en generell økning på 2,5% med unntak av følgende:

- Barnehagesatsene: Følger regjeringens maksimalsatser
- Gebyrer ved behandling av jord- og konsesjonslovsaker øker til øvre ramme fastsatt av Statens landbruksforvaltning.
- Fellingsavgiften følger den maksimalpris som ligger i statsbudsjettet.
- Renovasjonsavgiften: Jfr. Regulativ fra Reno-Vest fra Reno-Vest IKS
- Gebyrer ved kommunalt egen innfordringsvirksomhet følger rettsgebyret og innkassosatsen.
- Festeavgift kirkegårdene foreslås økt fra kr 1.400,- pr grav til kr 1.450,-.
- Slamtømmeavgift fastsettes i tråd med den avgiften som vedtas av styret for Reno-Vest DA tillegg et administrasjonsgebyr på 3%.
- Gebyr kopiering økes ikke i 2017.

- Avgift feiing/brannsyn økes med 5%.
- Bevillingsgebyr fastsettes i hht. Alkohollovens § 6-1 på kommunal salgsbevilling for alkoholholdig drikk i gruppe 1 og statlig bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.
- Tilkoplingsgebyr vann og avløp settes med kr 10 000 til kr 2.500,-.
- Frakoplingsgebyr vann settes lik tilkoplingsgebyret på kr 2.500,-.

Viser for øvrig til kommentarer i kapitel. 7

5. Investeringer

Foreliggende investeringsbudsjett vedtas slik det framkommer i etterfølgende tabell.

Tiltak/år	2017	2018	2019	2020
Arealplanen (111)	125			
Rehabilitering av veier, asfalt (411)	2 500	2 500	3 500	3 500
Kai Steinesjøen (435)	1 800	2 700		
Skilting veinavn (820)	800			
Straume barnehage (823)	7 500			
Trinn 2 Steine skole (830)	1 500			
Tilpasing av lokaler tidligere vgs (845)	200			
Kai Hovden (848)	4 500			
Telefoni Rådhuset (850)	625			
Molo Steinesjøen (856)	200			
Tilpasning kommunehuset (860)	800			
ENØK Steine skole (861)	1500			
Parkering Bø kirke		100		
Oppgradering Bibliotek (862)	110			
Visma velferd (NAV) (863)	190			
Gang- og sykkelvei Steinesjøen		1500		
Tiltak vannområdet		500		
Avløp Steinesjøen		750	750	
Rehabilitering utleieboliger (864)	500	500	500	500
Gammelheisen Bøheimen		1625		
Kledning Bø Ungdomsskole		250		
Balkong Bøheimen (865)	100			
Trygghetsalarmer		180		
Gjennomføring pålegg Brannstasjon (866)	250			
Kai Kobbvågen			150	8 000
Sum	23 200	10 605	4 900	12 000

Finansiering				
Momskompensasjon	4 640	2 019	837	2 800
Fondsmidler	200			
Erstatning	1 590			
Lånemidler	14 813	8 586	4 063	6 200
Tilskudd	1 957			3 000
Sum	23 200	10 605	4 900	12 000

6. Prioritering av bruk av lånemidler/låneopptak

Det vedtas et forbruk av lånemidler til investeringer 2017 og inndekning underskudd 2015 på 15 138 000 kroner.

- Det opptas et lån 12 625 000 kroner. Lånet avdras over 25 år.
- Eksisterende likviditetslån på 33 millioner kroner videreføres inntil regnskapet for 2017 er godkjent.

7. Skatt på formue og inntekt.

Skatt på formue og inntekt vedtas med 50 253 000 kroner.

8. Fordeling av netto budsjettamme

Netto driftsramme tar utgangspunkt i økonomisk oversikt over drift på kr. 184 846 000 fordeles slik på etatene:

Etat	Netto ramme
1.1 Fellesfunksjoner og sentrale styringsorganer	18 909 000
1.1009 Kirkelig Fellesråd	3 804 000
1.2 Skole- og barnehageetaten	45 428 000
1.3 Helse- og omsorgsetaten	90 956 000
1.5 Kultur- og næringsetaten	9 422 000
1.6 Teknisk etat	10 281 000
1.7 NAV-avdelingen	6 046 000
Sum	184 846 000

9. Annet

- Underskudd i kapitalregnskapet 2015 på kr 324 635,17 dekkes inn med ved bruk av lånemidler; jfr. pkt 6.
- Det budsjetteres med utlån av strategisk næringsfond med 1.5 millioner kroner.
- Det budsjetteres med utlån startlån ved bruk av ubrukte lånemidler på 2 millioner kroner.
- Det foretas et aksjekjøp i KLP på 1 088 000 kr (egenkapitaltilskudd) finansiert av driftsmidler.
- Det avsettes 946 000 kroner til fond
- Det forbrukes 1 581 000 kroner av fond.

10. Økonomiplanvedtak

- Økonomiplan med netto budsjettrammer for etatene vedtas slik de framgår av tabell kapitel 8.

Saksutredning:

Vedlagt følger Økonomiplan 2017-2020 / Årsbudsjett 2017 til behandling i formannskap og kommunestyre.

Vedlegg:

- Økonomiplan 2017-2020 (Budsjett 2017)
- Regulativ 2017

Straumsjøen 15.11.2016

Gundar Jakobsen
rådmann

REFERATER OG MELDINGER

Saksbehandler: Grete F. Olsen
Arkivsaksnr.: 16/126

Arkiv: 033

Saksnr.: Utvalg
77/16 Formannskapet

Møtedato
23.11.2016

Innstilling:

Referater og meldinger tas til orientering.

Saksutredning:

REFERERES FRA DOKUMENTJOURNAL

Dato: 15.11.16 Utvalg: FSK Formannskapet

Saksnr	Regdato Navn Innhold	Avd/Sek/Sakb	Arkivkode
16/5-67	24.10.2016 Bø Frivilligsentral v/Elin Dahl ORGANISERING AV TV-AKSJONEN	RÅD//GUJA	020
16/4-76	02.11.2016 Helsedirektoratet INNVILGER TILSKUDD TIL "OPPFØLGING AV BARN OG UNGE MED OVERVEKT OG FEDME" OVER STATSBUDDSJETTET	HS/HSS/JG	000

OVERSIKTSDOKUMENT HELSETILSTANDEN I BØ

Saksbehandler: Linda Sommerseth
Arkivsaksnr.: 16/1040

Arkiv: F03

Saksnr.: Utvalg
78/16 Formannskapet

Møtedato
23.11.2016

Innstilling:

Oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i Bø kommune
tas til orientering

Saksutredning:**Bakgrunn**

Lov av 24.juni 2011 om folkehelsearbeid skal legge til rette for et kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid og har som formål å fremme god og rettferdig fordeling av helse. I §5 i folkehelseloven pålegges kommunene å ha en skriftlig oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Det er denne som nå legges frem til politisk behandling. Denne oversikten skal identifisere folkehelseutfordringer i kommunen og vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Oversikten legges så til grunn for mål og strategier for folkehelsearbeidet, som skal forankres i planprosesser etter plan- og bygningsloven. Dette oversiktsdokumentet vil være en del av kunnskapsgrunnlaget og utgangspunktet for folkehelsearbeidet i Bø kommune. Dette dokumentet er lagt opp etter statens veiledning og anbefalinger til oversiktsarbeidet «God oversikt- en forutsetning for god folkehelse» IS-2110 utgitt i oktober 2013.

Arbeidsprosessen

Det har vært gjennomgang av statistisk materiale og lokal kunnskapsinnhenting gjennom en tverrsektoriell møteserie hvor folkehelsearbeid, helsetilstand og folkehelseutfordringer har blitt diskutert. Deltakere i møteserien har vært:

- Oppvekstsektoren
- Helseavdelingen
- Pleie- og omsorgssektoren
- NAV
- Integreringskontoret

Folkehelsekoordinatoren har innhentet statistikk og skrevet dokumentet, første utkast ble sendt ut til alle som hadde deltatt i diskusjonene for tilbakemelding. Oversikten er faglig vurdert av kommuneoverlegen.

Sammendrag

Bø kommune deler generelle utfordringer med resten av landet; livsstilssykdommer, sosial ulikhet og psykiske lidelser. Oversikten viser at Bø kommune i tillegg har:

- Store levekårsutfordringer, hvor konsekvensen er størst for barn og unge. Vi har mange barnevernssaker, levekårene for mange familier er vanskelig. Dette bidrar til varierende skoleresultater, lavere trivsel i ungdomsskolen, høyt frafall fra videregående skole, høy arbeidsledighet blant unge og høy uføregrad hos unge. Tidlig intervensjon er avgjørende for å bryte dette mønsteret.
- Vi har også utfordringer med befolkningsnedgang og befolkningssammensetningen. Vi har en høy andel over 80 år, det er derfor viktig med forebyggende arbeid for denne aldersgruppen. Vi har også en utfordring med å få integrert flyktninger i fritidsaktiviteter på grunn av manglende ressurser til oppfølging og lite tilbud på offentlig transport.

Disse utfordringene er ikke nye i Bø og både kommunen og aktive frivillige lag og foreninger har mange gode tiltak som gjør at konsekvensene av disse utfordringer når man ser på økt sykелighet, er lavere enn forventet. Vi har flott natur med turløyper rett utenfor døren uansett hvor i Bø man bor og det er et lite miljø hvor folk "bryr seg", følger med og stiller opp for hverandre. Det er gode offentlige tjenester som er lett tilgjengelig, "alle kjenner alle", lav terskel for å ta kontakt og det er lite byråkrati.

Det er mange rimelige og gode tilbud til innbyggerne i Bø, både innen idrett, fritid og kultur. Kommunen har hatt mange vellykkede tiltak mot barnefattigdom og det er en stor dugnadsånd i Bø, noe som bidrar til en fellesskapsfølelse og sosiale arenaer som gir god livskvalitet for mange. Dette er forhold som kommunen bør sikre og videreutvikle.

Vedlegg:

Oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i Bø kommune

Kine Johnsen
Kultur- og næringssjef

Gundar Jakobsen
Rådmann



Oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i Bø Kommune



Folkehelse

Folkehelse er befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning.

Folkehelsearbeid

Folkehelsearbeid er samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen.

Innhold

1.0 Bakgrunn	6
1.1 Kilder til informasjon	6
1.2 Arbeidsmetode	7
1.3 Forankring i lovverket	7
1.4 Generelle folkehelseutfordringer	8
2.0 Befolkningssammensetning	8
2.1 Generelt om befolkningssammensetning	9
2.1.1 Lokale forhold	9
2.1.2 Lokale vurderinger og innspill av befolkningsnedgangen	10
2.1.3 Lokale vurderinger og innspill av aldersfordeling	10
2.1.4 Lokale vurderinger og innspill om integrering	11
3.0 Oppvekst- og levekårsforhold	12
3.1 Generelt om oppvekst- og levekårsforhold	12
3.1.1 Lokale forhold om arbeid, sykefravær, uførhet, utdanningsnivå, lavinntekt	13
3.2.1 Lokale innspill og vurderinger	16
3.2 Barnehage, grunnskole og videregående skole	18
3.2.1 Barnehagene i Bø	18
3.2.2 Grunnskolen i Bø	18
3.2.3 Videregående skole	22
3.2.4 Lokale innspill og vurderinger barnehage, grunnskole og videregående skole	23
3.3 Boliger og boforhold	24
3.3.1 Generelt om boliger og boforhold	24
3.3.2 Lokale forhold	25
4.0 Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø	25
4.1 Generelt om fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø	25
4.1.1 Lokale forhold	25
4.1.2 Lokale innspill og vurderinger	26
5.0 Skader og ulykker	27
5.1 Generelt om skader og ulykker	27
5.1.1 Lokale forhold	27
6.0 Helserelatert adferd	30
6.1 Generelt om helserelatert adferd	30

6.2 Røyk, snus, alkohol og andre rusmidler	30
6.2.1 Generelt om røyk, snus, alkohol og andre rusmidler	30
6.2.2 Lokale forhold	30
6.2.3 Lokale innspill og vurderinger	31
6.3 Overvekt/fedme	31
6.3.1 Generelt om overvekt/fedme	31
6.3.2 Lokale forhold	32
6.3.3 Lokale innspill og vurderinger	33
6.4 Fysisk aktivitet	33
6.4.1 Generelt om fysisk aktivitet	33
6.4.2 Lokale forhold	33
6.4.3 Lokale innspill og vurderinger	33
6.7 Vold/kriminalitet	34
6.7.1 Lokale forhold	34
7.0 Helsetilstanden	34
7.1 Hjerte- og karsykdommer	36
7.1.1 Generelt om hjerte- og karsykdommer	36
7.1.2 Lokale forhold	36
7.2 Diabetes type 2	36
7.2.1 Generelt om diabetes type 2	36
7.2.2 Lokale forhold	37
7.3 KOLS og Astma	37
7.3.1 Generelt om KOLS og Astma	37
7.3.2 Lokale forhold	37
7.3.3 Lokale innspill og vurderinger	39
7.4 Muskel- og skjelettlidelser	39
7.4.1 Generelt om muskel- og skjelettlidelser	39
7.4.2 Lokale forhold	39
7.4.3 Lokale innspill og vurderinger	39
7.5 Tannhelse	39
7.5.1 Generelt om tannhelse	39
7.5.2 Lokale forhold	39
7.5.1 Utfordringer for tannhelsen	42

7.6 Psykiske symptomer og lidelser	43
7.6.1 Generelt om psykiske symptomer og lidelser	43
7.6.2 Lokale forhold	43
7.6.3 Lokale innspill og vurderinger	43
7.7 Forventet levealder	44
7.7.1 Generelt om forventet levealder	44
7.7.2 Lokale forhold	44
7.8 Demens.....	44
7.8.1 Generelt om demens	44
7.8.2 Lokale forhold	44
8.0 Vurdering av data og relevans	45
9.0 Helsefremmende forhold – positive faktorer	46
10.0 Vurdering og tolkning	47

1.0 Bakgrunn

Lov av 24.juni 2011 om folkehelsearbeid skal legge til rette for et kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid og har som formål å fremme god og rettferdig fordeling av helse.

I §5 i folkehelseloven pålegges kommunene å ha en skriftlig oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Denne oversikten skal identifisere folkehelseutfordringer i kommunen og vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Oversikten legges så til grunn for mål og strategier for folkehelsearbeidet, som skal forankres i planprosesser etter plan- og bygningsloven.

Dette oversiktsdokumentet vil være en del av kunnskapsgrunnlaget og utgangspunktet for folkehelsearbeidet i Bø kommune.

Helseoversikten er lagt opp etter statens veiledning og anbefalinger til oversiktsarbeidet "God oversikt – en forutsetning for god folkehelse" IS-2110 utgitt i oktober 2013.



Illustrasjon av det systematiske folkehelsearbeidet

Kommunen har en samarbeidsavtale med Nordland Fylkeskommune om folkehelsearbeid, hvor et av resultatmålene er at skriftlig oversiktsdokument over helsetilstand med positive og negative påvirkningsfaktorer for helse skal brukes aktivt som kunnskapsgrunnlag i arbeidet med kommunal planstrategi og i arbeidet med andre planer, strategier og tiltak. Dokumentet skal rulleres hvert fjerde år.

1.1 Kilder til informasjon

[Folkehelseprofil Bø kommune 2014](#) og 2015.

Folkehelseprofil Nordland Fylkeskommune 2014 og 2015

Folkehelseprofilene er en oversikt over helsetilstanden i kommunene sammenlignet med tall for fylket og landsgjennomsnittet. Det er folkehelseinstituttet som lager disse.

Folkehelse rapporten 2014. Denne rapporten beskriver helsetilstanden i befolkningen ved hjelp av et utvalg indikatorer på helse.

Statistisk sentralbyrå

Folkehelseinstituttet – statistikkbanker

Kommunehelse statistikkbank

Skoleporten.no. Skoleporten er et verktøy for vurdering av kvalitet i grunnskolen.

Ungdataundersøkelsen for Bø kommune 2014. Ungdata er et kvalitetssikret og standardisert system for lokale spørreskjemaundersøkelser. Undersøkelsene er tilpasset skoleelever på ungdomstrinnet og i videregående opplæring.

Kartlegging av 75-åringer i Bø kommune. Bø kommune har gjennomført en kartlegging, basert på spørreskjema og intervjuer for å undersøke hvilke utfordringen 75-åringer i Bø kommune står ovenfor og hvorvidt tilbudet i kommunen er tilfredsstillende slik det er i dag.

Kartlegging helsefremmende skoler, Nordland Fylkeskommune. NFK har sendt ut spørreundersøkelse til alle grunnskoler i Nordland for å kartlegge hvor langt skolene har kommet med implementering av kriteriene for helsefremmende skoler. Svarene til de tre skolene som har svart blir brukt for å vurdere hvor langt vi har kommet i Bø.

1.2 Arbeidsmetode

I tillegg til gjennomgang av statistisk materiale har det blitt gjennomført lokal kunnskapsinnhenting gjennom en tverrsektoriell møteserie hvor folkehelsearbeid, helsetilstand og folkehelseutfordringer har blitt diskutert. Deltakere i møteserien har vært:

- Oppvekstsektoren (representanter fra skole og barnehage)
- Helseavdelingen (fastlege, leder psykisk helse og ruskonsulent)
- Pleie og omsorgsektoren (lege, leder pleie og omsorg og avdelingsledere Bøheimen og hjemmesykepleien)
- NAV
- Integreringskontoret

Diskusjonene har tatt utgangspunkt i Folkehelseprofilen for Bø kommune 2015 og Ungdataundersøkelsen i Bø 2014.

I tillegg har ulike etater blitt forespurt om deres vurdering av helsetilstanden i Bø kommune per mail og fått muligheten til å uttale seg om statistikken. Vi har fått innspill fra tannpleier, teknisk etat, kulturetaten, næringsavdelinga og andre kommuner i regionen. Har forsøkt å få uttalelse fra politiet uten å lykkes.

Barn og unges medvirkning er ivare tatt gjennom Ungdataundersøkelsen, som ble gjennomført i 2014 på ungdomsskolen.

Folkehelsekoordinator har innhentet statistikk og skrevet dokumentet. Første utkast ble sendt ut til alle som hadde deltatt i diskusjonene for tilbakemelding. Oversikten er faglig vurdert av kommuneoverlegen.

1.3 Forankring i lovverket

Forankring i sentrale Lov- og forskrifter:

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

Forskrift om oversikt over folkehelsen

Merknader til forskrift om oversikt over folkehelsen

Folkehelsemeldingen (Folkehelsemeldingen God helse – felles ansvar Meld.St.34 2012-2013)

Smittevernloven

Forskrift om miljørettet helsevern

Plan og bygningsloven

1.4 Generelle folkehelseutfordringer

Generelt har vi god folkehelse i Norge. Sosiale forhold knyttet til oppvekst, utdanning, jobb, hva vi spiser og mulighetene til trening og fysisk aktivitet er avgjørende for helsen. I Norge har vi noen generelle utfordringer og noen er typiske for enkelte kommuner. De største generelle folkehelseutfordringene vi har er:

- Økning i kroniske sykdommer og kreftsykdommer (KOLS, astma, diabetes 2)
- Helseutfordringer relatert til levevaner (kosthold, tobakk, alkohol, fysisk aktivitet)
- Helseutfordringer relatert til miljøfaktorer (luftforurensning, støy, inneklima osv)
- Skader og ulykker (største dødsårsak i Norge for personer under 45 år)
- Psykisk helse som helseutfordring (depresjon, angst og rusrelaterte lidelser vanligst)
- Sosial ulikhet i helse (betydelige helseforskjeller mellom sosioøkonomiske grupper i Norge)
-

2.0 Befolknings sammensetning

- *Befolkningsnedgangen ser ut til å fortsette, spesielt ressurssterke unge mennesker flytter fra bygda for utdanning eller jobb.*
- *Vi har en høyere andel personer over 80 år enn gjennomsnittet for Nordland og resten av landet.*
- *Ensomhet og ufrivillig isolasjon på grunn av manglende transport er en utfordring for kommunen.*
- *Flyktningene deltar ikke i fritidsaktiviteter på lik linje med andre, på grunn av manglende ressurser til oppfølging og manglende transport.*

2.1 Generelt om befolkningssammensetning

Befolkningens sammensetning og utvikling danner grunnlaget for den kommunale planleggingen av kommunens langsiktige behov. Befolkningens sammensetning omfatter statistikk som antall innbyggere, alders- og kjønnsfordeling, sivilstatus, etnisitet og flyttemønster.

2.1.1 Lokale forhold

I Bø kommune er det i 2015 2642 innbyggere, hvorav 469 er barn fra 0-17 år og 237 personer over 80 år. 185 personer er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre. Fra 2013 til 2014 gikk befolkningstallet ned med 12 personer. Fra 2010 har folketallet gått ned med 149 personer.

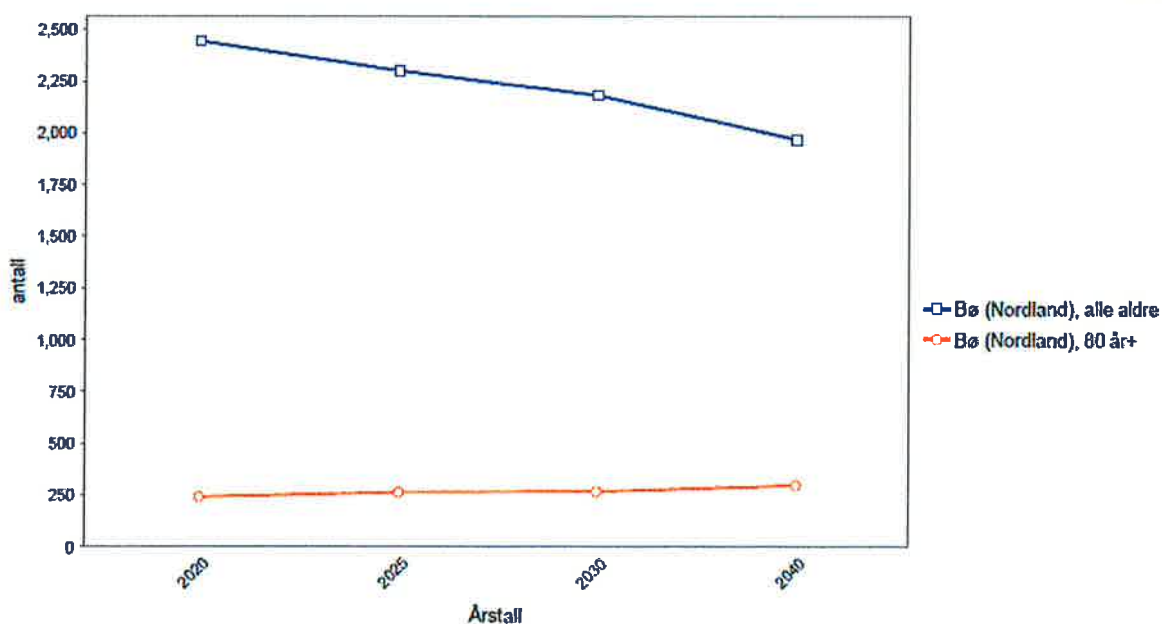
Fødselstallene for Bø kommune har gått jevnt ned siden 2000, da 42 barn ble født, med laveste tall i 2013 hvor 12 barn ble født. I 2015 forventes 29 barn født i Bø kommune, over en dobling av tallet fra 2013.

Bø er høyt oppe på listen over kommunene som har høyest andel personer over 80 år. I følge kommunehelsa statistikkbank har vi en andel over 80 år på 8.9 %, mot 5.2 % gjennomsnittlig for Nordland og 4.4 % gjennomsnittlig for hele landet.

Kartlegginga av 75-åringene som ble gjennomført i 2015, viser at 75-åringene i Bø er relativt friske og lever et godt, aktivt liv, og at kommunens tilbud oppleves som tilfredsstillende. Det er likevel utfordringer som kommunen bør møte, som for eksempel ensomhet og ufrivillig isolasjon grunnet manglende transport.

Statistikken viser at befolkningsnedgangen vil fortsette i alle aldersgrupper med unntak av personer over 80 år.

Framskrevet befolkning (B) - *kjønn samlet, antall*



Bildet viser befolkningsutviklingen i Bø fram til 2040, det blir færre barn/unge og folk i arbeidsaktiv alder, mens det blir flere personer over 80 år.

Innvandringen og antallet norskfødte med innvandrerforeldre øker i Nordland, og også i Bø kommune. Det er bosatt 59 flyktninger fra 2013 til 2015, i tillegg kommer arbeidsinnvandrere og ekteskapsinnvandrere.

2.1.2 Lokale innspill og vurderinger av befolkningsnedgangen

Bø kommune er en fraflyttingskommune. Nedgangen i befolkningen ser ikke ut til å stoppe opp og dette påvirker kommunen på en rekke måter, blant annet gir det utfordringer innen mulighet for arbeid, nettverksdannelse, menneskers trivsel og kommunens økonomiske evne til tjenesteyting.

Skolesektoren er, naturlig nok, opptatt av at med fortsatt befolkningsnedgang blir antallet elever på hver skole redusert, dersom skolestrukturen opprettholdes som i dag. De poengterer at det ikke er bevist at små skoler er dårligere enn store skoler med tanke på det faglige innholdet, men de merker befolkningsnedgangen på behovet for deling av klasser. Opptil tre trinn kan bli slått sammen i enkelte fag, noe som fører til faglige utfordringer for lærerne og elevene reagerer ulikt på klassedelingen og noen elever kan ha både faglige og sosiale utfordringer med delte klasser.

Spredd bosetting gjør at foreldrene har et enda større ansvar for at barna får kontakt med jevnaldrende på ettermiddagstid, og skolen er nå den største sosiale arenaen for mange.

Nav sier at det er høy arbeidsledighet og at spesielt unge flytter fordi det ikke er jobb å få tak i. Det generelle inntrykket er at mange av de som flytter til kommunen har flere utfordringer, så som helseplager, arbeidsledighet og psykososiale problemer, og de har derfor krav på offentlige ressurser og støtte.

2.1.3 Lokale innspill og vurderinger av aldersfordeling

Bø har en aldrende befolkning med små fødselstall og minkende gruppe av mennesker i arbeidsfør alder. Dette skaper mange utfordringer for Bø kommune som samfunn, både i arbeidslivet og sosialt. Ikke heller her finnes det forskning som kan dokumentere effekten på folkehelse.

Det er færre personer som skal bære et økende behov for omsorg for en aldrende befolkning. Mange eldre har barn som bor langt unna og de som er igjen får dermed større ansvar for sine foreldre, noe som kan gi stor psykososial belastning både for de eldre og de pårørende.

Mye av det frivillige arbeidet bæres av et fåtall ildsjeler, slik er det i de fleste kommuner, også i Bø. Når mange ressurssterke unge mennesker flytter fra kommunen blir det færre som skal drive frivillig sektor og gi tilbud fremfor alt til barn og unge.

Pleie- og omsorgssektoren mener at aldersfordelinga gjør det enda viktigere å legge til rette for at eldre kan bo hjemme så lenge som mulig.

De merker den skjeve aldersfordelingen ved at det er vanskeligere å rekruttere personale på sykehjemmet og i hjemmesykepleien.

Kommunen har vært veldig gode på å rekruttere leger og sykepleiere og har god lege- og sykepleierdekning, men vi har ikke hatt samme gode resultater når det gjelder rekruttering av helsefagarbeidere.

2.1.4 Lokale innspill og vurderinger om integrering

Integreringskonsulenten forteller at flyktningene som kommer får mye lagt til rette i forhold til bolig, økonomisk hjelp, skole og barnehage til barna og voksenopplæring.

Det som er en utfordring er å få flyktningene til å delta i fritidsaktivitet på lik linje med andre, da de ofte krever ekstra oppfølging (språk- sosialt) og hjelp til transport. Det er for lite ansatte til å ivareta integreringen på fritiden på en god måte.

3.0 Oppvekst- og levekårsforhold

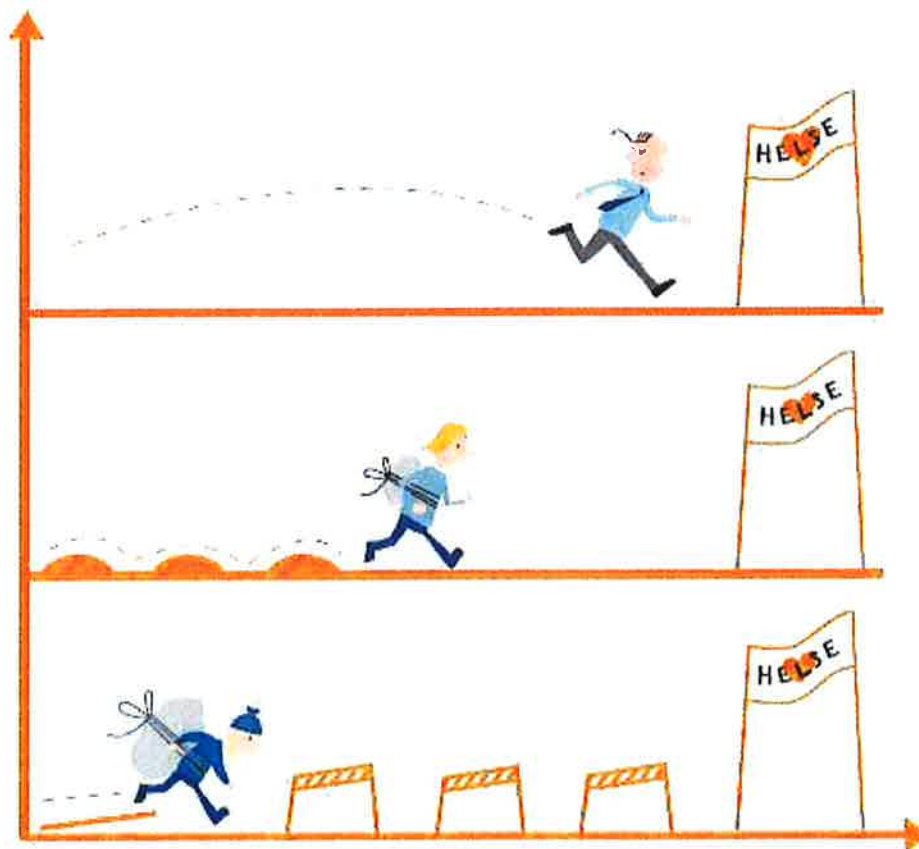
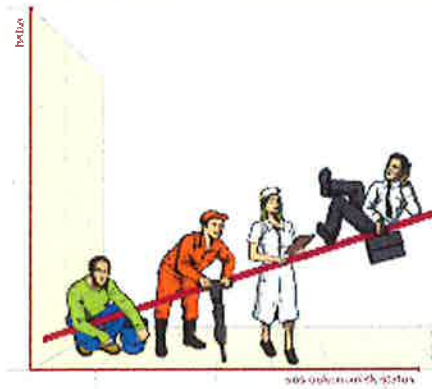
3.1 Generelt om oppvekst- og levekårsforhold

- Vi har høy arbeidsledighet både i gruppen 15-29 år og 30-74 år
- Vi har høyere andel unge uføretrygdede og langt flere unge sosialhjelpsmottakere
- Vi har flere barn av eneforsørgere og flere eneforsørgere
- Det bor færre med høyere utdanning i Bø enn lands- og fylkesgjennomsnittet.
- Flere ungdommer svarer at de har dårlig råd enn gjennomsnittet på ungdomsundersøkelsen
- Det er mange som ønsker arbeid, men det er for få arbeidsplasser
- De barna som har foreldre med støtte fra det offentlige får hjelp, det er en utfordring å få hjulpet de med dårlig råd som ikke får støtte fra det offentlige
- En lavere andel av 10.klassingene trives på skolen enn gjennomsnittet for Nordland og resten av landet
- Elever på 10.trinn opplever i følge statistikken mer mobbing enn resten av landet og resten av regionen
- Vi har langt høyere frafall fra videregående enn gjennomsnittet for resten av Nordland og landet.
- Vi har sosiale utfordringer på grunn av spredt bosetning og fraflytting
- Barn har et høyt skjermforbruk og aldersgrenser på data og film blir ikke fulgt
- Vi har for få utleieboliger og vi har et etterslep på vedlikehold på kommunale utleieboliger

Oppvekst og levekår omhandler økonomiske vilkår, bo- og arbeidsforhold samt utdanningsforhold. Levekår kan defineres og forstås som den enkeltes tilgang til ulike ressurser. Levekår påvirker helse, og hvordan helsen fordeles i befolkninga. Gjennom å legge til rette for en god oppvekst legges grunnlaget for en god helse på individnivå.

«Det er bedre å være rik og frisk enn fattig og syk.» Dette spøkefulle utsagnet blir brukt av mange, men alle er kanskje ikke klar over alvoret og realiteten i utsagnet. Rike mennesker er faktisk friskere enn fattige. Forskning slår utvetydig fast at personer fra høyere sosiale lag målt ved utdanning, yrke eller inntekt – både lever lenger og har bedre helse enn personer fra lavere sosiale lag.

Sosiale ulikheter i helse danner mønster av en gradient gjennom hele befolkningen. Det er ikke kun de absolutt fattigste som skiller seg ut med dårligere helse. De rikeste har litt bedre helse enn de nest rikeste, som igjen har litt bedre helse enn de tredje rikeste osv. Sosiale ulikheter i helse er derfor noe som angår alle. Sosiale ulikheter i helse utgjør en gradientutfordring som krever et bredt, befolkningsrettet fokus på problemet.

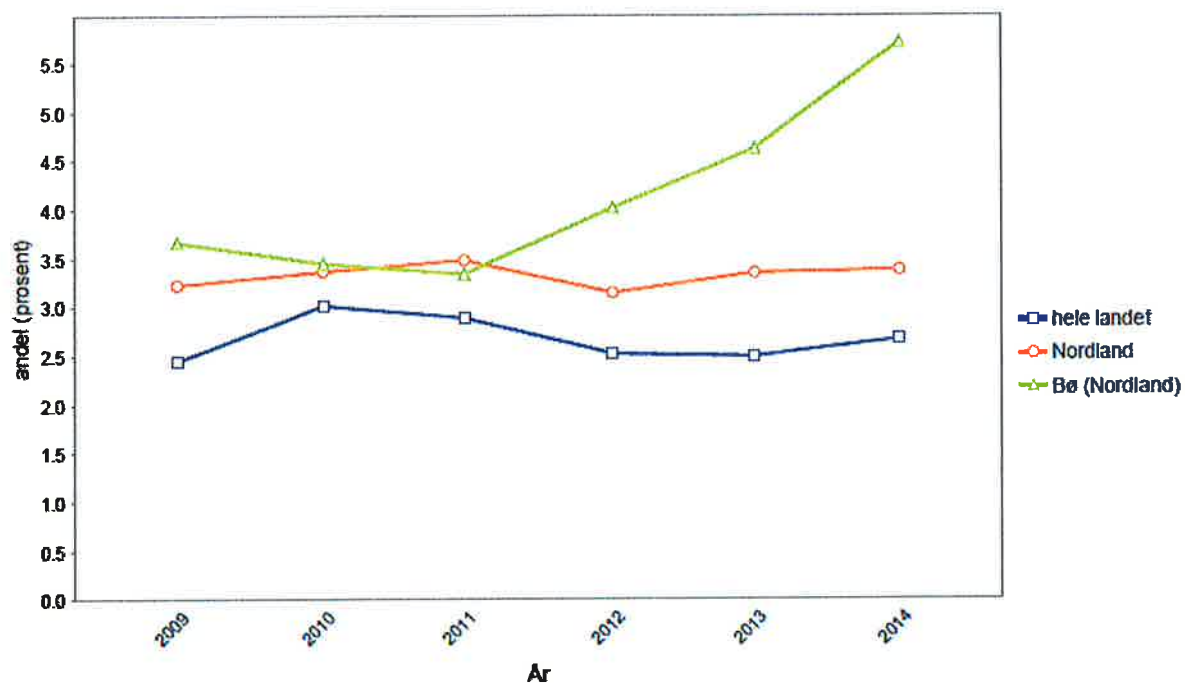


Bilde på sosial ulikhet i Helse, vi har ulik vei mot god helse.

3.1.1 Lokale forhold om arbeid, sykefravær, uførhet, utdanningsnivå, lavinntekt

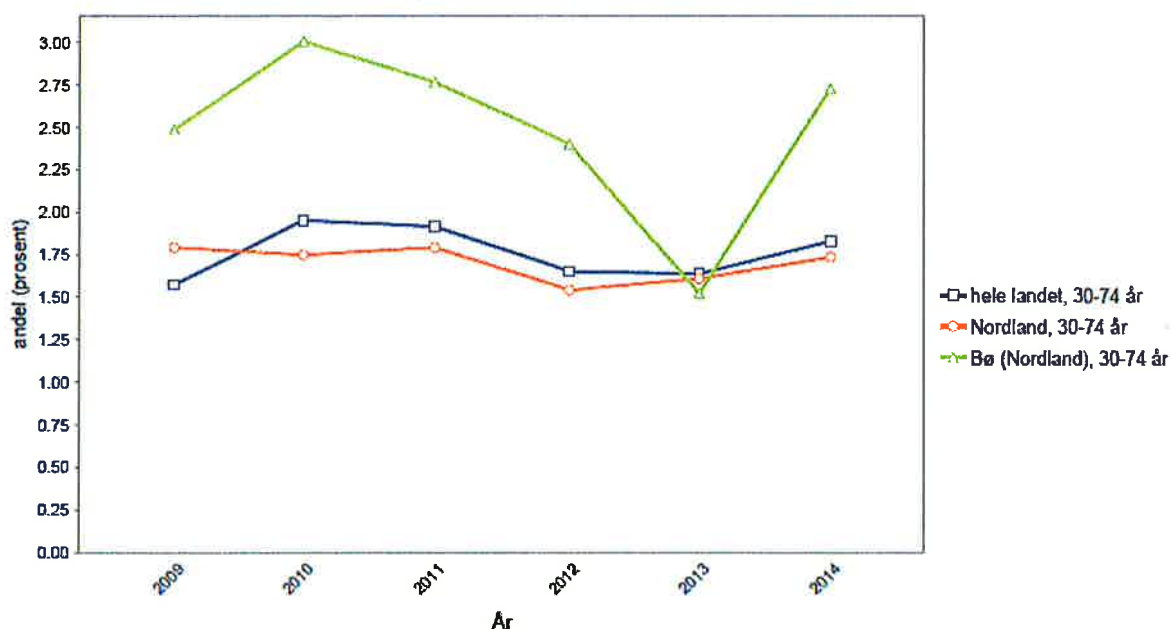
Tall for inntektsulikhet ligger på fylkesgjennomsnittet i Bø, tallene er forholdet mellom de som har nest best inntekt og de som har nest lavest inntekt.

Arbeidsledighet (B) - 15-29 år, kjønn samlet, andel (prosent)



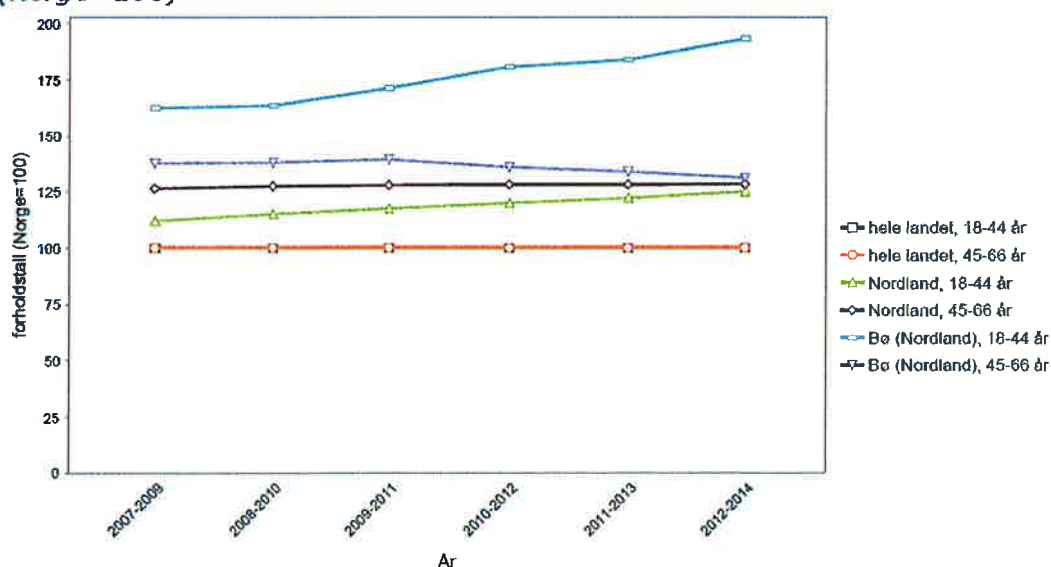
Bø ligger høyere enn fylkes- og landsgjennomsnittet når det gjelder arbeidsledighet blant ungdom fra 15-29 år.

Arbeidsledighet (B) - kjønn samlet, andel (prosent)



I aldersgruppen 30-74 år har arbeidsledigheten steget veldig fra 2013 til langt over gjennomsnittet for Nordland og resten av landet. Fra 2010 fram til 2013 var det en markant reduksjon i arbeidsledigheten.

Uføretrygdede (B) - kjønn samlet, varig uførepensjon, forholdstall (Norge=100)

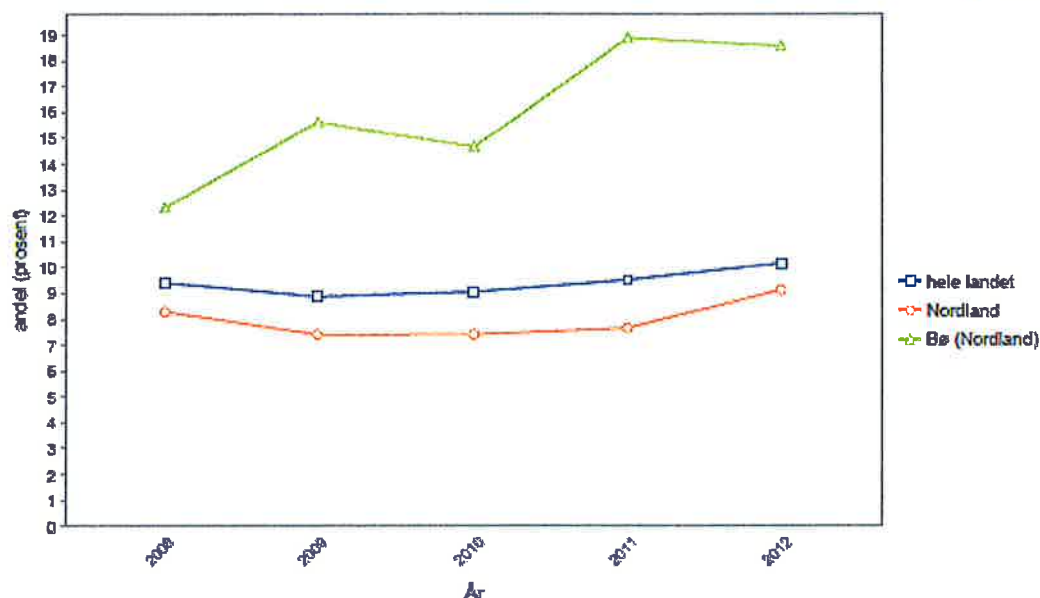


Bø kommune har en høyere andel unge uføretrygdede enn andre kommuner i regionen, som vi ser av diagrammet er den også stigende. Det er likevel viktig å merke seg at andelen unge uføretrygdede i Bø og i Norge er svært stabil, og ikke øker vesentlig.

Statistikken viser at det er langt flere unge sosialhjelpsmottakere i Bø, 12 % mellom 18 og 24 år mottar sosialhjelp, gjennomsnittet for Nordland fylke er på 7,9 %.

Vi har også flere mellom 25 og 66 år som mottar sosialhjelp, 5,0 % i Bø mot 3,8 % gjennomsnittlig i Nordland. I aldersgruppen 25-66 år er det spesielt menn fra Bø som ligger over fylkessnittet.

Lavinntekt (husholdninger) (B) - EU60, 0-17 år, andel (prosent)



Figuren viser at Bø kommune har 18,6 % mellom 0-17 år som lever i husholdninger med inntekt under 60 % av nasjonal medianinntekt, beregnet etter EUs fattigdomsdefinisjon. Gjennomsnitt for Nordland er 9,1 % og for hele landet er tallet 10,2 %. (Medianinntekten er den «midterste» inntekten, hvor 50% av husholdningene har høyere inntekt og 50% har lavere inntekt.)

Barn av eneforsørgere antas å være en potensielt utsatt gruppe, både økonomisk og sosialt. I Bø kommune er 19,4 % av barna barn av eneforsørgere, mot et landsgjennomsnitt på 15,5 %. Det er flere eneforsørgere i Bø (21,8 % mot 18,0 % i gjennomsnitt for resten av landet).

I tillegg viser statistikken på kommunehelse statistikkbank at det bor færre med høyere utdanning i Bø enn gjennomsnittet for resten av landet (68,4 % mot 83,1 %).

Ungdata-undersøkelsen viste at 72 % av ungdommene mener at de stort sett eller alltid har god råd på spørsmål om familien har hatt god eller dårlig råd de siste to årene, mens landsgjennomsnittet er 79 %. Det er altså flere ungdommer i Bø som subjektivt sett mener at familien har dårlig råd enn i resten av landet.

3.2.1 Lokale innspill og vurderinger

Det er utilstrekkelig tallgrunnlag for å påvise sosiale helseforskjeller i kommunen, målt som forskjell mellom forventet levealder og utdanningsnivå. Sosial ulikhet er en av de største folkehelseutfordringene vi har i Norge, og vi mener at vi har en stor utfordring i kommunen, sosioøkonomisk, både målt ved utdanning og inntektsnivå.

Data fra Folkeheleprofilen viser at der er mange unge uføretrygdede, og stort antall enslige forsørgere, arbeidsledigheten hos unge er høy. Helsetjenesten bekrefter dette og mener at der er mange unge med dårlig helse der risikoen for fremtidige kroniske sykdommer er høy.

Barnevernet viser til at Bø kommune er en kommune med befolkningsnedgang, samtidig som det er usikkerheter rundt tilgang på jobb. Dette kan medføre et økende antall arbeidsledige med barn. Arbeidsledighet fører med seg usikkerhet for fremtiden, dårlig økonomi, stor fare for å falle utenfor sosialt og økt fare for å utvikle psykisk lidelse. Dette er faktorer som kan påvirke foreldrenes evne til å vise god og utviklingsstøttende omsorg for sine barn. Selv om Bø kommune har satset stort på bekjempelse av barnefattigdom de siste årene (med gode resultater) må man ikke glemme at den «fattigdommen» barn kan møte i samspillet med foreldrene oftest er den som setter dypest spor.

I Bø kommune er det 9 barn som mottar hjelpetiltak i hjemmet og 10 barn som mottar omsorgstiltak (er under barnevernets omsorg).

Det lave utdanningsnivået kan forklares med høy andel eldre og at Bø kommune har vært (og er) en kommune der primærnæringene har stor betydning, men lav utdanning er likevel i seg selv en risikofaktor for dårlig helse.

Statistikken viser at det er mange familier med barn i Bø som har dårligere økonomi enn gjennomsnittet. Dårlig økonomi får store konsekvenser for den enkelte og for familier. Deltakelse i sosiale aktiviteter og fritidsaktiviteter for barn er rimelig i Bø kommune, men for fattige familier kan det å kjøpe en bursdagsgave eller fotballutstyr være en stor økonomisk byrde som kan gjøre at barna avstår fra å delta. Egenandeler til klassesaker eller turneringer kan også gjøre det umulig for barn å delta på lik linje med andre. Det å ha dårlig råd er skambelagt og mange familier prøver derfor å skjule at de er fattige, og veldig få ber om hjelp fra det offentlige.

For å delta i fritidsaktivitet og sosiale aktiviteter må ofte familien ha tilgang til bil eller muligheter for annen transport. Dette gjelder også for voksne. Dårlig økonomi kan derfor skape sosial isolasjon.

Det er i følge ansatte på Nav mange som ikke har økonomi til å være med på klassesparing, idrett og aktiviteter. Vi har aktivitetskort for barn og unge som har foreldre med tiltak gjennom Nav eller barnevernet. I følge ansatte på Nav er ikke den største utfordringen de som har tiltak allerede, men de barna de ikke ser, for eksempel barn til foreldre som ikke har så dårlig økonomi eller andre faktorer som gjør at de har hjelp fra det offentlige, men som likevel ikke har råd til at barna er med på aktiviteter. Det er kjent at levekårsutfordringer går i arv, vi kan se at barn av foreldre som har tiltak gjennom NAV oftere bruker NAV selv.

NAV påpeker at stort sett alle flyktningene vil ha arbeid, men det fins ikke.

Sysselsettingsprosenten er sesongavhengig. Arbeidsledigheten preges av svingninger i fiskeriene. Når arbeidsledigheten er lav har de produksjon på Hovden fiskeindustri, Skårvågfisk, Nergård og E Kristoffersen og sønner as. Når arbeidsledighetene er høy er det fordi de er permittert i fiskeriene. Ledigheten preges også noe av sesongvariasjoner inne bygg og anlegg, men ikke i så stor grad som fiskeriene.

Næringsavdelingen i Bø poengterer at det er en positiv driv i bygda med flere som har startet bedrifter og unge folk som har flyttet tilbake til bygda satser på å skape sin egen arbeidsplass og skaper dermed flere arbeidsplasser.

3.2 Barnehage, grunnskole og videregående skole

3.2.1 Barnehagene i Bø

Barnehagene er i et folkehelseperspektiv en viktig arena for integrering og inkludering, lære språk- og kommunikasjon, sosial læring og utvikling generelt. Barnehagearenaen er, som skolen, en sentral og viktig folkehelsearena. Tilgang til gode barnehagetilbud vil kunne kompensere for både mangelfull stimulering i hjemmet, bidra til sosial utjamning og legge til rette for sunne levevaner i oppveksten. Tilgjengelighet, fleksibilitet og pris er vesentlig når det gjelder å nå alle grupper i befolkningen med barnehagetilbud.

Vi har tre kommunale barnehager i Bø. I følge tall fra skole- og barnehageavdelinga er det 89 barn fordelt på de tre barnehagene. Vi har full barnehagedekning. Seks (6,3%) barn i barnehagealder (over ett år) går ikke i barnehage. Det er ingen av førskolebarna som ikke går i barnehage. Ingen av barnehagene har fått godkjent status som helsefremmende barnehage etter de nye kriteriene for helsefremmende barnehage fra 2014, men Straume barnehage var med i prosjektet Helsefremmende barnehager med Nordland Fylkeskommune fra 2009 og de andre barnehagene i kommunen ble med i prosjektet fra 2012.

Alle barnehagene i Bø er godkjent etter forskriften om miljørettet helsevern.

Barnehagene i Bø har god kompetanse, i følge kommunebarometeret er det 90 % av pedagogiske ledere/styrere som har pedagogisk utdanning.

Det er i år satt i gang to tiltak for å sikre at flest mulig barn går i barnehage, foreldre med lav inntekt kan få støtte til barnehageplass og de kan også søke om gratis kjernetid i barnehagen for 4 og 5-åringer.

Barnehage er et av de viktigste tiltakene for å redusere sosiale forskjeller i et samfunn. Forskning har vist at barn til innvandrere som går i barnehage har bedre skolerresultater enn barn som ikke går i barnehage. Målrettede tiltak i barnehage overfor risikogrupper har vist gode resultater.

3.2.2 Grunnskolen i Bø

På grunnskolen møter vi hele befolkningen i Norge på en felles arena, og i en viktig fase av menneskenes liv og utvikling. Grunnskolen er derfor den kanskje viktigste folkehelsearenaen vi har. Skolen har ansvar for å legge til rette for rutiner som både fremmer god læring og god helse. Ifølge Opplæringsloven § 9a-1 har alle elever i grunnskoler og videregående skoler rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Grunnskolens betydning i samfunnet for å redusere sosial ulikhet og dermed bidra til å redusere helseforskjeller i befolkninga er u diskutabel.

I Bø har vi 256 elever på grunnskolen. Vi har tre barneskoler og én ungdomsskole (tall 2015).

Helsefremmende grunnskole - kartlegging

Bø kommune har startet implementeringen av helsefremmende grunnskoler, i følge samarbeidsavtalen om folkehelsearbeid med Nordland Fylkeskommune skal alle skolene være helsefremmende innen 2016. I en kartleggingsundersøkelse Nordland Fylkeskommune gjorde i 2015 som tre av fire skoler i Bø har svart på, kommer det frem at vi har mye godt, helsefremmende arbeid i skolene i Bø. Den siste skolen har svart på spørsmål direkte til folkehelsekoordinator for å kunne bruke det i dette oversiktsdokumentet.

Tre av skolene har programmer for å fremme psykisk helse og et godt psykososialt miljø, «Zippys venner» og «Alle har en psykisk helse», en skole har «Trivselsledere» og helsestasjonen underviser i «psykologisk førstehjelp for barn» på alle barneskolene.

Det er tilrettelagt for fysisk aktivitet og alle barna må (som hovedregel) være ute i friminuttene, alle skolene har svart at de har variert og tilpasset aktivitet i kroppsøvingstimene og variert og stimulerende

skolegård/uteområde og enkel tilgang til aktivitetsutstyr i friminuttene. Skolene er dermed godt tilrettelagt for å få godkjent kriteriet for 60 minutters fysisk aktivitet for alle elevene hver dag, men bare én av fire skoler har tiltak rettet mot de som er lite aktive; «Trivselsledere» som skal dra alle elevene inn i en aktivitet i matfriminuttet. En skole har også «Ut å gå» hver dag, 15-20 minutter. Det var også bare én skole som mente at elevene var fysisk aktive i 60 minutter hver dag på en vanlig skoledag.

En av skolene i Bø som har svart på spørsmål om i hvor stor grad nasjonale retningslinjer for skolemåltidet følges på turer i regi av skolen tillater ikke elevene å ha med brus og godterier på turer, på de andre skolene i Bø har elevene fortsatt det. Det er litt ulikt i hvor stor grad skolene mener de følger nasjonale retningslinjer på arrangementer i regi av skolen, tilbudet i matbod/kantine og elevbedrifter, men ingen har svart at de følger nasjonale retningslinjer på alle punktene, noe skolene må gjøre for å bli godkjent som helsefremmende skoler.

Alle skolene i Bø har driftsgodkjenning etter forskrift om miljørettet helsevern, men de er gamle og en ny runde med tilsyn etter forskriften er planlagt fra juli 2016.

Skoleresultater

I følge kommunebarometeret for 2015 er skoleresultatene i Bø svake, særlig på ungdomsskolen. Elevundersøkelsen indikerer at mange ikke trives på ungdomstrinnet. Andel med spesialundervisning øker hvert år.

Andelen elever på laveste mestringsnivå i leseferdighet er høyere i Bø enn gjennomsnitt for Nordland og hele landet i siste periode, andelen på laveste mestringsnivå har vært ustabil og det er ikke en klar tendens at Bø kommune over tid har en høyere andel på laveste mestringsnivå. Tallene for 8.trinn er anonymisert.

Bø kommune har en lavere andel på laveste nivå i regneferdighet på 5.trinn enn tall for Nordland og hele landet. Dette er svært positivt og over flere år har det vært færre elever fra Bø som er på laveste mestringsnivå enn i Nordland og ved de siste to målingene også færre enn hele landet. Tallene for 8.trinn er også her anonymisert.

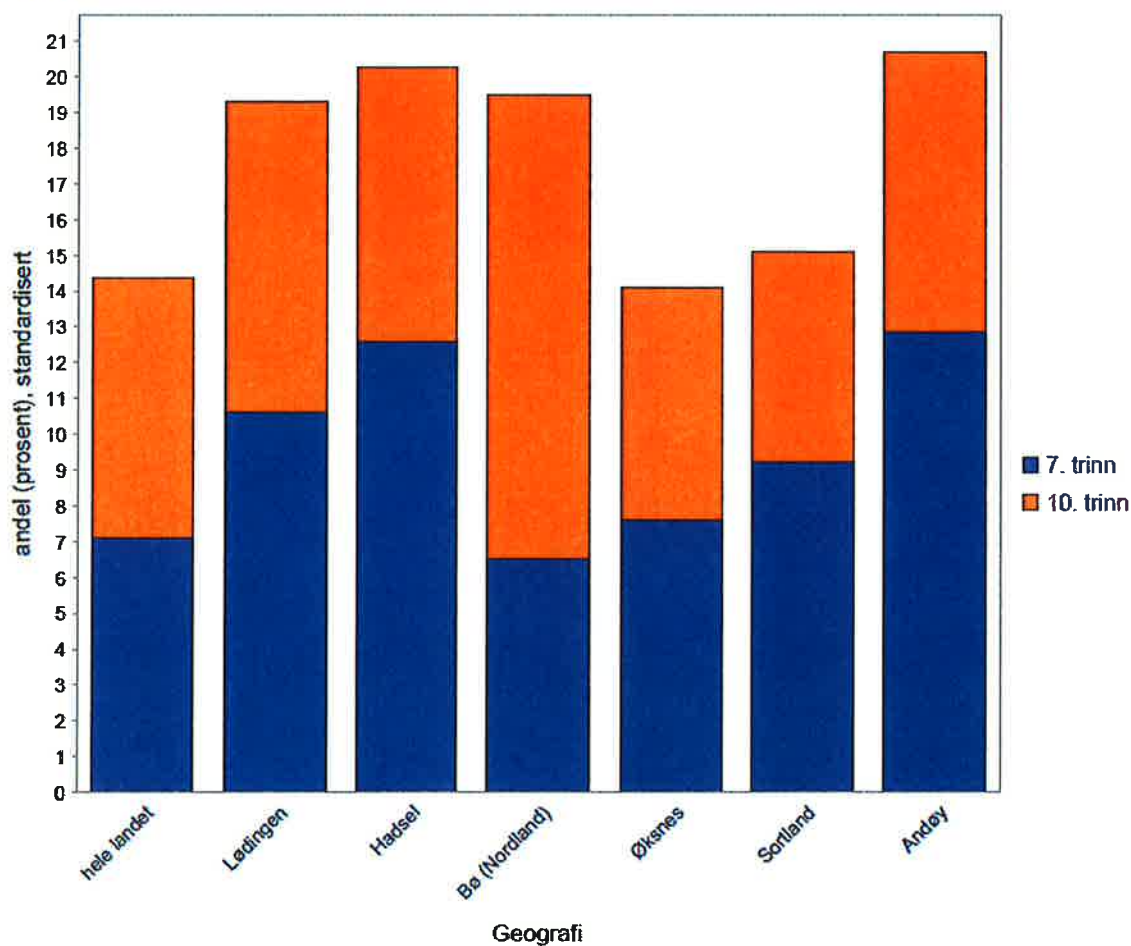
Skolemiljø

Elevene på 7.trinn trives like godt eller bedre på skolen enn gjennomsnittet for Nordland og hele landet. En lavere andel av 10.klassingene i Bø trives på skolen enn gjennomsnittet for Nordland og hele landet. Ved siste måling var det 68,5 % av elevene i 10. klasse i Bø som svarte at de trivdes på skolen, mens gjennomsnittet for Nordland var 81,1 % og hele landet hadde et snitt på 85,5 % som svarte at de trivdes på skolen.

Elevene i 7.trinn opplever ikke mer mobbing enn i resten av Nordland og hele landet, mens flere av elevene i 10.trinn opplever mobbing i forhold til resten av landet. Bø ungdomsskole har hatt høyere tall på mobbing over mange år.

I Bø kommune har vi 248 elever skoleåret 2015/2016 og har 44 elever som får spesialundervisning. Det blir en prosent på 17.7%. Tallene er høye, men utpreget høyere på barneskolen enn på ungdomsskolen.

Mobbing, 7. og 10. klasse (B) - kjønn samlet, andel (prosent), standardisert



Hentet fra KommuneHelsa statistikkbank

Ungdata-undersøkelsen i Bø viser:

- De fleste ungdommene i Bø (90%) trives på skolen
- Litt færre har skulket siste år (19%) – enn landet ellers (21%)
- Færre tror de kommer til å ta høyere utdanning (46%) enn i landet ellers (61%)
- Betydelig flere unge i Bø (13%) opplever å bli mobbet enn ellers i landet (7 %).
- Vel 30% av jentene rapporterer om depressive plager (landsgjennomsnittet er 17%, Nova rapport 7/15).
- Mange jenter sier at de plages av ensomhet (30%)

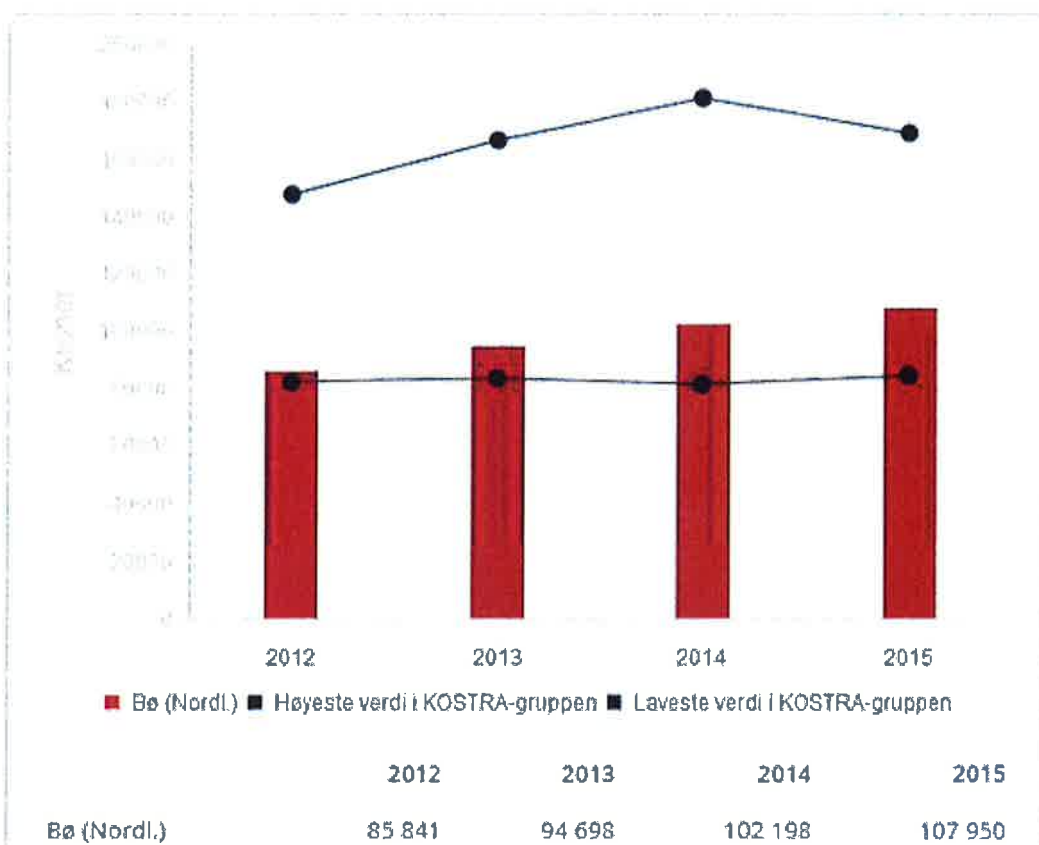
Trivsel på skolen er en av flere faktorer som påvirker elevenes motivasjon for å lære, og trivsel er viktig for å kunne mestre utfordringer i skolehverdagen. Opplevelse av mestring styrker barns selvtillit og psykiske helse.

Et belastende eller stressende skolemiljø vil øke risikoen for psykiske helseproblemer. Mobbing, faglige vansker, negative forhold til lærere og manglende støtte fra elever og voksne gir økt risiko for skolefravær og psykiske helseplager.

Skolen kan bidra til å fremme elevenes psykiske helse gjennom å bygge opp et støttende sosialt miljø og fange opp elever med faglige vansker tidlig. Samarbeid med foreldre er også viktig. I tillegg fins ulike skoleprogrammer som har vist gode resultater, blant annet gjennom å øke elevenes kunnskap om psykisk helse, heve den sosiale mestringsfølelsen, styrke de sosiale ferdighetene og forebygge mobbing (Folkehelseprofilen, Bø kommune). Det er nevnt tidligere i kapittelet at skolene i Bø har ulike programmer for å fremme psykisk helse og et godt psykososialt miljø, men alle har et eller flere programmer.

Kostnader

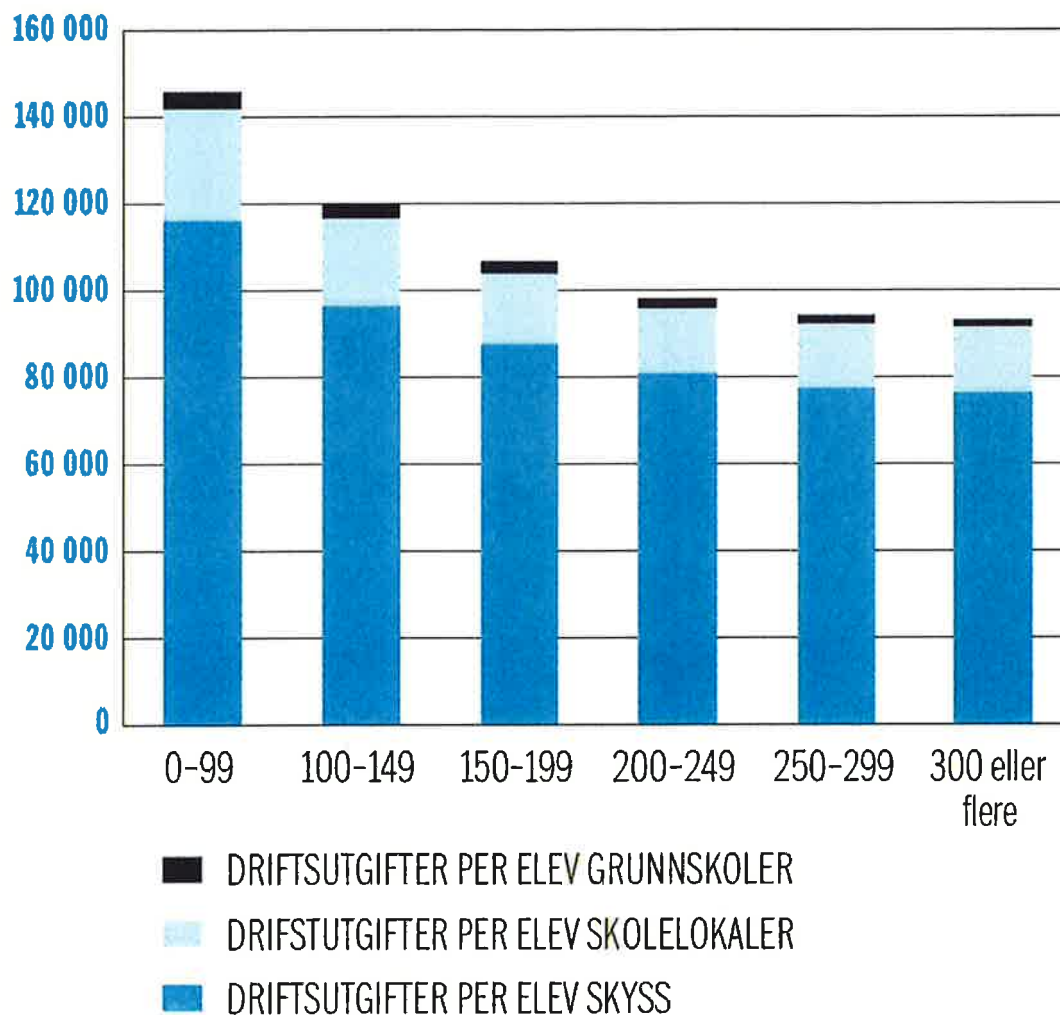
Alle grunnskoler i Norge drives etter det samme lovverket, og elevene har de samme rettighetene i hele landet uavhengig av hvor de bor. Kostnadene kommunene har for å gi elevene et likeverdig tilbud, varierer likevel mye. Det skyldes ofte forhold som kommunene i liten grad selv kan påvirke. De viktigste forholdene er kommunens areal og geografi, antall elever og andel elever med innvandrerbakgrunn (Kommunal- og regionaldepartementet 2012).



Kostnad pr. elev i grunnskolen i Bø (2012-2015).

Sammenlignet med kostra-gruppe 5 (kommuner i samme størrelse) har Bø vesentlig lavere kostnad, men med en økning hvert år de siste årene.

FIGUR 2.3 Kostnader per elev fordelt etter antall elever per skole. Kommunale grunnskoler. Foreløpige tall 2012. Kroner.



Kilde: SSB KOSTRA og GSI/Utdanningsdirektoratet

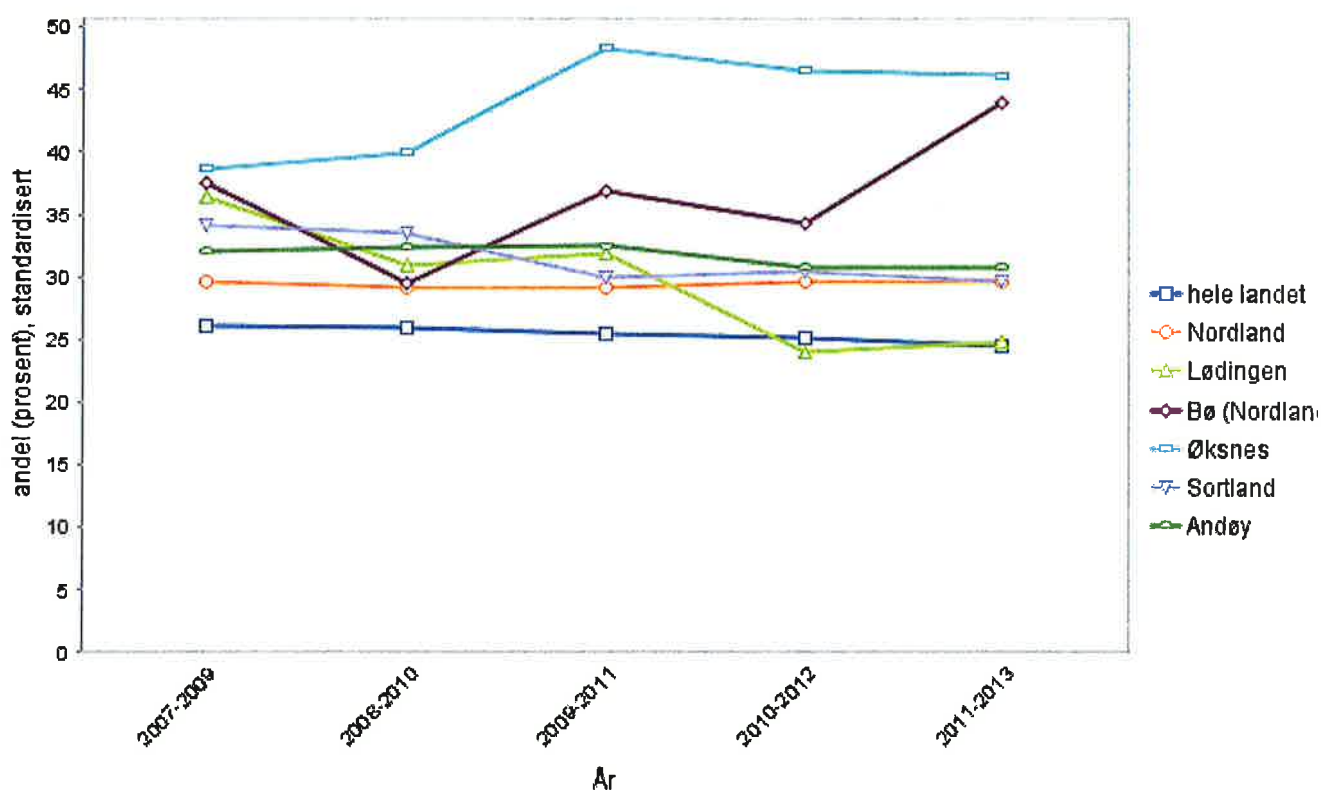
Det er begrenset hvor lang reiseavstand elevene bør ha. Kommuner med spredt bosetning har derfor ofte mindre skoler. Kostnadene per elev minsker som regel med økt elevtall på skolene. Det er blant annet fordi skolene har en rekke faste kostnader, og når disse kostnadene fordeles på et lavt antall elever, gir det høye kostnader per elev. Små kommuner har også ofte få elever per trinn, noe som gir et lavt antall elever per lærer. Selv om bosettingsmønstre har størst betydning for hvor store skolene kan være, kan også politiske beslutninger påvirke skolestørrelsen. Kommuner med små skoler bruker langt mer per elev enn kommuner med store skoler. Forskjellene i kostnader er særlig stor mellom de minste skolene med under 150 elever og de øvrige skolene.

3.2.3 Videregående skole

Nærmeste tilbud om videregående skole er Sortland kommune 60 km unna.

I Bø kommune har vi en lavere andel med videregående eller høyere utdanning enn i resten av landet.

Frafall i videregående skole (B) – andel (prosent), standardisert



Tabellen viser at Bø kommune har høyt frafall fra videregående skole, kun Øksnes i Vesterålen har høyere frafall fra videregående og Bø er den kommunen i Vesterålen hvor frafallsprosenten stiger mest.

Fra 2012-2014 hadde vi en frafallsprosent i Bø kommune på 42%. Sammenlignbare tall for resten av Nordland er 28% og landsgjennomsnittet på 24%.

3.2.4 Lokale innspill og vurderinger barnehage, grunnskole og videregående skole

Skolens betydning for folkehelse kan ikke overvurderes. En vellykket gjennomføring av grunnskole gir kunnskap og kompetanse som gir grunnlag for videre utdanning og dermed muligheter til arbeid.

Bø kommune har relativt gode resultater i barneskolen, men ungdomsskolen viser dårligere studieresultater og dårligere trivsel. Dette har sannsynligvis sammensatte årsaker, men ytterligere undersøkelser bør gjennomføres.

I barnehage og skole merkes fraflyttingen. Representanter fra barnehagen sier det er utfordringer når førskolegruppa er lita, fremfor alt sosiale. Det kan for eksempel være vanskelig å finne seg gode venner når det bare er en jente i klassen.

Skolekontoret sier at et av de største problemene er at det er store forskjeller på barn faglig og sosialt. Det er store forskjeller på barn som har vært i barnehagen og barn som ikke har det. Når de begynner på skolen er de som ikke har gått i barnehagen svakere både faglig og sosialt. Dette utvikler seg og henger

ved barnet hele oppveksten. I skolen er det et så stort sprik mellom elever at det er vanskelig å følge opp alle like godt.

Skolene i Bø har gode prosedyrer for forebygging og håndtering av mobbing og skolen tror at mobbing i stor grad er knyttet til bruk av sosiale media. Skolene har arrangert kurs for foreldre på ettermiddagstid om nettvett, men svært få foreldre møter.

Det blir diskutert at sosiale medier og TV er en stor del av hverdagen til både barnehage- og skoleelever, muligens mer enn andre steder på grunn av de store avstandene i bygda og at det er lite som skjer på ettermiddagene i nabolaget med få andre barn. Dette kan igjen føre til mer mobbing på sosiale medier og til sist kan dataspilling føre til frafall på videregående skole. På møtet med de ansatte på NAV snakket de om dataspilling som en stor grunn til frafall videregående, barn spiller 18 års spill og foreldre kommer ikke på foreldremøter om nettvett. Det har noe med holdninger til aldersgrenser å gjøre, og det er en oppfatning om at aldersgrense heller ikke følges på film.

Helsesøster mener at vi har de samme utfordringene som resten av regionen. Vi har for stor skjermbruk og dette går langt ned i alder, i tillegg bruker foreldre mye tid på data og tv. Helsesøster sier også at ungdommer sover for lite og det har blitt et større press på ungdommer, spesielt på jenter og kropp, utseende og karakterer.

Steine skole har startet med «Trivselsledere» nå, støttet av FAU. Det er elevinstruktører som blir kurset i å få alle med på fysisk aktivitet i friminuttene. Det er for tidlig å si noe om effekten av dette tiltaket.

På møtet med skolene og barnehagene diskuteres skoleresultatene, resultatene går litt opp og ned, men i 5.klasse følger resultatene stort sett fylket. På 10.trinn var resultatet over snittet på de som gikk ut av 10. i år.

Fra 2012-2014 hadde vi en frafallsprosent i Bø kommune på 42%. Sammenlignbare tall for resten av Nordland er 28% og landsgjennomsnittet på 24%. Grunnen til dette er det vanskelig å si noe sikkert om, men at mange elever bor på hybel kan være en av årsakene. Det er også sannsynlig at de dårlige resultatene/trivselen på ungdomskolen videreføres i videregående skole og at elevene ikke er godt nok forberedt når de begynner på videregående skole.

Vi har mange med spesialundervisning i Bø og enda flere med behov for spesialundervisning. Det er enighet i at det sannsynligvis henger sammen med sosial arv i Bø og at denne sosiale arven også er en av grunnene til at Bø har et høyt frafall fra videregående. Skolesjefen sier at når tallene er høyere på barneskolen enn på ungdomsskolen, er det et bevis på at tidlig innsats gir resultater.

Blant elever fra familier med lavt utdanningsnivå, er andelen som faller fra høyere sammenliknet med elever fra familier med høyt utdanningsnivå (Folkehelseprofilen 2015). Vi har lavere utdanningsnivå i Bø enn resten av Nordland og hele landet, dette kan også være noe av grunnen til at vi har høyt frafall.

Analyser av frafallet på landsbasis viser at det fremfor alt er elever i yrkesfag som ikke fullfører videregående på normert tid. Bø kommune har flere elever på yrkesfag enn andre kommuner noe som kan bidra til å forklare økt frafall, grunnet mangelen på lærlingplasser.

3.3 Boliger og boforhold

3.3.1 Generelt om boliger og boforhold

Å ha tilgang til et hjem i form av en bolig er en grunnleggende forutsetning for god helse, velferd og samfunnsdeltakelse. Fysiske faktorer som inneliv og utemiljø, sosiale faktorer som boligstandard, eierforhold og størrelse på bolig, bomiljø og geografi er eksempler på faktorer som har betydning for

folkehelse. Forhold som personlig økonomi og generelle levekår medvirker og påvirker hvilke muligheter og valg den enkelte husholdning har når det gjelder bolig, boligstandard og andre forhold som kan knyttes til boforhold.

3.3.2 Lokale forhold

Kommunen har 19 ordinære utleieboliger og 60 omsorgsboliger/trygdeboliger. Det er stor etterspørsel etter omsorgsboliger i tilknytning til Bøheimen, men ikke etter trygdeboliger på Vinje/Eidet. Vi har et stort vedlikeholdsetterslep på kommunale utleieboliger, bortsett fra omsorgsboligene på Bøheimen. I samfunnsdelen av kommuneplanen er mangel på utleieboliger definert som en av de største flaskehalsene for samfunnsutvikling og det jobbes derfor med en boligpolitisk plan.

NAV forteller at det er stor pågang på startlån, men at husbanken har innskrenket sine retningslinjer og det er nå flere som faller utenfor ordningen. I følge NAV er det et presset boligmarked i Bø, hvor det er vanskelig å få leid bolig. I 2014 var det 7 familier som fikk startlån i Bø, i 2015 var det 4 familier som fikk startlån.

4.0 Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø

- *Vi har lavere vaksinasjonsdekning enn gjennomsnittet i Nordland og resten av landet*
 - *Vi har færre ungdommer som er fornøyd med lokalmiljøet*
-

4.1 Generelt om fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø

Både fysiske, biologiske, kjemiske og sosiale miljøfaktorer påvirker helse og trivsel. Det er de siste tiår økende kunnskap og bevissthet når det gjelder omgivelsenes eller miljøets betydning for folkehelse.

4.1.1 Lokale forhold

Bø vannverk forsyner ca. 2000 personer. Private vannverk er Nykvåg og Hovden vannverk. Kommunen har ikke innrapportert data fra da denne tjenesten startet og vi har derfor registrert mangelfulle data på folkehelseinstituttets statistikk. Kommunen kommer til å innrapportere i 2015 slik at vi kan bruke offentlig statistikk fra 2016.

I følge teknisk etat har vi godkjente vannverk og svært gode resultater på prøvetaking.

Vi har hatt ett avvik på farge ut fra vannbehandlingsanlegg, ellers har det ikke vært avvik på levert vann ut på nettet.

Ute på målepunktene på nettet har det vært 5 avvik på farge, 3 på kimtall og 1 på koliforme bakterier. De fleste av disse tilfellene svarer seg til svakheter i prøvetakingen, altså at man ikke har vært nøye nok med å holde det rent eventuelt ikke latt vannet renne lenge nok fra kranen. På plasser med lite forbruk vil vannet kunne stå i ro over tid noe som forringer kvaliteten raskt, så her må det tappes en stund for å få riktig måling.

Vaksinasjonsdekning (B)

År		2009-2013	2010-2014
Geografi	Alder		
Nordland	2 år	91,6	91,4
	9 år	94,8	94,7
Bø (Nordland)	2 år	84,8	85,6
	9 år	89,8	91,5

Bø har en lavere andel barn som er vaksinert ved 2 år og ved 9 års alder mot meslinger. Statistikken viser like tendenser for de andre vaksinene, Bø kommune har noe lavere vaksinasjonsdekning både sammenlignet med tall for Nordland fylke og resten av landet.

Andelen ungdomsskoleelever som er litt eller svært fornøyd med lokalmiljøet er i følge Ungdata-undersøkelsen lavere enn landet som helhet.

Valgdeltakelse, måling av innbyggernes bruk av stemmeretten, er ett mål på engasjement og samfunnsdeltakelse i befolkningen lokalt og nasjonalt. Innbyggerne i Bø deltar fler ved kommunevalg målt over tid sammenlignet med andre kommuner i regionen.

4.1.2 Lokale innspill og vurderinger

Det er lite utfordringer når det gjelder fysisk, biologisk og kjemisk miljø i Bø kommune. Det er lite segregasjon og de sosiale utfordringene som Bø kommune har er ikke knyttet til spesielle boligområder.

Vi er gode på folkehelsearbeid og den viktigste grunnen til det er aktive frivillige lag og foreninger. Det er mange tilbud til befolkningen, både innen idrett, fritid og kultur. Det kreves ikke god personlig økonomi for å delta, da kommunen har prioritert dette, noe som bidrar til gratis trening og kulturaktiviteter for de som trenger det mest og rimelige kontingenter for alle. Det kan likevel være noen grupper som faller utenfor og ikke har råd til utstyr for å være med på aktivitetene.

Vi har flott natur med turløyper rett utenfor døren uansett hvor i Bø man bor og det er et lite miljø hvor folk "bryr seg", følger med og stiller opp for hverandre. Bø er et samfunn som er inkluderende. Alle kjenner alle og det er lett å få kontakt med mennesker. Lokalsamfunnets lim er basert på personlig kjennskap, nærhet og familie.

Vi er også gode på tverrfaglig arbeid. Det er gode offentlige tjenester som er lett tilgjengelig, "alle kjenner alle", det er lav terskel for å ta kontakt og det er lite byråkrati. Dette er forhold som kommunen bør sikre og videreutvikle.

5.0 Skader og ulykker

- *Vi har flere hoftebrudd enn forventet ifølge lokal fallregistrering*
- *Prognosene tilsier større vekst i antall personer over 65 år og dermed høyere utgifter dersom ikke skadeforebyggende tiltak blir iverksatt*

5.1 Generelt om skader og ulykker

En ulykke er en ufrivillig hendelse karakterisert ved en hurtigvirkende kraft eller påvirkning som kan ytre seg i skade på kroppen (NOMESCO, 2007). Mennesker pådrar seg skader i mange typer ulykker, for eksempel i brannulykker, drukningsulykker, trafikkulykker, forgiftningsulykker og fallulykker.

Skader varierer i alvorlighetsgrad og dekker et vidt spekter fra bagatellmessige skrubbsår til mer omfattende skader som kan medføre innleggelse på sykehus, varige mén eller i ytterste konsekvens død.

Hovedpunktene fra Folkehelse rapporten 2014 viser at:

- Antall dødsfall som følge av ulykker har blitt kraftig redusert de siste 40 årene, særlig i transportsektoren
- Ulykker er likevel den viktigste årsaken til dødsfall for unge personer – blant menn under 25 år skyldes 1 av 5 dødsfall ulykker
- Ulykker og skader er fremdeles en stor utfordring for folkehelsen med om lag 550 000 skadepasienter i året
- Skader kan i stor grad forebygges, og en reduksjon av ulykker vil kunne gi en solid helsegevinst i befolkningen

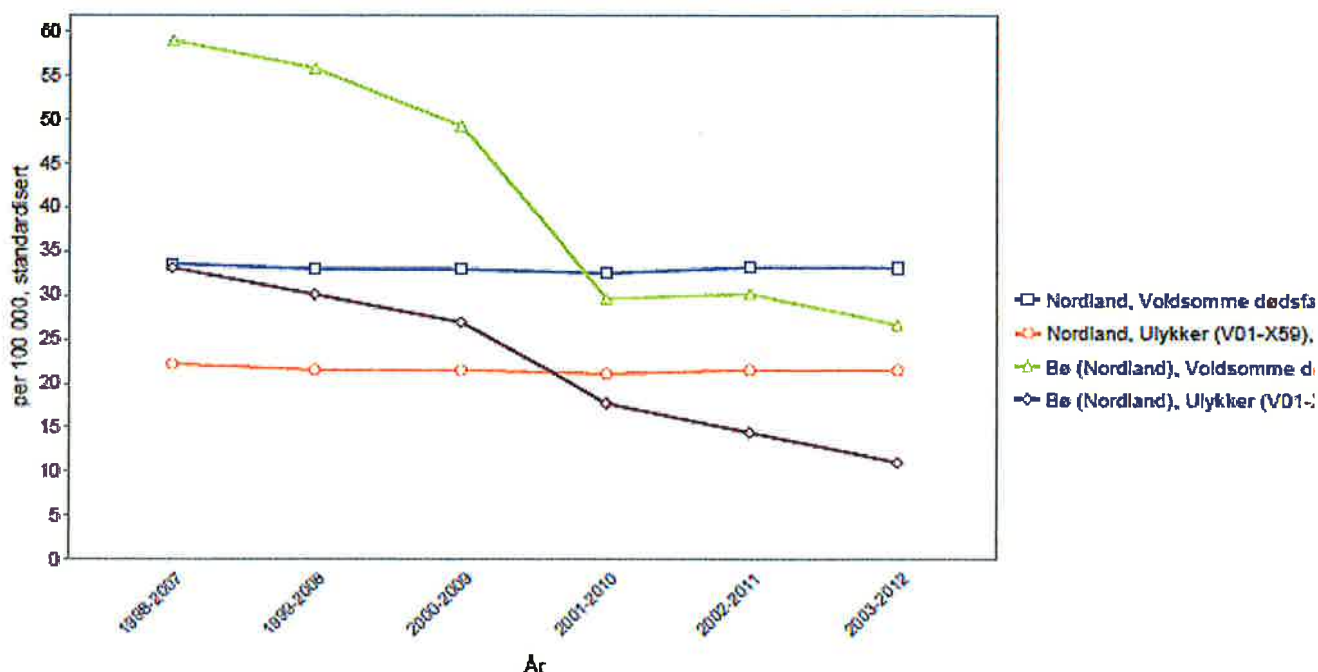
5.1.1 Lokale forhold

Vi vet lite om omfanget av skader og ulykker i Bø kommune da det ikke er gjort undersøkelser og hverken den kommunale helsesektoren eller spesialisthelsetjenesten (NLSH) fører statistikk.

Vi vet fra resten av landet at dødsfall av skader og ulykker er den vanligste dødsårsaken for personer under 45 år.

Statistisk sentralbyrå har tall på hvor mange som er drept og skadet i trafikkulykker på kommunenivå. I Bø kommune var det null personer registrert skadet i trafikken i 2015, tre personer lettere skadd i 2014, én hardt skadd i 2013 og én hardt skadd og fire lettere skadd i 2012.

Dødelighet (0-74 år) - per 100 000, standardisert



I følge kommunehelsestatistikkbank ligger Bø nå under lands- og fylkessnittet på voldsomme dødsfall og ulykker, mens vi tidligere har ligget over.

Vi vet at ungdom og eldre er de som skader seg mest. I Bø forventes en økning i antall innbyggere over 80 år og dermed en sannsynlig økning i ulykker i den aldersgruppen. Rundt 80 % av alle skader og ulykker blant eldre skyldes fall. Et hoftebrudd koster kommunen 250 000 første året etter skaden.

Norsafety har laget en oversikt over skadebildet i kommunen beregnet etter skaderaten i Harstad/Narvik, basert på UNN's skaderegistrering ved H/N sykehus. I følge disse tallene kan vi forvente 5 hoftebrudd i Bø kommune årlig. Med en kostnad på 250 000 for kommunen første året etter et hoftebrudd, blir dette en årlig utgift for Bø kommune på 1 250 000 kr.

Prognoser for 2020 og 2030 gir en vekst i antall eldre over 65 år. Om ikke noen skadeforebyggende tiltak blir iverksatt, kommer også utgiftene i kommunen til å øke betraktelig.

Bø kommune deltar i et prosjekt i skadeforebygging og i forbindelse med dette ble det i november/desember 2015-mars 2016 gjort en registrering av fall i hjemmesykepleien og på institusjonen i kommunen.

Fall i hjemmesykepleien

I perioden 19.12.15 til 01.03.16 (2,5 måneder) ble det registrert til sammen 14 fall i omsorgsboligene og hjemme hos brukere av hjemmesykepleien. Sju av fallene skjedde i omsorgsbolig og de resterende

sju hjemme hos andre brukere av hjemmesykepleien. Seks av fallene gav ingen fysiske skader, åtte fikk små sår, kuler, blåmerker. To fall ble undersøkt i røntgen uten at det ble funnet skade. Ingen fikk alvorlig skade.

Fall på Bøheimen

I perioden 01.11.15 til 28.02.16 (4 måneder) er det registrert 36 fall ved Bøheimen på institusjonen. Disse fordeler seg på 31 fall registrert på kvinner og fem fall registrert på menn. Flere av disse fallene har skjedd med samme pasient.

Vi vet også om fire fall som har skjedd ute i kommunen uten at disse er registrert. Tre av disse fallene hadde lårhalsbrudd som konsekvens og ett brudd i arm. Grunnen til at vi kan ta disse fallene med i oversikten er at disse fire pasientene har kommet inn på korttidsopphold ved institusjon etter at de har vært behandlet på sykehus. Disse pasientene hadde ingen tjenester i kommunen fra før. Ett av disse fallene var forårsaket av glatt underlag ute, én hadde falt hjemme på badet, én hadde falt i stua hjemme, én usikker årsak.

Det vil si at vi vet om 54 fall i hjemmesykepleien og Bøheimen over en fire måneders periode, hvorav seks fall resulterte i lårhalsbrudd og ett brudd i arm, ellers småskader (skaderaten som Norsafety hadde regnet seg fram til, så at vi i Bø måtte regne med fem lårhalsbrudd i året, vi ligger altså over skaderaten i Harstad/Narvik sykehus og lårhalsbruddene bare i denne perioden utgjør en utgift for kommunen på 1,5 millioner det neste året).

Det kan ha skjedd fall, både i hjemmesykepleien og på Bøheimen, som ikke er registrert.

6.0 Helserelatert adferd

6.1 Generelt om helserelatert adferd

- *Vi har flere voksne røykere enn lands- og fylkesgjennomsnittet*
- *Vi har flere ungdommer som røyker og snuser enn lands- og fylkesgjennomsnittet*
- *Vi har et sannsynlig overforbruk av legeindusert medikamentbruk*
- *Vi har fler barn og unge med overvekt enn lands- og fylkesgjennomsnittet*
- *Vi har høyere andel ungdom som er fysisk inaktiv enn lands- og fylkesgjennomsnittet*
- *Mange ungdommer faller i fra organisert idrett, spesielt guttene*

Med helserelatert atferd menes etablerte levevaner og atferd som har innvirkning på et helseutfall.

Graden av fysisk aktivitet i hverdagslivet, ernæring og kosthold samt bruk av tobakk og rusmidler på individ og befolkningsnivå er eksempler på dette.

6.2 Røyk, snus, alkohol og andre rusmidler

6.2.1 Generelt om røyk, snus, alkohol og andre rusmidler

Røyking er ansett å være en av de viktigste årsakene til redusert helse og levealder. I følge Folkehelseinstituttet vil omtrent halvparten av de som røyker daglig i mange år dø av sykdommer som skyldes tobakken. I tillegg rammes mange av sykdommer som fører til vesentlige helseplager og redusert livskvalitet. Studier viser at de som røyker daglig i snitt dør 10 år tidligere enn ikke-røykere og at 25 % av dagligrøykerne dør 20-25 år tidligere enn gjennomsnittlig levealder for ikke-røykere. Det er en betydelig sammenheng mellom utdanningsnivå i befolkningen og andel røykere. I gruppen med høyere utdanning finner vi den laveste andelen av røykere. (Ref: Folkehelseinstituttet)

Andelen som røyker i befolkninga er i positiv endring. Stadig færre røyker.

6.2.2 Lokale forhold

Folkehelseprofilen de siste årene viser at det er flere kvinner i Bø som røyker enn landsgjennomsnittet, målt ved gravide kvinner som er til første svangerskapskontroll.

Ungdata-undersøkelsen viser at alkoholbruk blant ungdom i Bø ligger som på landssnittet, men litt flere snuser og røyker. Av de som røyker, snuser og drikker alkohol er jentene i flertall. Hasjbruk ser ut til å være litt lavere enn landsgjennomsnittet.

I følge Ungdata-undersøkelsen er det ingen gutter på ungdomsskolen som røyker.

6.2.3 Lokale innspill og vurderinger

Vi vet at vi har flere røykere i Bø kommune og vi vet en del om ungdommens rusadferd fra ungdataundersøkelsen, men vi vet veldig lite om voksnes rusadferd. Det er et lite miljø som bruker andre rusmidler enn alkohol hos voksne, men det er sannsynligvis mange som har et skjult alkoholproblem.

Vi ser av ungdataundersøkelsen at de fleste ungdommene i Bø følger den nasjonale trenden på at røyk er «ut» og det er mange færre ungdommer som røyker enn for bare få år siden.

Et problem i Bø og i alle andre kommuner, er legeindusert medikamentbruk. Det vil si misbruk/overforbruk av medisiner forskrevet av lege. Mange eldre i Bø bruker sovemedisin, noe som har dårlig dokumentert effekt og som gir vesentlige bivirkninger (depresjon, svimmelhet, falltendens).

Overforbruk av morfinpreparater er også en stor utfordring for fastlegene og pasientene. Begge påvirker livskvaliteten til pasientene og er dermed et folkehelseproblem.

6.3 Overvekt/fedme

6.3.1 Generelt om overvekt/fedme

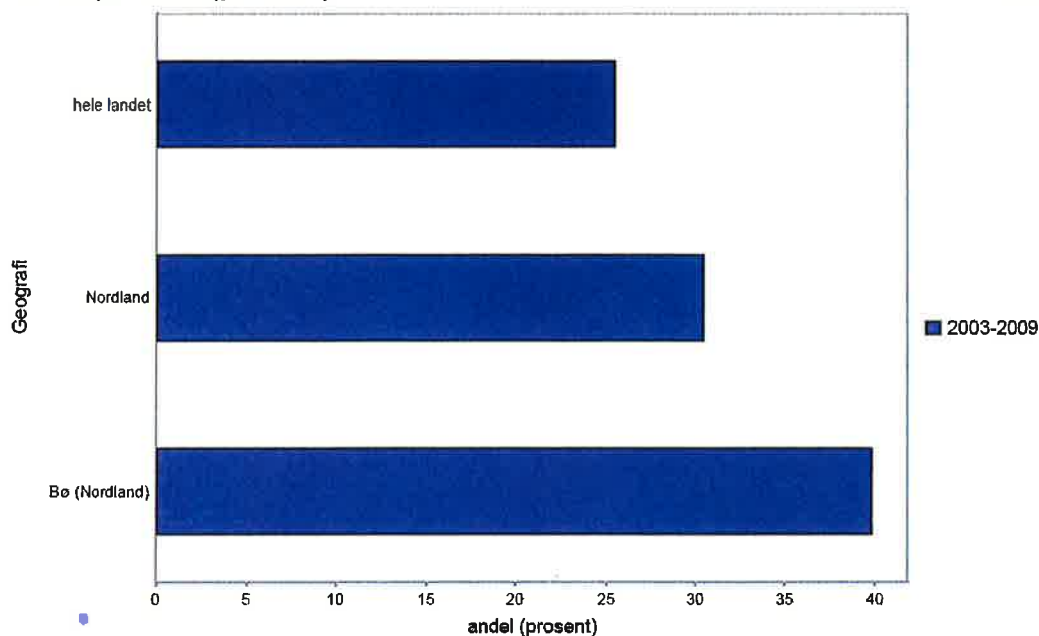
Overvekt og fedme er blitt en stor helseutfordring i hele den vestlige verden. Overvekt og fedme gir økt risiko for en rekke sykdommer, som type 2 – diabetes, hjerte – og karsykdommer, slitasjegikt i knær og hofter og for enkelte kreftsykdommer som tykktarmskreft. Overvekt og fedme kan også ha alvorlige psykiske helsekomponenter – og konsekvenser. Erfaring viser at det er vanskelig å oppnå varig vektreduksjon når overvekt først har oppstått. Forebygging av overvekt er derfor av stor og avgjørende betydning med tanke på folkehelsen.

I følge folkehelseinstituttet har det vært en jevn økning av overvekt og fedme blant barn og unge de siste 30 årene.

Nasjonale myndigheter har nå gjeninnført måling og veiing på skolen som del av skolehelsetjenestens oppgaver.

6.3.2 Lokale forhold

Overvekt og fedme, menn ved sesjon - overvekt inkl. fedme (KMI over 25), andel (prosent)



Figuren viser at det er en høyere andel unge menn i Bø som har KMI over 25 og dermed er overvektig enn gjennomsnittlig i Nordland og i hele landet. I Bø var det hele 39,8 % som hadde en KMI over 25, gjennomsnittet for Nordland var 30,5 og i resten av landet 25,5.

Statistikken om overvekt blant kvinner er hentet fra høyde og vekt-målinger på første svangerskapskontroll. Disse tallene er anonymisert i Bø, men i tallene fra Nordland ligger på at 44 % av kvinnene er overvektige ved første svangerskapskontroll, mens gjennomsnittstallene for hele landet er 35 %.

Helsestasjonen veier hvert år alle skoleelever i 3.klasse og 8.klasse.

Ved forrige måling (2015) på helsestasjonen var tallene for 3.klasse som følger:

60,9 % normalvekt

21,7 % overvekt

17,4 % fedme

Tallene fra 8.klasse viste:

75 % normalvekt

4,2 % overvekt

12,5 % fedme

8,3 % undervekt

6.3.3 Lokale innspill og vurderinger

I følge helsesøster har vi en folkehelseutfordring når det gjelder overvekt hos barn/unge i Bø, slik som resten av landet. Vi har ikke tall på overvekt hos den voksne befolkningen, men vil tro at statistikken målt ved sesjon viser en tendens i kommunen. Helsetjenesten bekrefter at vi har en utfordring med overvekt og fedme i Bø.

Skolehelsetjenesten måler og veier barn, men har ikke et tilbud til de som er i risikozonen for å utvikle overvekt eller allerede har overvekt. Dette er tilbud helsestasjonen savner og jobber for å få til.

6.4 Fysisk aktivitet

6.4.1 Generelt om fysisk aktivitet

I løpet av relativt kort tid har samfunnet gjennomgått store endringer i befolkningens daglige fysiske aktivitet. Det er i økende grad blitt mulig å være fysisk passiv gjennom hele døgnet. Det medfører svekket helse og en rekke sykdommer og lidelser. Det påfører samfunnet store behandlingskostnader og redusert livskvalitet for den enkelte.

Regelmessig fysisk aktivitet for barn og unge er nødvendig for normal vekst og utvikling og har stor betydning for helsen. I tillegg til at andelen diabetes er en av de raskeste voksende folkesykdommene, samtidig som andelen med sykkelig overvekt og fedme øker i befolkningen, påvirker også den økende inaktiviteten forekomsten av flere andre lidelser. Eksempelvis muskel – og skjelettlidelser, revmatisme og psykiske lidelser. Her vil fysisk aktivitet kunne ha stor betydning som forebyggende virkemiddel. (Kilde: St.m nr. 23 2001-2002 Klima og miljødepartementet).

Økt daglig og ukentlig fysisk aktivitet etter statens nasjonale anbefalinger (alle aldersgrupper), er trolig det absolutt mest effektive tiltaket for å forbedre folkehelsen og redusere forekomst av en rekke tilstander, sykdommer og lidelse i befolkningen.

6.4.2 Lokale forhold

I følge Ungdata-undersøkelsen trener eller konkurrerer 46% i et idrettslag i Bø, mot 37% i resten av landet. Det er litt færre enn landsgjennomsnittet som trener eller trimmer på egen hånd (sykler, svømmer, går tur), det er også færre som trener på treningsstudio eller driver med annen organisert trening, som dans, kampsport e.l.

På kommunehelsen statistikkbank finner vi fysisk inaktivitet som et eget punkt, prosentandelen i Bø som er fysisk inaktiv er 19,1 mot 12,9 i hele landet. Disse tallene er også hentet fra Ungdata-undersøkelsen.

Bø Idrettsråd har åtte frivillige lag/foreninger knyttet til seg med 728 medlemmer (2014). Flest medlemmer finner vi i FK Luna, Straume IL og Bø IL. For barn og ungdom er det flest medlemmer i aldersgruppen 6-12 år, i aldersgruppen 13-19 er det langt færre medlemmer, spesielt guttene har da falt fra. Straume IL har en del medlemmer knyttet til seg, men driver ikke organisert aktivitet for barn i følge Bø idrettsråd. I Bø IL er noen barn med på flere idretter, men bare registrert en gang.

I tillegg har Bø fått bryteklubb og Innebandyklubb som har favnet en del barn og ungdom som tidligere ikke har vært med i organisert idrett.

6.4.3 Lokale innspill og vurderinger

Vi har ikke statistikk på hvor fysisk aktive voksne er i kommunen. Kommunen satser på fysisk aktivitet for barn og unge ved at lag og foreninger får leie Bøhallen og Lunahallen gratis for bruk til barn og unge, dette gjør at kontingentene holdes lave i Bø. I tillegg har kommunen aktivitetskortet, som blant annet gir gratis trening for barn i familier som har tiltak gjennom barnevernet eller Nav, i idrettslagene i kommunen.

Vi har treningssenter og Frisklivssentral og utallige turløyper i umiddelbar nærhet uansett hvor i Bø du befinner deg. Sosiale helseforskjeller gjelder også fysisk aktivitet, det kan derfor være nærliggende å tro at en kommune som har så stor sosial ulikhet som Bø også har flere som er fysisk inaktive.

6.5 Vold/kriminalitet

6.5.1 Lokale forhold

I følge SSB er det anmeldt 75-85 lovbrudd i Bø årlig fra 2010-2014. Hvis vi ser på anmeldte lovbrudd per 1000 innbygger og sammenligner oss med de andre kommunene i regionen har Sortland flest lovbrudd med 47,5 per 1000 innbygger, mens Bø har færrest med 29,9 per 1000 innbygger (tall fra 2013-2014).

Statistikken viser dermed at Bø har mindre kriminalitet enn de andre kommunene i regionen.

7.0 Helsetilstanden

- *Vi har høyere forekomst av hjerte- og karsykdommer enn resten av landet*
- *Vi har fler innleggelser i sykehus på grunn av KOLS i Bø enn resten av landet og Nordland og høyere dødelighet på KOLS og lungekreft*
- *I følge lokal kunnskap har vi økt forekomst av muskel- og skjelettskader i forhold til resten av landet*
- *Vi har fler 5-åringer og 18-åringer med karieserfaring enn resten av landet*
- *Mange unge jenter rapporterer om depressive plager og ensomhet*
- *Vi har færre legemiddelbrukere med psykiske symptomer og lidelser, men lokal kunnskap tilsier at vi har økt sykkelighet*
- *Vi har sannsynligvis høyere forekomst av demens enn resten av landet og Nordland, da vi har høyere andel eldre*

Indikatorer som levealder, selvpoplevd helse, typer av sykdomsforekomst i befolkningen samt dødelighet forteller noe om helsetilstanden og levevanene i befolkningen. Bak en økende levealder generelt i befolkningen, skjuler statistikk og gjennomsnittstall betydelige forskjeller i levealder og helse mellom ulike sosiale grupper og lag i befolkningen.

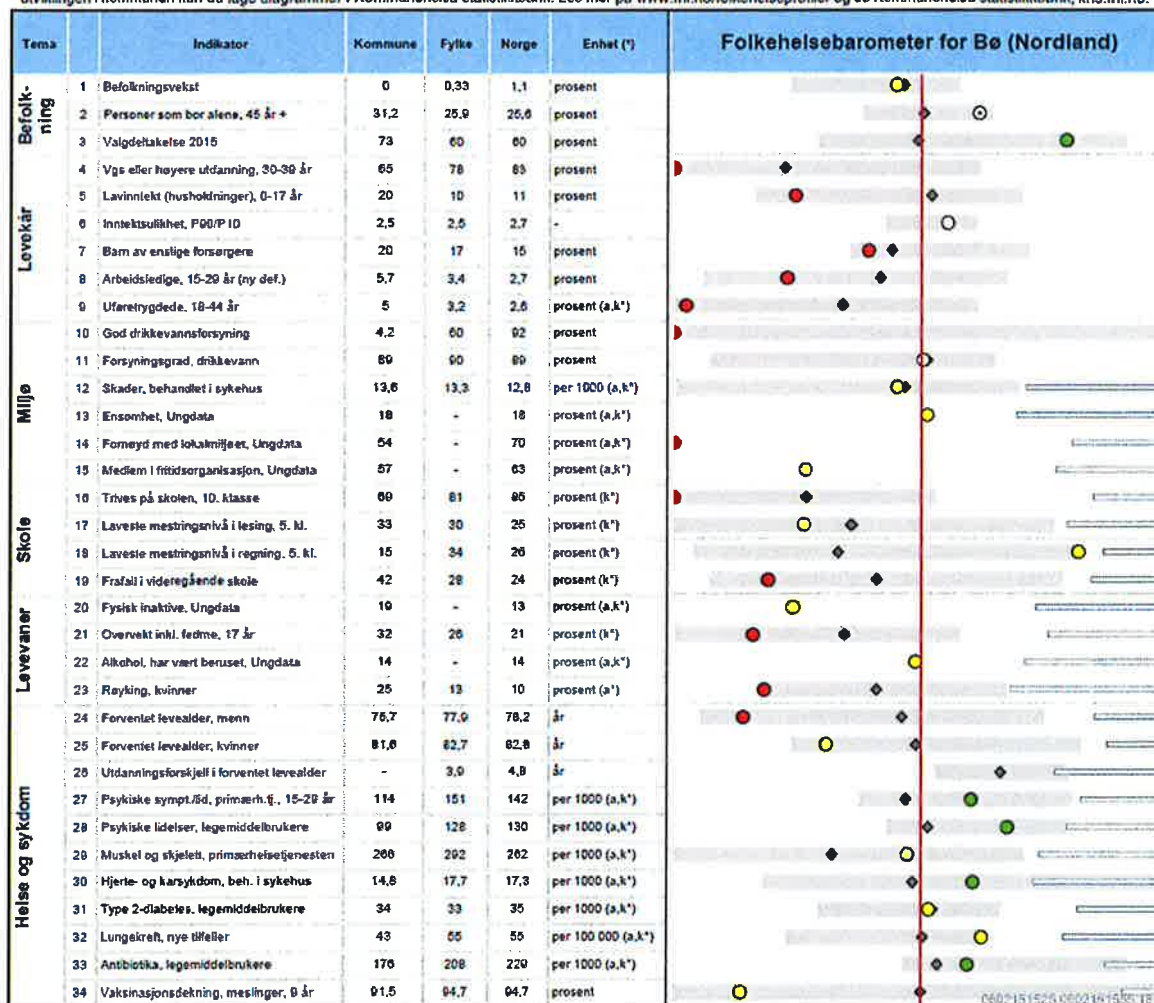
Se folkehelsebarometeret for 2016 under.

Folkehelsebarometer for din kommune

I oversikten nedenfor sammenlignes noen nøkkeltall i kommunen og fylket med landstall. I figuren og i tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulik alders- og kjønns sammensetning sammenlignet med landet. For å se på utvikling over tid, se Kommunehelse statistikkbank, khs.fhi.no. Her finnes også statistikk uten alders- og kjønnsstandardisering. Forskjellen mellom kommunen og landet er testet for statistisk signifikans, se www.fhi.no/folkehelseprofiler

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landsnivået
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- | Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

En «grønn» verdi betyr at kommunen ligger bedre an enn landet som helhet, likevel kan det innebære en viktig folkehelseutfordring for kommunen da landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter. For å få en mer helhetlig oversikt over utviklingen i kommunen kan du lage diagrammer i Kommunehelse statistikkbank. Les mer på www.fhi.no/folkehelseprofiler og se Kommunehelse statistikkbank, khs.fhi.no.



Røde tall viser at kommunen har en større folkehelseutfordring statistisk sett enn gjennomsnittet for resten av landet, grønne tall viser at vi har mindre utfordring enn resten av landet. Gule tall betyr ingen signifikant forskjell fra landsnivået.

Som vi ser har vi mye røde tall på risikofaktorer som levekår, miljø, skole og levevaner, men likevel mye grønne tall på helse og sykdom.

Bø er en liten kommune med en eldre befolkning, noe som påvirker sykdomsforekomsten i kommunen. Bøfjordingene bruker fastlegene i vesentlig større grad enn landsgjennomsnittet (3,4 kons/år, jfr med 2,7

for landet som helhet.) Forklaringen er sannsynligvis en kombinasjon av økt sykdomsforekomst og lett tilgang til fastlegetjenester (stabil legedekning med relativt god tilgjengelighet).

7.1 Hjerte- og karsykdommer

7.1.1 Generelt om hjerte- og karsykdommer

Hjerte- og karsykdommer består av flere sykdommer, med angina pectoris, hjerteinfarkt, hjertesvikt og hjerneslag som viktige hovedgrupper. Sykeligheten er i hovedsak knyttet til aterosklerose, en prosess som gir innsnevring og tilstopping av blodårer.

Fra Folkehelse rapporten 2014 kan vi se følgende hovedpunkter:

- Dødeligheten av hjerte- og karsykdom synker i alle aldersgrupper.
- Nye tilfeller av hjerteinfarkt har gått ned i aldersgrupper over 65 år.
- Det er en bekymringsfull økning i sykehusinnleggelser for førstegangs hjerteinfarkt blant yngre voksne.
- Antall syke forventes å stige på bakgrunn av en økende andel eldre i befolkningen, samt bedre overlevelse etter akutt sykdom.
- Hjerte og karsykdommer er fortsatt den sykdomsgruppen som fører til flest dødsfall når vi ser på alle aldersgrupper samlet.
- Det har vært en nedgang i kolesterol, blodtrykk og røyking, men flere er overvektige.
- Små endringer i livsstil og kosthold kan bety mye for forebygging.

7.1.2 Lokale forhold

Dødelighet blant menn: 86,7 % hele landet, 93,6 % Nordland, 128 % Bø (kommunehelse statistikkbank, dødsårsaker).

Også når vi ser på legemidler brukt mot hjerte- og karsykdommer er Bø høyere (156,5 per 1000) enn resten av Nordland (148,1 per 1000) og landet for øvrig (139,0 per 1000).

I følge folkehelseprofilen har Bø færre behandlet for hjerte- og karsykdom i sykehus enn gjennomsnittet i landet.

7.1.3 Lokale innspill og vurderinger

Antallet personer med hjerteinfarkt og alvorlig hjertesvikt er synkende i Norge, og i Bø. Grunnen er trolig bedring av behandling (akutt behandling og tablettbehandling av høyt blodtrykk og høyt kolesterol) og tettere oppfølging av pasienter med hjertesykdom. I Bø er der mange som har hjertesykdom, grunnet røyking og overvekt, men fremfor alt for at vi har en eldre befolkning. En stor del av fastlegenes arbeid handler om oppfølging av disse pasientene. I likhet med diabetes er det viktigste tiltaket for å redusere sykkelighet livsstilsendring. Effekten av trening er bedre jo sykere og jo større funksjonstap pasienten har, men pasienter som er alvorlig syke er ofte skeptisk til trening og også her kan Frisklivssentralen bidra.

7.2 Diabetes type 2

7.2.1 Generelt om diabetes type 2

Forekomst av diabetes er i følge folkehelseinstituttet usikker, og behandling av sykdommen varierer. Mange kan gå lenge med type 2 – diabetes uten at de vet det. Kosthold, mosjon og vektreduksjon kan for noen normalisere blodsukkeret og holde sykdommen under kontroll. Overvekt er en

risikofaktor for utviklingen av type 2- diabetes, og forekomsten av type 2 diabetes kan derfor gjenspeile befolkningens levevaner.

7.2.2 Lokale forhold

Bø har en liten nedgang i andelen som bruker legemidler for behandling av diabetes type-2 fra perioden 2007 til 2013. Analyser av pasientkontakter ved legekontoet (diabetes og KOLS) viser at der er færre personer der diagnosen er brukt enn hva man skulle forvente. Årsaken kan være underdiagnostisering eller feilføring av diagnose.

Fastlegene i Bø har diabetessykepleier tilgjengelig som følger opp deler av denne pasientgruppa. Antallet innbyggere med type 2 diabetes er ei felles folkehelseutfordring både i Bø, i Nordland fylke og for landet under ett.

7.2.3 Lokale innspill og vurderinger

Bø kommune har diabetessykepleier i 50% stilling, som følger pasienter med diabetes tett. Analyse av pasienter fra Bø viser at innføring av diabetessykepleier har svært god effekt på pasientens blodsukternivåer (målt med HbA1c). Bø deltar i nasjonalt kvalitetsnettverk for diabetes (NOKLUS) og statistikk viser at pasientene får god behandling (på landsgjennomsnittet).

Det er liten sannsynlighet for at det er et stort antall udiagnostiserte personer med diabetes i Bø kommune, men personer med økt risiko for diabetes (overvekt, arvelighet) kan gå udiagnostisert lenge for de blir oppdaget.

Det viktigste tiltaket i oppfølging av de med etablert sykdom og for de med økt risiko, er livsstilsendring, noe som er krevende for alle, men fremfor alt for de med størst behov for endring. Frisklivssentralen er et viktig tilbud fremfor alt for personer som ikke ønsker/kan bruke private tilbud som treningssenter.

7.3 KOLS og Astma

7.3.1 Generelt om KOLS og Astma

Kronisk obstruktiv lungesykdom (KOLS) er en sykdom som kan gi betydelig funksjonshemming. Kronisk hoste og oppspytt om morgenen er de første tegnene på KOLS. Ved fysisk anstrengelse blir en tungpusten og får hoste. Ved mer alvorlige tilstander kan en få problemer også i hvile. Symptomene skyldes hevelser og unormalt mye slimproduksjon med påfølgende trange forhold i de små bronkiegrenene. Dette kan hemme luftstrømmen.

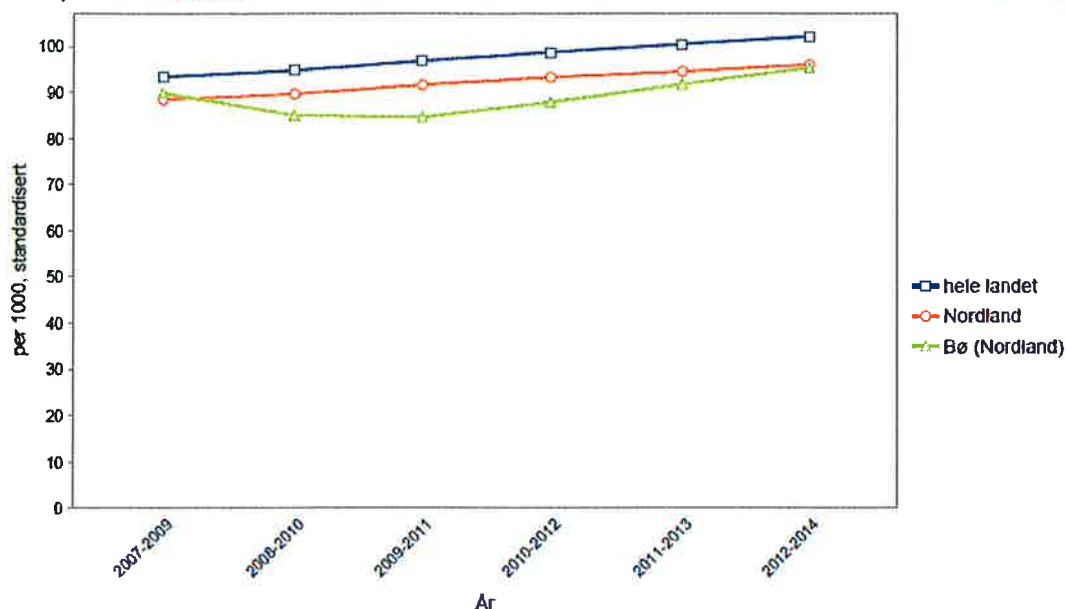
De fleste personer som har KOLS har mer eller mindre emfysem, noe som innebærer at lungeblærene er skadet og redusert i antall. Dette reduserer evnen til å ta opp oksygen. KOLS-pasienter kan også få astmatiske anfall, fordi slimhinnene er betente og reaktive. Røyking er hovedårsaken til to av tre KOLS tilfeller ifølge Folkehelse rapporten 2014.

Astma er en kronisk betennelses- eller irritasjonstilstand i luftveiene som kan utløses av ulike faktorer (f.eks. allergener, luftveisinfeksjoner, anstrengelse, luftforurensning). Dette kan gi symptomer som gjentatte episoder med hoste, tetthet i brystet, tung pust eller surkling, særlig om natten eller tidlig om morgenen. Mellom episoder med forverring kan pusten være normal. Det er flere forskjellige typer astma som allergisk og ikke-allergisk, anstrengelsesutløst eller yrkesrelatert astma.

7.3.2 Lokale forhold

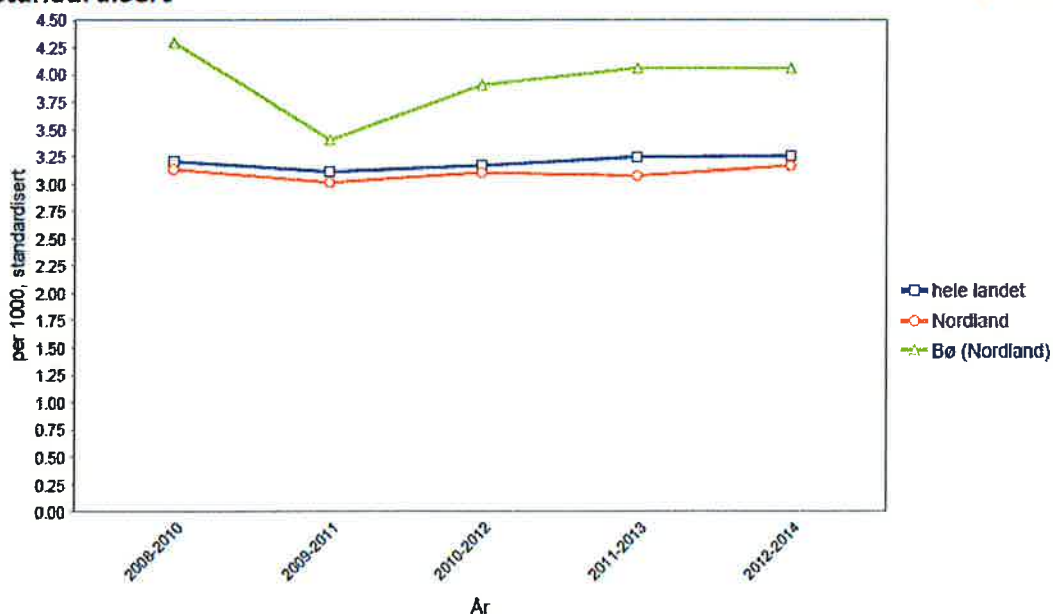
Legemiddelbrukere (45-74 år) for KOLS og astma er lavere i Bø (95,3 per 1000) enn resten av Nordland (96,0) og hele landet (102,1).

KOLS og astma, legemiddelbrukere (45-74 år) - kjønn samlet, per 1000, standardisert



Ser vi derimot på innleggelser i somatiske sykehus på grunn av KOLS per 1000 innbyggere per år, har Bø 4,1 per 1000 innlagt, mens tallene for resten av Nordland er 3,2 per 1000 og resten av landet 3,3 per 1000.

KOLS, spesialisthelsetjenesten (45+) - kjønn samlet, per 1000, standardisert



Hvis vi ser på dødelighet er tallene på kun KOLS anonymisert for Bø. Dødelighet fra KOLS og lungekreft er høyere enn gjennomsnittet for fylket og resten av landet med 41,6 per 100 000 fra 2003-2012 (kjønn samlet). Sammenlignbare tall fra resten av Nordland er på 37,3 og tall for hele landet er 38,5 per 100 000.

7.3.3 Lokale innspill og vurderinger

Analysen av pasientkontakter ved legekontoet (diabetes og KOLS) viser at det er færre personer der diagnosen er brukt enn hva man skulle forvente. Årsaken kan være underdiagnostisering eller feilføring av diagnose.

7.4 Muskel- og skjelettlidelser

7.4.1 Generelt om muskel- og skjelettlidelser

Muskel og skjelettlidelser er et økende fenomen på landsbasis og ei betydelig folkehelseutfordring nasjonalt. Utviklingen dette knyttes opp mot er en betydelig økning av en stillesittende befolkning, hvor stillesittende arbeid er en faktor, manglende fysisk aktivitet generelt en annen.

7.4.2 Lokale forhold

I Bø var 266,4 mellom 0-74 år per 1000 (Antall per 1000 innbyggere per år (andel), angitt som gjennomsnitt over 3-årsperioder. Standardisert for alders- og kjønns sammensetning) i kontakt med fastlege eller legevakt med muskel- og skjelettlidelser fra 2012-2014. Tall for hele landet er 262 og for Nordland 291,9.

Bø ligger dermed litt under gjennomsnittet for Nordland på muskel- og skjelettlidelser, men litt over gjennomsnittet for hele landet.

7.4.3 Lokale innspill og vurderinger

Bø kommune ligger på landsgjennomsnittet for muskel- og skjelettlidelser. Tallene er basert på angitt diagnose etter besøk hos fastlege eller legevakt og det er derfor knyttet stor usikkerhet til tallene. Bø kommune er (eller i hvert fall har vært) en kommune der mange av innbyggerne har arbeid i primærnæringene. Den største arbeidsplassen i Bø er pleie- og omsorgssektoren. Begge disse sektorene medfører arbeid med stor belastning på muskel og skjelettapparatet, noe som fastlegene mener gir økt forekomst av muskel og skjelettplager. Stort forbruk av fysioterapitjenester er også et tegn på at forekomsten av muskel og skjelettplager er større enn statistikken tilsier.

Forebyggende tiltak for å legge til rette for fysisk aktivitet og trening er derfor viktige for innbyggerne i Bø.

7.5 Tannhelse

7.5.1 Generelt om tannhelse

Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) er organisert av Nordland fylkeskommune, og gir først og fremst et tilbud til grupper prioritert etter Lov om tannhelsetjenesten av 3.juni 1983 nr. 45. Den offentlige tannhelsetjenesten skal organisere tiltak for alle som bor eller oppholder seg i fylket, fremme tannhelsen i befolkningen og sørge for nødvendig forebyggelse og behandling. DOT skal gi et regelmessig og oppsøkende tilbud til prioriterte grupper, og kan behandle voksne betalende pasienter ved kapasitet. Hovedmålsettingen til DOT er at alle skal ha et funksjonsdyktig og for den enkelt, et sosialt akseptabelt tannsett hele livet. Det er også et mål å oppnå størst mulig grad av likhet i tannhelse. Tannhelse er også et tema i «Handlingsplan for folkehelsearbeid 2013-2016», som en del av folkehelsesatsingen i Nordland.

Statistikk på forekomst av andre vanlige tannhelseproblemer som tannstillingsfeil, tannkjøttssykdom eller syreskader fins ikke i samme utstrekning. Karies/tannråte er en infeksjonssykdom med mange påvirkende faktorer/forhold, men henger tydelig sammen med kosthold (sukkerinntak) og livsstil (hygienevaner).

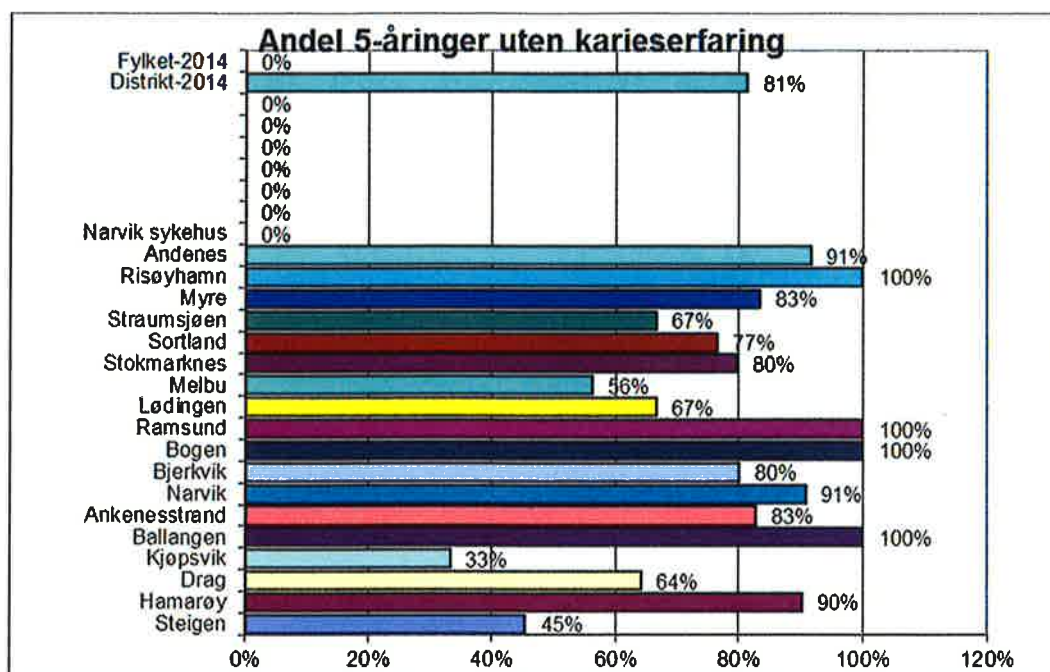
7.5.2 Lokale forhold

Tannhelseresultat 2015: Andelen helt kariesfrie. DMFT=0 i %, gj.sn. DMFT

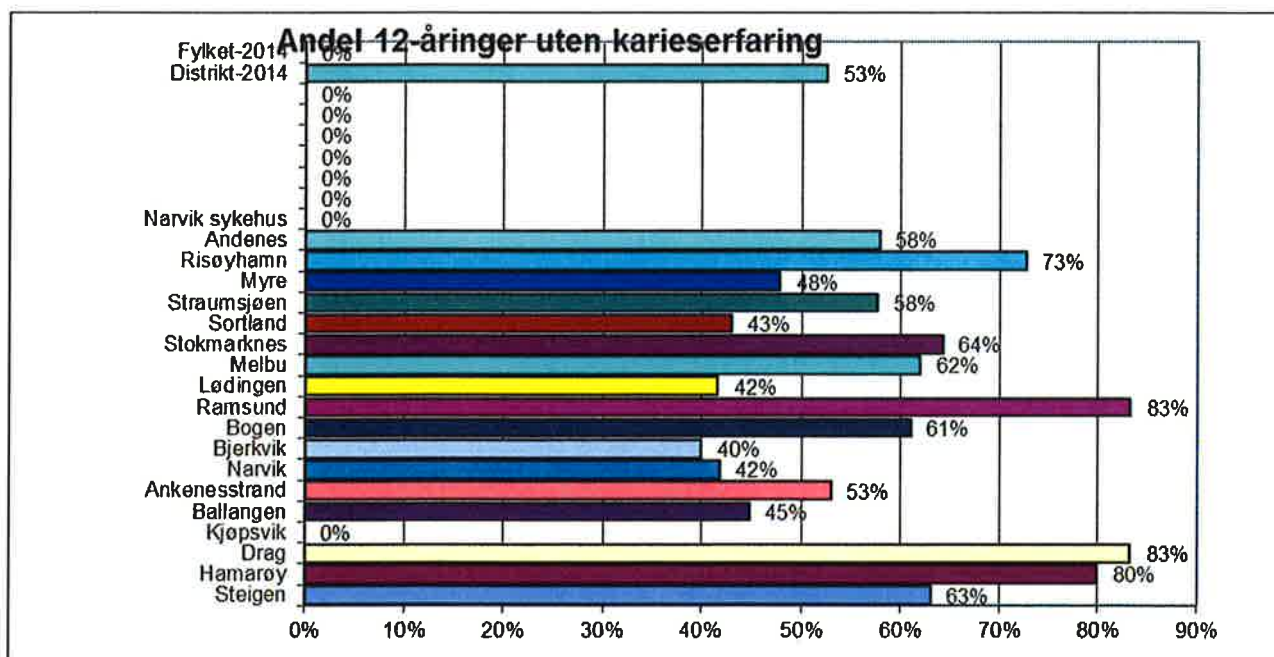
Fylke	3 år	5 år	12 år	15 år	18 år
Hedmark	95 %	84 % (0,6)	70 % (0,6)	44 % (1,8)	29 % (3,0)
Østfold	94 % (0,2)	83 % (0,6)	61 % (0,9)	41 %	26 % (3,4)
Oslo	91 %	74 % (1,1)	60 % (1,0)	39 % (2,2)	27 % (3,0)
Buskerud	95 %	83 %	64 %	38 %	25 %
Troms	95 %	83 %	57 %	28 %	19 %
Aust Agder	95 %	84 % (0,6)	59 % (1,0)	36 % (2,4)	19 % (4,1)
Vest Agder	95 %	83 % (0,7)	56 % (1,0)	26 % (2,7)	19 % (4,4)
Vestfold	95 %	82 %	59 % (0,7)	31 % (2,5)	20 % (4,1)
Oppland		86 %	63 %		25 %
Sør Trøndelag	96 %	81 %	62 %	34 %	21 %
Hordaland	95 %	82 %	54 % (1,1)		19 % (4,2)
Rogaland	95 %	83 % (0,6)	60 % (0,9)	34 % (2,4)	20 % (4,1)
Sogn og Fjordane	95 %	85 %	64 % (0,8)	39 %	27 % (3,7)
Møre og Romsdal	95 %	84 %	57 %	31 %	18 %
Nordland		78 %	61 %		17 %
Telemark	94 %	81 % (0,7)	53 % (1,2)	32 % (2,6)	17 % (4,3)
Akershus	93 %	81 % (0,8)	63 % (0,8)	40 % (2,0)	26 % (3,3)
Finnmark		79 %	44 %		11 %
Nord Trøndelag	97 %	83 % (0,6)	59 % (0,9)	31 %	20 % (4,3)

Uoffisielle tall fra Nordland Fylkeskommune per mars 2016

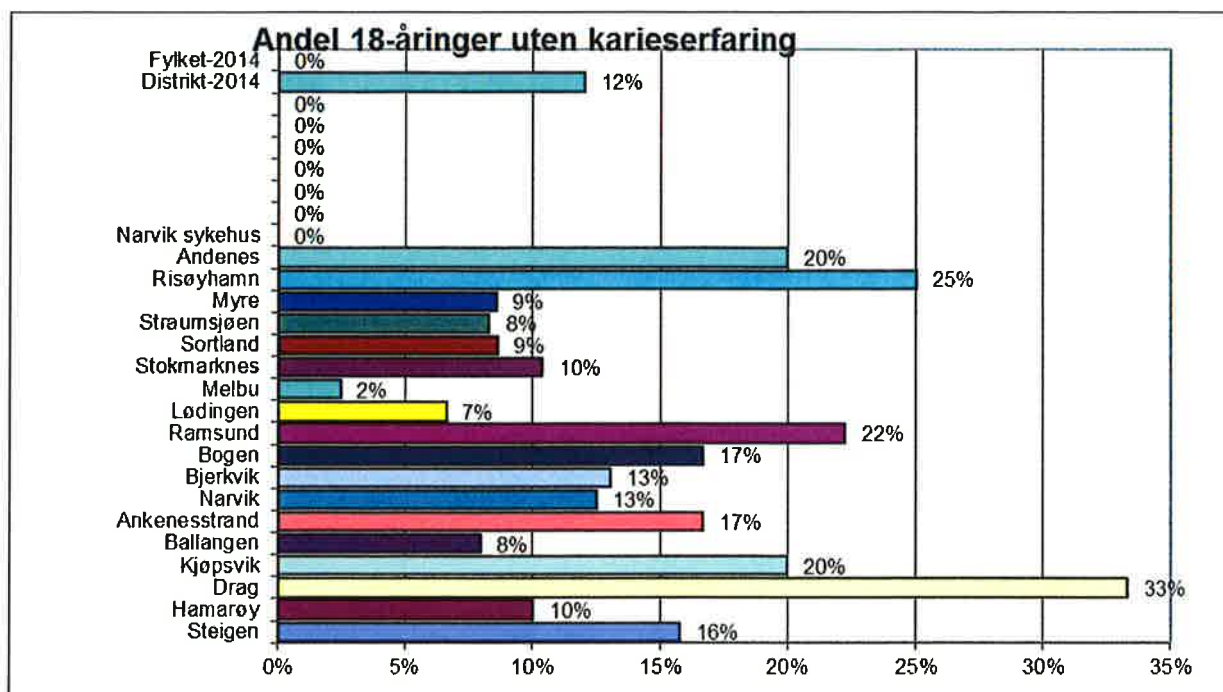
Vi ser at Nordland ligger et godt stykke under Hedmark som har flest barn/unge uten karieserfaring i landet.



5-åringenes tannhelse i Bø kommune er under gjennomsnittet i distriktet, 67% av 5-åringene har ingen karieserfaring i Bø mot 81 % gjennomsnittlig i distriktet.



12-åringenes tannhelse i Bø kommune er litt bedre enn gjennomsnittet for distriktet, 58% av 12-åringene i Bø var uten karieserfaring i 2014, mot 53% gjennomsnittlig for distriktet.



Tannhelsesdata fra distriktet skaffet til veie av fagsjef Pia Videbæk Christensen

Ved Straume tannklinikk blir de aller fleste barn i alderen 3-15 år undersøkt hvert år.

Når så ungdommene flytter bort på skole, er det vanskelig å få alle til undersøkelse hvert år. Fra 18-20 er det kun en liten andel som bor i Bø, og ungdommene benytter seg i mindre grad av tjenesten.

Forebyggende kan vi se at ved 12-års alder ligger vi relativt høyt, dette kan Tannpussestifikatet som alle 4- klassinger gjennomfører få litt av æren for.

Det er høy andel karies som kan begrunnes med kost og vaner som videreføres gjennom generasjonene. Spesielt ser vi at det å pusse bare på kvelden er vanlig. Syreskader er utbredt, barn får gjerne både saft og juice fra tidlig alder, noe som eroderer emaljen vekk på både melketenner og permanente tenner. Når så ungdommene selv kan bestemme, velger de vekk vann og melk.»

Tannhelsen hos 18-åringer i Bø ligger litt under gjennomsnittet i distriktet, 8% uten karieserfaring. Det vil si at 92% har karieserfaring. Som nevnt fins lite statistikk på tannhelsen hos voksne i kommunen.

Tannhelsen til 18-åringer kan likevel være en indikator for tannhelsen til disse pasientene, da de som 20-åringer avslutter den regelmessige oppsøkingen fra den offentlige tannhelsetjenesten, og kan benytte private aktører.

7.5.1 Utfordringer for tannhelsen

Tannhelse er en god markør på sosial ulikhet. 20% av barn og ungdom har 80% av all tannsykdom og behandlingsbehov i gruppen. Nasjonale studier viser at sosioøkonomiske forhold som for eksempel utdanning og inntekt har sterk sammenheng med tannhelsen. Forhold i kommunen som fremmer god folkehelse fremmer også god tannhelse og omvendt. Tverrfaglig samarbeid mellom ulike aktører i kommunen er en forutsetning for styrking av tannhelsen og folkehelsen. Flere eldre vil i fremtiden

beholde sine egne tenner. Dette medfører store utfordringer, og krever godt samarbeid og samhandling mellom tannhelsetjenesten og kommunens pleie- og omsorgspersonell. Styrking av samarbeidet med øvrige helseaktører (lege, helsestasjon) i kommunen er også ønskelig.

7.6 Psykiske symptomer og lidelser

7.6.1 Generelt om psykiske symptomer og lidelser

Psykiske plager og lidelser er et stort helseproblem hos barn og unge i Norge i dag. Til enhver tid regner vi med at:

- 15-20 prosent av barn og unge mellom 3 og 18 år har nedsatt funksjon på grunn av psykiske plager som angst, depresjon og atferdsproblemer.
- Omtrent åtte prosent av barn og unge har så alvorlige problemer at det tilfredsstiller kriteriene til en psykisk lidelse (Heiervang, 2007, Wichstrøm, 2012, Mykletun, 2009).
- Se tabell 1 for oversikt over utbredelse av de vanligste psykiske lidelsene blant barn og unge, samt internasjonale sammenligninger.

Norske og internasjonale studier viser at 30-50 prosent av den voksne befolkningen vil få en psykisk lidelse i løpet av livet (Kessler, 2005a, Mykletun, 2009).

- 30 prosent får en angstlidelse. Hyppigst er spesifikk fobi og sosial fobi.
- 25 prosent får en stemningslidelse (hovedsakelig depresjon).
- 10-20 prosent får en ruslidelse.
- Rundt 1-2 prosent får schizofreni eller en annen psykoselidelse

7.6.2 Lokale forhold

I følge kommunehelsestatistikkbank brukes det mindre legemidler mot psykiske lidelser enn resten av Nordland og resten av landet, fra 2012-2014 var det 99,4 per 1000 i Bø som brukte legemidler mot psykiske lidelser, sammenlignbare tall fra resten av Nordland var 127,5 og gjennomsnittlig for hele landet var tallet 130,5 per 1000.

Ungdata-undersøkelsen viste at:

- Betydelig flere unge i Bø (13%) opplever å bli mobbet enn ellers i landet (7 %).
- Vel 30% av jentene rapporterer om depressive plager.
- Mange jenter sier at de plages av ensomhet (30%)

7.6.3 Lokale innspill og vurderinger

Avdeling psykisk helsearbeid har ca 60 pasienter knyttet til sin avdeling. Ruskonsulentene følger opp 19 pasienter. Der er neppe stor underdiagnostisering av alvorlig psykiske lidelser i Bø, men der er med stor sikkerhet mange personer som har et alkoholproblem som ikke er anerkjent. Narkotikamiljøet i Bø er lite.

Avdeling for psykisk helsearbeid ga i møter med Folkehelsekoordinator uttrykk for at den største helsemessige utfordringen i Bø kommune er sosial ulikhet, og fremfor alt mangel på aktivitets/arbeids tilbud for personer med psykisk lidelse og rusproblemer. Personer med alvorlige psykiske problemer har ofte dårlig helsekompetanse og ivaretar ikke egen helse. Mange av dem har dårlig livskvalitet. De nås ikke av helseinformasjon og deltar lite organisert aktivitet som Frisklivsentral.

7.7 Forventet levealder

7.7.1 Generelt om forventet levealder

Levealderen stiger i Norge. I 2012 var forventa levealder for kvinner 83,4 år og for menn 79,4 år. Forventa levealder har økt med 30 år siden 1900.

Forventa levealder er et godt mål på helsetilstanden i ei befolkning.

Med uttrykket "levealder" mener vi oftest forventa levealder ved fødselen.

Nedgang i forventa levealder kan tyde på økt spedbarnsdødelighet eller andre alvorlige endringer i helseforholdene i et land.

7.7.2 Lokale forhold

Menn har litt lavere forventet levealder enn kvinner i hele landet. I Bø har kvinner 0,8 % lavere forventet levealder enn gjennomsnittet for Nordland (81,6 år) og 0,9 % lavere forventet levealder enn gjennomsnittet for hele landet. Menn i Bø har 2 % lavere forventet levealder (75,7 år) enn gjennomsnittet for Nordland og 2,3 % lavere forventet levealder enn gjennomsnittet for hele landet.

7.7.3 Lokale innspill og vurderinger

Det er velkjent at forventet levealder øker ved høyere utdanning, den sosiale gradienten. I Bø har vi som tidligere sett færre med høyere utdanning og inntekt enn resten av Nordland og hele landet.

7.8 Demens

7.8.1 Generelt om demens

Demens er fellesbetegnelsen på flere sykdommer som medfører kognitiv svikt, forbundet med funksjonstap i hjernen. I sjeldne tilfeller kan demens være forårsaket av vitaminmangel, kronisk rusmisbruk, hodeskader, stoffskiftesykdom eller annen sykdom. De aller fleste demenstilfellene er likevel knyttet til høy alder, og tilstanden betegnes da som aldersdemens.

Hovedpunktene fra Folkehelse rapporten 2014 viste at:

- Med økende levealder vil vi få et økt antall demenstilfeller
- Risikofaktorer for demens ser for en stor del ut til å være de samme som risikofaktorene for hjerte- og karsykdommer
- Tiltak som rettes mot forebygging av hjerte- og karsykdommer, kan trolig også redusere antall tilfeller av demens.
- Gener spiller en vesentlig rolle for demens

7.8.2 Lokale forhold

Vi har ikke tall på hvor mange som har en demenssykdom i Bø kommune, men vi vet at 563 personer i Vesterålen har en demensdiagnose og dermed er 2250 pårørende direkte involvert. 760 av disse lever med personen med demens og 24 timers konstant belastning. Vi har ikke dagaktivitetstilbud til personer med demens i Bø. Tallene er hentet fra Demensnettverk Vesterålen og Nasjonalt kompetansesenter for demens. Bø kommune har et demensteam som drar på utredningsbesøk hjemme og følger opp hjemmeboende personer med demens. Leder i demensteamet har 20 % stilling.

Det finnes ingen studier som kan brukes til å gi et presist estimat for forekomsten av demens i Norge. Ved å bruke data fra studier i andre europeiske land, har Alzheimer Europe kommet fram til at forekomsten av demens i Norge var over 77 000 personer i 2012. 43 personer i Bø har fått diagnosen demens P70 mellom 010114 og 010116, noe som er i samsvar med estimat. Mange av studiene baserer seg på antall som har fått en demensdiagnose. Men i mange land, også i Norge, er en betydelig andel av personer med demenssykdom ikke diagnostisert. Dette gjør at estimatet trolig er for lavt.

7.8.3 Lokale innspill og vurderinger

Vi har sannsynligvis en høyere prosent med demensdiagnose enn gjennomsnittet, da vi har en høyere gjennomsnittsalder og forekomsten av demenssykdom øker ved høy alder. Demens er fortsatt knyttet til skam og er vanskelig å behandle. Begge faktorene bidrar til underdiagnostisering i Bø.

8.0 Vurdering av data og relevans

Oversikten over helsetilstanden i Bø baserer seg på nasjonale statistiske kilder slik som Folkehelseprofilen og kommunenes statistikkbank. Folkehelseprofilen er kvalitetssikret og signifikansen av data er vurdert av Folkehelseinstituttet. Dataene må likevel tolkes med forsiktighet da det fins feilkilder.

Levekårsanalysen i Folkehelseprofilen er basert på statistikk fra SSB og NAV og disse data er sikre og er relevante for å beskrive levekårsutfordringen i Bø.

Folkehelseprofilen viser at sykdomsforekomsten av utvalgte sykdomsgrupper i Bø kan være lavere enn landsgjennomsnittet. Antallet unge personer med psykiske symptomer er for eksempel lavere enn landsgjennomsnittet. Dette stemmer ikke med helsetjenestens vurdering som tilsier at befolkningen har økt morbiditet (sykelighet). Folkehelseprofilen baserer seg på diagnosedata fra fastlegenes regningskort sendt til HELFO. Disse data er ikke samlet inn for å vurdere sykdomsforekomst og feilkildene er så store at de etter vår oppfatning er ubrukelige for å vurdere sykdomsforekomst. Det er heller ikke mulig å bruke sykemeldingsdiagnoser for å vurdere sykelighet i befolkningen. Antallet brukere av legemiddel for psykiske lidelser er også lavere enn landsgjennomsnittet. Disse tallene er hentet fra apotekene og er korrekte, men lavt legemiddelforbruk forteller ikke nødvendigvis noe om sykdomsforekomst, da det kan være underdiagnostikk og det er mulig at legene i Bø er tilbakeholdne med å forskrive legemiddel til personer med psykiske symptomer.

Vurdering av overvekt i Bø baserer seg på data fra undersøkelse av vernepliktige menn. Disse data er sikre, men det kan stilles spørsmålsteget ved om vekten hos unge menn i Bø forteller noe om overvekt blant innbyggerne i Bø kommune, spesielt med tanke på alderssammensetningen i Bø. Det samme kan sies om røyking, der man vurderer røyking ut i fra hvor mange gravide kvinner som røyker. Når det er sagt så stemmer Folkehelseprofilen med den subjektive vurderingen gjort av helsetjenesten i Bø og undersøkelse fra helsestasjon, noe som gir økt styrke til dataene.

Vi har lavere forventet levealder enn landsgjennomsnittet, fremfor alt for menn. Dødeligheten av kreftsykdommer, og for hjertekarsykdommer er større i Bø enn landsgjennomsnittet. Røyking alene kan sannsynligvis forklare dette, men den sosiale gradienten og dårlige levekår kan også ha betydning.

Folkehelseprofilen viser at Bø kommune har levekårsutfordringer og at disse er at et omfang som tilsier at de også påvirker Bøfjerdingsenes helse. Det er likevel påfallende at de dårligere levekårene i Bø kommune ikke gir større utslag i sykdomsforekomst. Det kan være flere forklaringer til dette. Bø kommune har dårlig

utdanningsnivå og dårlig inntekt, men Bø kommune er en kommune der mange arbeider i primærnæringene og de mangler ofte høyere utdanning, og har relativt lav inntekt. Den sosiale gradienten, der lav utdanning og lav inntekt gir økt sykkelighet får mindre betydning for en selvstendig næringsdrivende bonde eller fisker enn for en lavt utdannet renholder i Oslo. Det lave inntektsnivået kan også forklares av mange eldre med minstepensjon.

Folkehelseprofilen viser at det er en relativt stor andel av unge mennesker som mottar sosialhjelp. Dette kan forklares med at mange unge ikke har opparbeidet seg rettigheter til arbeidsledighetstrygd og kan være et uttrykk for økt arbeidsledighet hos unge. Risikoen for "utenforskap" hos unge som ikke er i arbeid er stor, og dette medfører en økt risiko for dårlig psykisk og somatisk helse. Der er også en mulighet at vi har en seleksjon av unge personer som bor i Bø, det vil si at mange av de ressurssterke forlater kommunen for å ta seg utdanning og arbeid, mens mange av de som allerede har helseproblemer eller andre utfordringer blir igjen.

Inntektsforskjellene i Bø er små, og samfunnet er ikke segregert i samme grad som større kommuner/byer. Dette kan muligens redusere konsekvensene av fattigdom og dårlige levekår.

Kartlegging av 75 åringer i Bø er en intervjuundersøkelse av alle 75 åringer i Bø. Deltakelsen var høy 16 av 20, men antallet deltakere er likevel lavt. Undersøkelsen er relevant og forteller noe om hvordan de yngre eldre har det i Bø, men kan vanskelig brukes for å vurdere helsetilstanden til befolkningen.

Ungdata er et kvalitetssikret og standardisert system for lokale spørreskjemaundersøkelser. Undersøkelsene er tilpasset skoleelever på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Det fins feilkilder, men disse er de samme for alle kommuner som har deltatt i undersøkelse og undersøkelsen er derfor nyttig dersom man sammenligner tall fra forskjellige kommuner.

Innhenting av lokal kunnskap har skjedd gjennom diskusjon i møter og ikke på systematisk måte. Det gjør at det er stor risiko for subjektiv vektning av informasjon, det vil si at informasjonen er basert på hva deltakerne er opptatt av og hva de mener er viktig, og derfor ikke nødvendigvis det som er objektivt relevant for folkehelsen. Informasjonen er likevel svært nyttig som supplement til objektiv statistikk.

9.0 Helsefremmende forhold – positive faktorer

Helsefremmende arbeid (eng. health promotion) er definert som "den prosess som gjør folk i stand til å bedre og bevare sin helse".

Bø kommune har dårlige levekår, men konsekvensene for sykkeligheten er lavere enn forventet. Det kan være noe i Bø-samfunnet som fremmer helse og som til viss grad beskytter befolkningen mot konsekvensene av dårlige levekår.

Frivillige organisasjoner er viktige for lokalsamfunnet og folkehelse. Vi har syv idrettslag som tilbyr en rekke ulike organiserte idretter, skytterlag, forsamlingshus, kor og korps. Det frivillige arbeidet i Bø kommune er imponerende og innsatsen disse gjør for å skape god helse blant befolkningen kan ikke overvurderes.

Det er mange rimelige tilbud til befolkningen, både innen idrett, fritid og kultur, kommunen har hatt mange vellykkede tiltak mot barnefattigdom. Bø kommune har en stor dugnadsånd. Deltakelse i dugnadsarbeid skaper fellesskapsfølelse og sosiale arenaer som gir god livskvalitet for mange mennesker.

Vi har flott natur med turløyper rett utenfor døren uansett hvor i Bø man bor og det er et lite miljø hvor folk "bryr seg", følger med og stiller opp for hverandre. Det er gode offentlige tjenester som er lett tilgjengelig, "alle kjenner alle", lav terskel for å ta kontakt og det er lite byråkrati.

Dette er forhold som kommunen bør sikre og videreutvikle.

10.0 Identifisering av folkehelseutfordringer

«Mennesket er et flokkdyr. Hvordan vi har det med flokken er like avgjørende for helsen som omega 3, svinekoteletter og lavkarbo» Per Fugelli.

I dette dokumentet har vi gjort rede for relevant folkehelsestatistikk i Bø kommune. Vi har forsøkt å sett på mulige årsakssammenhenger ved å innhente lokal kunnskap. Arbeidet med oversikten har vist at nasjonale data har mangler som gjør det vanskelig å tolke resultatene for Bø kommune. Det anbefales derfor at man gjennomfører målrettede undersøkelser av utvalgte kriterier for å få økt kunnskap og dermed ha muligheter til indiserte tiltak. Det anbefales at man gjennomfører ungdataundersøkelsen regelmessig for å få god, lokal statistikk som vi kan følge over tid.

Generelle utfordringer

Bø deler flere av de store folkehelseutfordringene med resten av landet. Livsstilssykdommer, sosial ulikhet og psykiske lidelser øker og det er nødvendig med generelle tiltak for å motvirke denne utviklingen. Økt daglig og ukentlig fysisk aktivitet etter statens nasjonale anbefalinger (alle aldersgrupper), er trolig det absolutt mest effektive tiltaket for å forbedre folkehelsen og redusere forekomst av en rekke tilstander, sykdommer og lidelse i befolkningen.

Levekår

Oversikten viser at Bø kommune har store levekårsutfordringer, noe som bekreftes av lokal innhenting av kunnskap. Dårlige levekår rammer alle aldre og gir økt sykdomsfrekvens, økt dødelighet og dårligere livskvalitet (den sosiale gradienten). Pasienter med rus og psykiatriproblemer rammes dobbelt av dette da psykiske lidelser og rus følger den sosiale gradienten og sykdommene i tillegg gir økt risiko for å utsettes for dårlige levekår (arbeidsledighet, uførhet, dårlig økonomi og dårlig somatisk helse).

Dårlige levekår rammer alle aldre, men konsekvensen er størst for barn og unge. Oversikten viser at noen barn og unge har det vanskelig i oppveksten og at dette får konsekvenser i voksen alder. Bø kommune har mange barnevernssaker, levekårene for mange familier er vanskelig, noe som bidrar til varierende skoleresultater, dårlig trivsel i ungdomsskolen, stort frafall fra videregående skole, høy arbeidsledighet

blant unge og høy uføregrad hos unge. Tidlig intervensjon er avgjørende for å bryte dette mønsteret. Undersøkelser for å finne ut hva som skjer i overgangen mellom barne- og ungdomsskole bør vurderes.

Befolkningsnedgangen/Befolkningssammensetning

Befolkningsnedgangen gir store samfunnsmedisinske konsekvenser for Bø-samfunnet. Det fører til at nettverk oppløses, det kan bli vanskelig å få et godt nettverk i utgangspunktet med færre jevnaldrende og det å kunne velge sine venner blir mer begrenset. Vi kan ikke finne noe forskning i forhold til hva som skjer med folkehelse i en kommune med befolkningsnedgang/raflytting, men vi vet at trivsel er knyttet opp mot opplevelse av god helse. Dersom vi antar at trivselen blant befolkningen blir dårligere i en raflyttingskommune, pga mindre nettverk, bekymringer for fremtiden, nedleggelse av skoler og barnehager, færre arbeidsplasser og lignende, har vi store utfordringer for folkehelsearbeidet i kommunen på dette området.

Vi har også en høy andel personer over 80 år i forhold til gjennomsnittet for Nordland og resten av landet, vi vet at eldre topper ulykke- og skadestatistikk og det trengs derfor forebyggende tiltak for denne aldersgruppa. En høy andel personer over 80 år blir også en utfordring for å få tak i arbeidskraft til pleie- og omsorgssektoren og vi har en utfordring med å sikre nok helsefagarbeidere til pleie- og omsorgssektoren.

Vi har også en utfordring å få integrert flyktninger i fritidsaktiviteter på grunn av manglende ressurser til oppfølging og lite tilbud på offentlig transport.

Veien videre

Dette dokumentet skal ligge til grunn for et langsiktig, målrettet folkehelsearbeid.

Veilederen "God oversikt – en forutsetning for god folkehelse", gir flere føringer og anbefalinger til hva som er viktig å legge til rette for, og hvilke arbeidsoppgaver det forutsettes kommunen skal ha oversikt og plan på vedrørende folkehelsearbeidet.

Organisering og styring av oversiktsarbeidet er et administrativt ansvar. Innhenting, sammenstilling og vurdering av oversiktsmaterialet er definert som en faglig oppgave. Hva som i oversiktsdokumentet hvert fjerde år defineres som kommunens samlede folkehelseutfordringer og ressurser, skal baseres på tverrfaglige vurderinger av statistisk materiale og lokal fagkunnskap, og ikke være påvirket av aktuelle økonomiske eller politiske motiver eller situasjoner.

Overordnede og strategiske beslutninger og prioriteringer er derimot politikernes ansvar. Både oppgaver i forbindelse med drøfting av kommunal planstrategi og planer etter plan- og bygningsloven, samt vedtak om mål og strategier for folkehelsearbeidet, hører til de folkevalgte oppgaver. (Fra veilederen pkt 5.1 om ansvars plassering og forankring side 33).

Oversiktsdokumentet skal rulleres hvert fjerde år, men vi må også ha en løpende oversikt ved å årlig følge med på ulike kilder til informasjon for å fange opp ny og vesentlig informasjon om helsetilstand og faktorer som påvirker helsen. Årlig oppdatering på statistikkområdet gjøres 2. kvartal, ettersom det årlige Folkehelsebarometeret og annet statistisk materialet blir offentliggjort i løpet av første kvartal på landsbasis. Folkehelsekoordinator er ansvarlig for oppdatering, som presenteres for folkehelsegruppa samtidig som evaluering av handlingsplanen hver vår.

HANDLINGSPLAN FOLKEHELSE 2017

Saksbehandler: Linda Sommerseth
 Arkivsaksnr.: 15/641

Arkiv: G00

Saksnr.: Utvalg
 79/16 Formannskapet

Møtedato
 23.11.2016

Innstilling:

Bø kommune vedtar framlagt handlingsplan for folkehelse 2017

Saksutredning:**Bakgrunn**

WHO sin definisjon av helse fra 1946 definerer helse som «En tilstand av fullstendig fysisk, mentalt og sosialt velvære, og ikke bare fravær av sykdom eller fysisk svekkelse». I vårt samfunn har denne definisjonen fått stort gjennomslag. De fleste av oss er opptatt av helse, og media flommer over av råd og tips for bedre helse.

Utfordringen er at media fokuserer på vårt eget, individuelle ansvar for egen helse. Vi vet at det meste som påvirker vår helse faktisk er utenfor vår egen kontroll. Folkehelse handler om noe mer enn å få enkeltindivider til å trimme, spise sunnere og slutte å røyke. Menneskers levekår, arbeid, nettverk og fremfor alt graden av sosial ulikhet har større innflytelse på folks helse enn holdningskampanjer, fastlegenes intervensjon og antall treningsstudioer eller idrettshaller i en kommune.

Folkehelsearbeid er å vurdere hva vi kan gjøre for å bedre innbyggernes helse, planlegge og gjennomføre tiltak og legge til rette for at mennesker kan leve et godt liv, eller som det står i Bø kommune sin kommuneplan: videreutvikle det gode liv. Et godt folkehelsearbeid er tverrsektorielt og er like viktig på teknisk etat, i kultur- og næringsetaten, i økonomiavdelingen som på helseavdelingen.

Folkehelsearbeid i Bø kommune og avtalen med Fylkeskommunen

Bø kommune er en Folkehelsekommune. Det vil si at vi har en samarbeidsavtale med Fylkeskommunen om å drive et strukturert folkehelsearbeid med hjelp av folkehelsekoordinator i 50% stilling og prosjektmidler øremerket folkehelse tiltak. Kommunen prioriterer arbeidet høyt, noe som gjenspeiles i kommuneplanen der det står at «folkehelseperspektivet skal ligge til grunn for alle planer og vedtak og skal gjennomsyre all aktivitet i kommunen».

Handlingsplan for Folkehelse 2017

Folkehelsearbeidet ledes av Folkehelsegruppen som består av rådmannens lederteam, kommuneoverlegen og folkehelsekoordinator. Arbeidet, som er tverrsektorielt, skal baseres på kunnskap om både nasjonale og lokale forhold. Handlingsplanen for folkehelse er godt forankret i kunnskap om vårt lokalsamfunn som beskrevet i «Oversikt over helsetilstanden med positive og negative påvirkningsfaktorer».

Handlingsplanen, som formannskapet nå inviteres til å vedta, er kommunens verktøy for å strukturere folkehelsearbeidet. De tiltak som er foreslått gjennomført i handlingsplanen skal evalueres årlig. De tiltakene som står i handlingsplanen for 2017 er de folkehelseiltakene som folkehelsekoordinatoren er involvert i og/eller som midlene fra Nordland Fylkeskommune brukes til å gjennomføre. Bø kommune har mange gode og viktige folkehelseiltak som ikke står i handlingsplanen.

Etablering av varige tilrettelagte arbeidsplasser (VTA) er tatt ut av handlingsplanen fra 2016, da det ikke er noen VTA-plasser å få tildelt. Dette tiltaket kan eventuelt tas inn hvis situasjonen endrer seg.

Vurdering

Bø kommune har store muligheter til å utføre et godt folkehelsearbeid. Vi har god oversikt, en organisasjon som er motivert og jobber godt sammen, har stor gjennomføringsevne og ikke minst har vi frivillige lag og foreninger som sterkt bidrar i arbeidet. Kommunens mål er å gjøre Bø kommune til et godt, helsefremmende samfunn der alle har anledning til å føle samhørighet og delta i fellesskapet, ta sunne valg og kort sagt «leve det gode liv».

På denne bakgrunn tilrår rådmannen at vedlagte forslag til Handlingsplan for Folkehelse 2017 vedtas.

Vedlegg:

Handlingsplanen for folkehelse 2017

Kine Johnsen
Kultur- og næringssjef

Gundar Jakobsen
Rådmann

Handlingsplanen Bø kommune 2017

Handlingsplanen beskriver utvalgte tiltak som omfattes av avtalen med Nordland fylkeskommune. Budsjettet angir hvordan tiltaksmidler (175 000 kr) fra Fylkeskommunen er foreslått brukt i 2017. Dersom det ikke er angitt beløp så er tiltaket finansiert gjennom eksisterende driftsmidler.

Navn på tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig for gjennomføring	Budsjett	Målgruppe	Tiltak rett mot: (Avtale Fylkeskommune)
Frisklivssentral	Bra mat kurs for personer henvist til Frisklivssentralen. I tillegg åpent Bra mat kurs for alle.	Diabetessykepleier	20000	Selektert	Levevaner (2)
Helsefremmende skoler og barnehager	Kriterier for helsefremmende skoler og barnehager er utarbeidet av Nordland fylkeskommune. Den skolen som vil bli pilotskole får midlene for å bli helsefremmende i 2017.	Skolekontoret	40000	Universell	Levekår/Sosial ulikhet, Skole (1)
Aktivitetskortet	Barn i familier med vedtak fra NAV eller barnevernet har rett til aktivitetskort som gir fri inngang, medlemskap og andre aktiviteter gratis	NAV	50000 (foreslått finansiert i kommunens ramme for NAV)	Indisert	Levekår/Sosial ulikhet (5)
Folkehelseuka 2017	Samarbeid med lag og foreninger om tiltak i Bø med fokus på folkehelse. Fresk lørdag.	Folkehelsekoordinator	10000	Universell	Frafall videregående skole (4), Levevaner, integrering, sosial ulikhet (5)

Helsesøster i videregående skole	Helsesøster fra Bø følger opp elever fra Bø som bor på hybel i nabokommunene	Helsesøster		Selektert	Frafall i videregående skole (4)
Tiltak i arbeid mot seksuelle overgrep	Innføring av rutiner i arbeidet mot seksuelle overgrep etter kommunalt kurs.	Tverrfaglig forum	10000	Universell	Psykisk helse (1)
Kurs i psykologisk førstehjelp i barnehagene	Oppstart av tiltaket «psykologisk førstehjelp i barnehagene»	Helsesøster	10000	Universell	Psykisk helse/Levekår (1)
Tiltaksmidler til frivillige lag og foreninger i Bø	Frivillige lag og foreninger i Bø kan søke om midler for igangsetting av folkehelse tiltak rettet mot flyktninger.	Folkehelsekoordinator	30000	Universell	Lavterskel aktivitetstilbud i bo- og nærmiljø (5)
Fresk frokost	Kostholdskurs for elever i grunnskolen hvor de får servert frokost med påfølgende undervisning om sunt kosthold.	Diabetesrykkeleier	7000	Universell	Skolemiljø (1)
Fallforebyggende arbeid for eldre	Prosjekt som en del av Førre var i Vesterålen. Ulykkesforebyggende arbeid i Vesterålen. Implementering av forebyggende tiltak i løpet av 2017.	Folkehelsekoordinator		Universell	Ulykkesforebyggende arbeid (3)
Middagsmøte Bøheimen. Prøveprosjekt	Personer med demens/eldre som bor hjemme møtes 1 x uke på Bøheimen, går Bøheimen-løypa og spiser middag (som de allerede har betalt for hjemkjøring av mat) sammen i kantina. Utfordringen er transport.	Leder demensteam	20000	Indisert	Seniortiltak (3)
Oversikt over helsetilstand i Bø kommune	Oversikt over helsetilstand og negative og positive påvirkningsfaktorer for helse	Folkehelsekoordinator		Universell	Kunnskapsgrunnlaget (6)

Ungdomsråd	Videreutvikling av ungdomsrådet og medvirkning av ungdom i henhold til avtale med NFK.	Ungdomsleder		Universell	Ungdomsarbeid (4)
Hybelliv	Temakveld med foreldre, elever og fagfolk for å forberede for overgang til videregående skole.	Rådgiver ungdomsskolen		Universell	Frafall videregående skole. Psykiske helse (4)
«Alkoholfri helg»	Søke før-prosjektmidler til prosjekt «Alkoholfri helg i Bø» i 2018.	Kommuneoverlege		Universell	Lavterskel aktivitetstilbud i bo- og nærmiljø (5)
Familiefredag	Åpen hall, åpen ungdomsklubb og basseng i Bøhallen hver fredag for alle aldre.	Ungdomsleder	50000 (finansiert i rammen for kultur- og næringsetaten)	Universell	Lavterskel aktivitetstilbud i bo- og nærmiljø (5) og ungdomsarbeid (4)
Aktivitetsvenn for personer med demens	Et tiltak for å øke sosial aktivitet blant personer med demens ved å koble de sammen med frivillige som har like interesser. Arbeidsgruppe er etablert.	Demensteamet		Selektert	Seniortiltak (3)
«Etter skoletid» prosjekt	Aktivitetstilbud for ungdomsskoleelever på kveldstid	Ungdomsleder/Folkehelsekoordinator	Søke barnefattigdomsmidler for videreføring i 2017	Universell	Psykisk helse, skolemiljø (4)
Driftsmidler	Reise, kurs, kjøregodtgjørelse o. l for Folkehelsekoordinator		28 000		
SUM FOLKEHELSE			175 000 kr		
Tilskudd NFK			175000		

SØKNAD OM SPILLEMIDLER 2017/RULLERING PLAN FOR FYSISK AKTIVITET OG NATUROPPLEVELSE

Saksbehandler: Katie Hanken
Arkivsaksnr.: 16/20

Arkiv: 243

Saksnr.: Utvalg
80/16 Formannskapet

Møtedato
23.11.2016

Innstilling:

Søknader om spillemidler 2017 prioriteres i følgende rekkefølge:

1. Bø IL – Steine stadion, garasje, lagerbygg, ordinære anlegg
2. Bøhallen – Rehabilitering tak, ordinære anlegg
3. FK Luna – garasje, lagerbygg, ordinære anlegg
4. Bø skytterlag – nye skiver, ordinære anlegg
5. Straume skole – nytt kunstgress i ballbingen, nærmiljøanlegg

Innkomne søknader fra Bø skytterlag og Straume skole om tilskudd fra Bø kommune avslås.

Rullert handlingsprogram i kommunedelplanen for fysisk aktivitet og naturopplevelse 2016-2019 vedtas.

Saksutredning:

Søknader om spillemidler:

Bø kommune har mottatt 5 søknader om spillemidler. To av søknadene er fornyet (gjelder Bø IL og Bøhallen) og 3 er nye (Luna, Skytterlaget og Straume skole). 3 av søknadene er finansiert og funnet i orden (Bø IL, Bøhallen og Luna) og 2 er ikke finansiert uten innvilget tilskudd fra Bø kommune (Skytterlaget og Straume skole). Alle 5 prosjekt er omtalt i vedtatt «Plan for fysisk aktivitet og naturopplevelse» hvilket er en forutsetning for å søke om spillemidler. Prosjektet til skytterlaget var omtalt i forrige plan og Luna og Straume skole ble meldt inn i siste revidering av planen.

Rådmann foreslår å prioritere søknadene slik:

Ordinære anlegg:

1. Bø IL – Steine stadion, garasje, lagerbygg
- Fornytt søknad
- Samlet kostnad 732 000
- Finansieres med egenkapital på 1 000, dugnad 436 000
- Søknad av spillemidlene på kr 295 000

2. Bøhallen S/A – Rehabilitering tak

- Fornyet søknad
- Samlet kostnad 1 164 908
- Finansieres med egenkapital 646 295, dugnad 52 650
- Søknad av spillemidlene på kr 465 963

3. FK Luna – garasje, lagerbygg

- Ny søknad
- Samlet kostnad 807 060
- Finansieres med egenkapital 127 236, dugnad 357 000
- Søknad av spillemidler på kr 322 824

4. Bø skytterlag – Rehabilitering elektronisk målmateriell 200m

- Ny søknad
- Samlet kostnad 451 000
- Finansieres med egenkapital 14 000, dugnad 57 000
- Forutsetter innvilget søknad om kommunalt tilskudd på 200 000*
- Søknad av spillemidler på kr 180 000

Nærmiljøanlegg:

5. Bø kommune/Straume skole – Rehabilitering ballbinge, ny kunstgress

- Ny søknad
- Samlet kostnad 142 000
- Finansieres med egenkapital 29 000
- Forutsetter innvilget søknad om kommunalt tilskudd på 56 000*
- Søknad av spillemidler på 57 000

Med denne prioritering foreslår rådmannen å sette prosjektene som har finansieringen i orden fremst. Dette er samtidig søkere som har stått fremst i køen for å bli prioritert. Bø IL og Bøhallen videreføres i samme rekkefølge som 2016 og Luna kommer inn som nummer 3.

Med begrunnelse manglende midler avslås søknadene om tilskudd og prosjektene til Skytterlaget og Straume skole prioriteres nummer 4 og 5. Søknadene sendes til fylkeskommune med status «ikke godkjent» grunnet manglende finansiering.

Søknader til Bø kommune:

Bø skytterlag

Bø skytterlag søker om 200 000,- i kommunalt tilskudd i et prosjekt med en total kostnad på 451 000,- som utgjør 45%. Skytterlaget søker med begrunnelse i et behov for å oppgradere anlegget for å kunne arrangere NNM bane og felt i 2018. Bø skytterlag er en aktiv klubb som markerer seg med gode resultater, stor aktivitet og framdyrking av talenter i skytesporten. Vedlikehold og oppgradering av anlegget har vært godt beskrevet og planlagt over mange år i planen for fysisk aktivitet og naturopplevelse slik at søknaden om spillemidler er en kjent utvikling.

Vurdering: Det er ikke vanlig praksis for Bø kommune å gå inn i denne typen anleggsprosjektene til lag og foreninger med tilskudd til egenkapital for spillemiddelsøknader. Det er heller ikke funnet rom for å legge inn slike tilskudd i kommunens budsjettforslag for 2017. Ut fra søknaden er det ikke mulig å vurdere hvilke muligheter laget har til å gå inn i prosjektet med egenandelen selv. Det er rådmannens vurdering at å innvilge tilskudd i dette prosjektet skaper en presedens som kommunen ikke vil ha mulighet til å følge i fremtidige søknader. Søknaden avslås med begrunnelse i manglende finansiering i budsjettet, samt faren for å skape en presedens vi ikke har mulighet til å følge opp.

Straume skole

FAU på Straume skole har tatt initiativ gjennom en spillemiddelsøknad om å skifte kunstgresset i ballbingen på Straume skole. Søknaden inneholder et kommunalt tilskudd på 56 000,-. Prosjektets total kostnad er 142 000,-. Behovet om å renovere ble tatt med i siste revidering av kommunens plan for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

Vurdering: Bø kommune eier 4 ballbinger: Steine skoles ballbinge ble bygd i 2002, Straume skoles ballbinge i 2003, Eidet skoles ballbinge 2005 og Bø ungdomsskoles ballbinge er planlagt bygd våren 2017. Rådmannen tilrår å ikke finansiere søknaden for 2017, men igangsette arbeid med å lage en vedlikeholdsplan for ballbingene. Vi bør vurdere tilstanden til alle ballbingene og søke om tilskudd til utbygging av kunstgress til flere ved behov, og samtidig lage en samlet plan for vedlikehold av kunstgresset for å forlenge levetiden.

Planen:

Kommunedelplanen for fysisk aktivitet og naturopplevelse gir grunnlag for søknader om spillemidler. Planen revideres hvert fjerde år og kan ved behov rulleres årlig. Bø kommunes plan ble revidert i 2015 og gjelder for 2016 – 2019. Nye prosjekter har oppstått i løpet av 2016 og handlingsprogrammet i planen rulleres derfor allerede i 2016 for søknader i 2017. Ved nye kostnadskrevende prosjekt med prosjektkostnader på over 1 000 000,- er det nødvendig med en full revidering av planen som innebærer offentlige vedtatte planprogram, høringer og prosesser for å sikre medvirkning. Prosjekter under 1 000 000,- kan tas med i en rulling som er en enklere prosess som kan gjennomføres med enklere virkemidler for medvirkning.

Både Bø trimgruppe og FK Luna tok i høst kontakt med kommunen med nye prosjektideer. Kulturkontoret sendte dermed brev til alle lag og foreninger i Bø med forespørsel om innspill til en rulling av handlingsprogrammet. Brevet ble levert 12.10 med frist for tilbakemeldinger/innspill til kommunen 1.11.

Innen 1. november var det ikke kommet inn flere innspill. De nye prosjektene som ble meldt inn er begge tidlig i idéstadiet slik at prosjektkostnader er ennå ikke stipulert. Handlingsprogrammets prosjekt er skrevet i to deler – prioriterte prosjekt og ikke-prioritert prosjekt. Dersom prosjektene viser seg å være kostnadskrevende kan det være nødvendig med en revidering av planen når prosjektet flyttes fra ikke prioritert til prioritert liste.

Følgende endringer er gjort i rulleringen av handlingsprogrammet:

Prioritert liste:

- Prosjekter som fikk spillemidler i 2016 er tatt ut av handlingsprogrammet da prosjektene har mottatt midler og realiseres fortløpende. Det gjelder Straume IL – alpinanlegg, Bø kommune – ballbinge på BUSK og Vesterålen Turlag – nytt naust, Guvågshytte.
- Friluftsgalleri er tatt ut av listen over prioriterte kulturbygg da søknaden fikk avslag uten mulighet for fornyelse.
- Oversikt over prioriterte prosjekt er oppdatert med aktuelle prosjekt. Fornyede søknader fra Bø IL garasje/lagerbygg og Bøhallen oppgradering tak er kommet fram i køen. Luna, Skytterlag og Straume skole flyttes fra uprioritert til prioritert liste.

Uprioritert liste:

- Innmeldte prosjekt tas med i den uprioriterte listen:
 - Luna – aktivitetspark Straume
 - Bø trimgruppe – utbedring av stien Brenna – Vetten

Vedlegg:

Handlingsprogrammet 2016

Rullert handlingsprogram 2017

Innspill til planen, Bø trimgruppe

Innspill til planen, FK Luna

Søknad om tilskudd Bø skytterlag

Kine Anette Johnsen
Kultur- og næringssjef

Gundar Jakobsen
Rådmann

POLITISKE PRIORITERINGER

I det årlige arbeidet med prioriteringer av anlegg og aktiviteter er det viktig å ha noen overordnede kriterier som gir politisk og faglig retning for arbeidet. Bø kommune har valgt å prioritere anleggsutbygging og tiltak innenfor fysisk aktivitet og friluftsliv med utgangspunkt i følgende kriterier:

- Aktiviteter og anlegg tilrettelagt for funksjonshemmede prioriteres.
- Aktiviteter og anlegg som gir tilbud til barn og ungdom prioriteres.
- Aktiviteter og anlegg i skolekretsene / tilknyttet skoler og barnehagers uterom prioriteres.
- Vedlikehold og utvikling av eksisterende anlegg prioriteres.
- Det prioriteres å tilrettelegge for nye idretter / aktiviteter, heller enn å bygge ut de eksisterende. Økt kvalitet på de eksisterende anleggene er unntatt denne prioriteringen.
- Det skal i prioriteringen gjøres en helhetlig vurdering der det tas hensyn til allerede eksisterende anlegg og aktiviteter i kommunen i frivillig, offentlig og privat sektor.
- Aktiviteter og anlegg tilknyttet friluftsliv prioriteres.

Den politiske behandlingen av prioriteringen av anlegg og aktiviteter vil alltid måtte sees i sammenheng med hvilke søknader som bli levert til og godkjent av kommunen årlig.

ØKONOMI

Store deler av bygningsmassen i Bø tilknyttet fysisk aktivitet og naturopplevelse eies og driftes av lag og foreninger. Bø kommune drifter i dag verken idrettshaller eller svømmebasseng. Alle tiltak i planperioden der Bø kommune er tiltakshaver eller har noe form for økonomisk forpliktelse skal sees i sammenheng med kommunens økonomiplan, og avhenger av nødvendige årlige budsjettvedtak. Dette gjelder både bygging og drift. For økonomiplan tilknyttet planen vises det derfor til vedtatt økonomiplan for Bø kommune og til de vedtatte budsjetter for kommunens drift og investeringer.

REGISTRERTE SØKNADER OVERFØRT FRA FORRIGE PLANPERIODE – I PRIORITERT REKKEFØLGE

ORDINÆRE ANLEGG:

Prosjekt	Anleggsnummer	Anleggsenhet	Søknadsdato	Søker	Søknadssum
Garasje, lagerbygg	1867000207	Steine stadion, garasje og lagerbygg	2009, 2010, 2014, 2015, 2016	Bø IL	295 000
Rehabilitering tak Bøhallen	1867000901	Bøhallen, Steine	2014, 2015, 2016	Steine Grendehus SA	456 812
Lagerbygg	1867000105	FK Luna Lagerbygg	2016	FK Luna	322 824
Rehabilitering elektronisk målmateriell 200m	1867001604	Bø skytebane 200m	2016	Bø skytterlag	180 000
Leirdueanlegg	1867004001	Bø skytebane lerduebane	2011 (var ikke oppdatert/fornytt siden)	Bø jeger og fiskerforening	68 000

NÆRMILJØANLEGG:

Prosjekt	Anleggsnummer	Anleggsenhet	Søknadsdato	Søker	Søknadssum
Straume skole ballbinge	1867002801	Ballbinge	2016	Bø kommune	57 000

LØYPETILTAK OG OVERNATTINGSHYTTER:

Prosjekt	Anleggsnummer	Anleggsenhet	Søknadsdato	Søker	Søknadssum

KULTURBYGG:

Prosjekt	Anleggsnummer	Anleggsenhet	Søknadsdato	Søker	Søknadssum
UL Midnattsol	1867002901	Midnattsol samfunnshus, Eidet	2010, 2011, 2012, 2013 (var ikke oppdatert/fornytt 2014, 2015, 2016)	UL Midnattsol	322 500

REGISTRERTE SØKNADER OVERFØRT FRA FORRIGE PLANPERIODE – I PRIORITERT REKKEFØLGE

ORDINÆRE ANLEGG:

Prosjekt	Anleggsnummer	Anleggsenhet	Søknadsdato	Søker	Søknadssum
Alpinanlegg prisstigning	1867001101	Øyjordmarka alpinanlegg	2014, 2015	Straume IL	55 000
Garasje, lagerbygg	1867000207	Steine stadion, garasje og lagerbygg	2009, 2010, 2014	Bø IL	295 000
Rehabilitering tak Bøhallen	1867000901	Bøhallen, Steine	2014	Steine Grendehus SA	456 812
Leirdueanlegg	1867004001	Bø skytebane lerduebane	2011	Bø jeger og fiskerforening	68 000

NÆRMILJØANLEGG:

Prosjekt	Anleggsnummer	Anleggsenhet	Søknadsdato	Søker	Søknadssum
Bø ungdomsskole	1867000404	Ballbinge	2015	Bø kommune	280 000

LØYPETILTAK OG OVERNATTINGSHYTTER:

Prosjekt	Anleggsnummer	Anleggsenhet	Søknadsdato	Søker	Søknadssum
Nytt naust, Guvågshytte			2015	Vesterålen Turlag	200 000

KULTURBYGG:

Prosjekt	Anleggsnummer	Anleggsenhet	Søknadsdato	Søker	Søknadssum
Friluftsgalleri for Skulpturlandskap Nordland	1867004201	Friluftsgalleri for Skulpturlandskap Nordland	2015	Bø kommune	950 000
UL Midnattsol	1867002901	Midnattsol samfunnshus, Eidet	2010, 2011, 2012, 2013 (var ikke oppdatert/fornytt 2014, 2015)	UL Midnattsol	322 500

PLANLAGTE PROSJEKT – UPRIORITERT REKKEFØLGE

Prosjekt	Sted	Søker
Villmarksleir, lager/foreningshus, parkering/avkjørsel	Langvatnet, Småskogen	Bø jeger og fiskerforening
Bø skytebane Elektronisk stang/felthurtigbane Renovering av tak og vegger på skytterhus	Sikan	Bø skytterlag
Straume skole, aktivitetspark	Straume	Bø kommune/FAU
Turløyper i forlengelse av eventyrkommuneprosjektet	Brenna-Vetten, Krabvaag/Nykvåg Hovden, Skata/Sund, Breitinden, Føregravene, Mjåsundet/Vea. Evt. flere.	Lag og foreninger/Bø kommune
Turløyper i Bø kommune – skilting og merking	Flere	Vesterålen friluftsråd/Bø kommune/lag og foreninger
Straume isbane og flerbruksflate	Straume	FAU Straume skole/Straume IL
Lysløype Sikan – rehabilitering	Sikan, Steine	Bø IL
Kunstgress/nytt toppdekke gressbane	Steine	Bø IL
Kjøp av Oksneset	Oksneset	Vesterålen Friluftsråd/Bø kommune/Vesterålen Turlag
Oppgradering av bassenget/energibesparende tiltak Oppgradering av det elektriske anlegg	Bøhallen	Bøhallen SA
Rehabilitering av fotballhall innvendig/rehabilitering klubbhus	Lunahallen	FK Luna
Flytebrygge	Steinesjøen	Bø dykkerklubb
Naust	Område Fjærvoll-Steine	Bø havkajakklubb
Badeplass ved Pollåsvatnet Turløype Pollen-Veatinden-Jurmannen-Vetten-Lynghaugtinden	Pollen	Ringstad Bygdelag
Utbedring av stien Brenna-Vetten	Brenna-Vetten	Bø trimgruppe
Aktivitetspark	Straume	FK Luna med flere

AKTIVITETSPLAN 2016 - 2019

Prosjektene i aktivitetsplanen forutsetter samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor.

Prosjekt	Om aktiviteten
Handlingsplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse	Ny plan for 2016 – 2019. Rulleres årlig i perioden. Ansvar: Tverrfaglig/kultur ved kultursjef.
Den kulturelle skolesekken.	Årlige tiltak i planperioden der fysisk aktivitet inngår. Ansvar: Kultur/skole
Den kulturelle spaserstokken	Målsetting om å få fysisk aktivitet i form av turer og lignende innarbeidet i tiltaket. Tiltaket omfatter bl annet kulturkafe og sittedans. Ansvar. Kultur ved kultursjef.
Aktivitet for ungdomsklubben	Åpen hall og andre faste idrettsaktiviteter for ungdom. Turer og lignende med fysisk aktivitet i form av aktivitetsløyper og annet. Oppdateres kontinuerlig i planperioden. Base Camp Ansvar: Kultur ved ungdomsleder.
FamilieFredag	Åpen hall, svømmebasseng, ungdomsklubb og kafe – gratis for alle på Bøhallen hver fredag. Ansvar: Kultur ved ungdomsarbeid og Folkehelse ved folkehelsekoordinator
Gratis trening for barn og unge	Bø kommune betaler hall-leie for barn og unge i anleggene Bøhallen og Lunahallen. Avhenger av årlige budsjettvedtak. Ansvar: Kultur ved kultursjef.
Videreføring av aktiviteter startet av Fysak	Fysak har i dag ingen aktivitet i kommunal regi. Aktivitet videreført av frivillige 3 dg i uka - svømming. Kommunen betaler hall-leie. Ansvar: Helse
Babysvømming	Tilbud om ukentlig svømming uten instruktør. Ansvar: Helsestasjonen.
Trening for funksjonshemmede	Trening for funksjonshemmede med fysioterapeut. Ansvar: Åpen omsorg.
Felles idrettsdag/Tinestafett for skolene	Årlig arrangement i planperioden. Ansvar: Skole ved rektorene.
Idrettsdag for gruppen 13 – 19 år	Årlig arrangement i planperioden. Ansvar: Bø Idrettsråd.
Vårres unga – vårres framtid, BUT	Prosjekt der også fysisk aktivitet for barn og unge inngår. Ansvar: Tverrfaglig team
Frisklivssentral	Lavterskel tilbud for folk som ønsker livsstilsendring. Fysisk aktivitet og kosthold. Ansvar: Helsestasjon

**Fotballklubben Luna**

Postboks 33, 8465 STRAUMSJØEN.

Tlf:

99 70 40 35

E-post:

fk_luna@vkbb.no

Org. nr: 983 262 406

Bank: 4599.07.07778

Bø kommune
Kultur- og næringsetaten
Rådhuset – Veaveien 50
8475 Straumsjøen

31.10.16

Innspill til plan for fysisk aktivitet og naturopplevelse

Styret i FK Luna har i sak 35/16 enstemmig vedtatt å ta initiativ for å se på mulighetene for å bygge en park på Straume, i umiddelbar nærhet til fotballanlegget, i myrområdet på vestsiden av Rabbvelen.

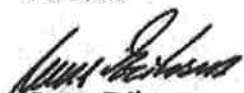
Se vedlagt kart over det aktuelle området.

Styret peker på at det for eksempel kan legges opp til en kombinasjon av ordinær park og aktivitetspark, for eksempel en såkalt Tuftepark, en utendørs treningspark som et lavterskel tiltak for uorganisert idrett og folkehelsen. Det handler om stedsutvikling for bolyst og trivsel.

Styret er enig om å invitere Straume Vel, Straume IL og Straume FAU til innledende samtaler og sonderinger for å se på muligheten for å etablere ideen som et fellesprosjekt.

Med sportslig hilsen

FK Luna


Rune Eriksen
leder

BØ KOMMUNE, Fellestjenesten	
Arkiv saknr.	15/16
Dok.nr:	29
Journ.nr./år:	9572/16
Løpnr.:	
01 NOV 2016	
Saksbeh.:	KH
Ark.kode:	
Kassasjef:	

Fra: Katie Hanken [katie.hanken@boe.kommune.no]

Til: Hovedpostkasse [post@boe.kommune.no]

Kopi:

Sendt: 07.11.2016 09:39:58

Emne: Vs: utbedring sti

Vedlegg:

Journalføres 15/64

Mvh

Katie Hanken

Kulturkonsulent

Tlf: 76 11 43 34 / 995 71 685

katie.hanken@boe.kommune.no

www.boe.kommune.no

Bø kommune

Kulturkontoret

Rådhuset

Veaveien 50

8475 Straumsgjøen

-----Videresendt av Katie Hanken/Boe Kommune den 07.11.2016 09:38 -----

Til: "Katie Hanken" <katie.hanken@boe.kommune.no>, rayner.skaug@vkbb.no

Fra: "FRED HANSEN" <fred.hansen@vkbb.no>

Dato: 02.11.2016 15:24

Emne: utbedring sti

Bø trimgruppe ønsker å få stien fra Brenna til Vetten inn i planen som rulleres. Det planlegges utbedring av stien, drenering og nye masser da den vaskes ut samt skilting.

på vegne av Rainer Skaug
Bø trimgruppe

Svar sendes til: rayner.skaug@vkbb.no

Mvh

Fred Hanssen

Søknad om spillemidler til idrettsanlegg

Referansenummer: Q2KZIE

Registrert dato: 2016-11-02 14:50:42

Vedlegg:

Kostnadsoverslag.pdf

Søker
Søker nr 328998
Navn Bø IL
Adresse POSTBOKS 168
Postnummer 8469
Poststed BØ I VESTERÅLEN
Hvis adressen over ikke er korrekt, kontakt kommunen eller DNT

Søknad
Søknad om tilskudd til ☒ Ordinære anlegg for idrett og fysisk aktivitet ☐ Anlegg for friluftsliv ved kysten ☐ Kulturbygg ☐ Nærmiljøanlegg ☐ Anlegg for friluftsliv i fjellet
Søknaden gjelder ☒ Nytt anlegg ☐ Rehabilitering
Anleggsnummer 1867000207
Anleggsnavn Garasje og lagerbygg Bø IL
Tittel på søknad Garasje/ Lagerbygg
Kommune ☒ BØ (N.)
Anleggets samlede kostnad 731730
Merknad til søknaden

Regnskaps- og kontaktinformasjon
Konto for alle inn- og utbetalinger 45701047218
Regnskapsansvarlig Fred Hanssen
Tlf. 76137661
Planene er forhåndsgodkjent
av Bø Kommune

Byggearbeidet ble/vil bli påbegynt

15.03.2010

og planlegges fullført

31.12.2016

☒ Alle søkere plikter å gjøre seg kjent med gjeldende bestemmelser. Jeg erklærer herved at jeg har lest nødvendig informasjon, og at jeg samvittighetsfullt og etter beste evne har svart på spørsmålene. Jeg er oppmerksom på at hvis jeg ikke gir riktige opplysninger, kan dette føre til at søknaden ikke godkjennes.

Sted

Bø

Dato

01.11.2016

Kontaktperson

Fred Hanssen

Tlf.

90635731

E-postadresse

fred.hansen@vkbb.no

Finansiering

De ulike delene av finansieringsplanen for anlegget må dokumenteres med vedlegg. Finansieringsplanen må dekke de samlede kostnadene ved bygging av anlegget.

Beskrivelse	Bilag nr.	Beløp
1. Søknadssum		295000
2. Egenkapital		1000
3. Kommunalt tilskudd		
4. Fylkeskommunalt tilskudd		
5. Private tilskudd		
6. Lån		
7. Dugnad		436000
8. Gaver		
9. Andre tilskudd		
10. Tidligere spillemidler		
		Sum: 732 000,00

Kostnadsoverslag

Kostnadsoverslag_636136949819071171.pdf

Søknad om spillemidler til idrettsanlegg

Referansenummer: 4HE8VC

Registrert dato: 2016-10-19 16:53:11

Vedlegg:

1a BØHALLEN SA - TAKPLAN FOR NY TEKKING.pdf

1b FASADE NORD OG VEST.pdf

1c FASADE SØR OG ØST.pdf

1d PLAN GRENDEHUS.pdf

1f Tilbud Oppsett taktekkning.pdf

1g Kommunens godkjenning av tegninger.pdf

2a Kostnader og finansiering.xlsx

2b Odd-Robert Paulsen.docx

3a Dok Egenkapital.jpg

3b Dugnad.pdf

3c Offisielt regnskap.pdf

3d Budsjett 2016.xlsx

4a Aktivitet i hallen.docx

5a Matrikkelbrev gnr. 18 bnr. 88, 89.pdf

5b Målebrev gnr. 18 bnr. 132.pdf

5c Skjøte gnr. 18 bnr. 88.pdf

5d Skjøte gnr. 18 bnr. 89.pdf

6a Vedtekter datert 10.04 - 24.09 .2016.docx

Søker
Søknr 323292
Navn Steine Grendehus A/L
Adresse
Postnummer 8470
Poststed BØ I VESTERÅLEN
Hvis adressen over ikke er korrekt, kontakt kommunen eller DNT

Søknad	
Søknad om tilskudd til	
☒ Ordinære anlegg for idrett og fysisk aktivitet	☐ Nærmiljøanlegg
☐ Anlegg for friluftsliv ved kysten	☐ Anlegg for friluftsliv i fjellet
☐ Kulturbygg	
Søknaden gjelder	
☐ Nytt anlegg	☒ Rehabilitering
Anleggsnummer 1867000902	

Anleggsnavn
Bøhallen, steine, basseng
Tittel på søknad
Rehabilitering tak Bøhallen
Kommune
☒ BØ (N.)
Anleggets samlede kostnad
1164908
Merknad til søknaden
Statlig godkjenning ettersendes.

Regnskaps- og kontaktinformasjon
Konto for alle inn- og utbetalinger
45991018496
Regnskapsansvarlig
Kjell Richardsen
Tlf.
97422674
Planene er forhåndsgodkjent
03.11.2014
av
Bø Kommune
Byggearbeidet ble/vil bli påbegynt
18.05.2016
og planlegges fullført
28.08.2016
☒ Alle søkere plikter å gjøre seg kjent med gjeldende bestemmelser. Jeg erklærer herved at jeg har lest nødvendig informasjon, og at jeg samvittighetsfullt og etter beste evne har svart på spørsmålene. Jeg er oppmerksom på at hvis jeg ikke gir riktige opplysninger, kan dette føre til at søknaden ikke godkjennes.
Sted
Bø i Vesterålen
Dato
19.10.2016
Kontaktperson
Kjell Richardsen
Tlf.
97422674
E-postadresse
bohallen@vkbb.no

Finansiering		
De ulike delene av finansieringsplanen for anlegget må dokumenteres med vedlegg. Finansieringsplanen må dekke de samlede kostnadene ved bygging av anlegget.		
Beskrivelse	Bilag nr.	Beløp
1. Søknadssum		465963
2. Egenkapital	2a	646295
3. Kommunalt tilskudd		0
4. Fylkeskommunalt tilskudd		0
5. Private tilskudd		0
6. Lån		0
7. Dugnad	3b	52650
8. Gaver		0
9. Andre tilskudd		0
10. Tidligere spillemidler		0
		Sum: 1 164 908,00

Søknad om spillemidler til idrettsanlegg

Referansenummer: Y6C4ZY

Registrert dato: 2016-10-19 10:06:42

Vedlegg:

Dispensasjon fra byggegrense.pdf

Dugnad.pdf

Egenkapital.pdf

Grunnbokutskrift.pdf

Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning 1.pdf

Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning 2.pdf

MELDING OM DELEGERT VEDTAK - SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK, GARASJE, GNR_BNR 36_109.pdf

Plan for drift av anlegget.pdf

Søknadssum.pdf

Søker
Søker nr 328999
Navn Luna FK
Adresse POSTBOKS 33
Postnummer 8465
Poststed STRAUMSJØEN
Hvis adressen over ikke er korrekt, kontakt kommunen eller DNT

Søknad
Søknad om tilskudd til ☒ Ordinære anlegg for idrett og fysisk aktivitet ☐ Anlegg for friluftsliv ved kysten ☐ Kulturbbygg ☐ Nærmiljøanlegg ☐ Anlegg for friluftsliv i fjellet
Søknaden gjelder ☒ Nytt anlegg ☐ Rehabilitering
Anleggsnummer 1867000105
Anleggsnavn FK Luna Lagerbygg
Tittel på søknad FK Luna lagerbygg for vedlikehold og idrettsutstyr
Kommune ☒ BØ (N.)
Anleggets samlede kostnad 807060
Merknad til søknaden Anleggets samlede kostnad er oppført eks. byggekostnader. Byggingen gjøres på dugnad.

Regnskaps- og kontaktinformasjon

Konto for alle inn- og utbetalinger

45990707778

Regnskapsansvarlig

Frode Josefsen

Tlf.

90299301

Planene er forhåndsgodkjent

05.10.2016

av

Bø kommune, teknisk etat v/Einar Botnmark

Byggearbeidet ble/vil bli påbegynt

12.10.2016

og planlegges fullført

31.12.2016

☒ Alle søkere plikter å gjøre seg kjent med gjeldende bestemmelser. Jeg erklærer herved at jeg har lest nødvendig informasjon, og at jeg samvittighetsfullt og etter beste evne har svart på spørsmålene. Jeg er oppmerksom på at hvis jeg ikke gir riktige opplysninger, kan dette føre til at søknaden ikke godkjennes.

Sted

Straume, Bø i Vesterålen

Dato

18.10.2016

Kontaktperson

Rune Eriksen

Tlf.

99704035

E-postadresse

rune.eriksen@vkbb.no

Finansiering

De ulike delene av finansieringsplanen for anlegget må dokumenteres med vedlegg. Finansieringsplanen må dekke de samlede kostnadene ved bygging av anlegget.

Beskrivelse	Bilag nr.	Beløp
1. Søknadssum	Søknadssum	322824
2. Egenkapital		127236
3. Kommunalt tilskudd		
4. Fylkeskommunalt tilskudd		
5. Private tilskudd		
6. Lån		
7. Dugnad		357000
8. Gaver		
9. Andre tilskudd		
10. Tidligere spillemidler		
		Sum: 807 060,00

Kostnadsoverslag

Kostnadsoverslag_636123985416826632.pdf

Søknad om spillemidler til idrettsanlegg

Referansenummer: UNRVX6

Registrert dato: 2016-10-26 12:15:03

Vedlegg:

Vedlegg 1 GODKJENTE TEGNINGER SKYTTERLAGET.PDF

Vedlegg 1 SVAR - IDRETTSFUNKSJONELL GODKJENNING - UTSKIFTING AV ELEKTRONISKE SKIVER.PDF

Vedlegg 1 Søknad idrettsfunksjonell godkjenning.pdf

Vedlegg 3 Tilbud skiver, heis og montering.pdf

Vedlegg 4 Driftsplan Bø skytterlag.doc

Vedlegg 4 Regnskap 2015.pdf

Vedlegg 5 Festeavtale.pdf

Søker
Søknr 321303
Navn Bø Skytterlag
Adresse Jørn Petter Pedersen Boks 214
Postnummer 8470
Poststed BØ I VESTERÅLEN
Hvis adressen over ikke er korrekt, kontakt kommunen eller DNT

Søknad
Søknad om tilskudd til ☒ Ordinære anlegg for idrett og fysisk aktivitet ☐ Anlegg for friluftsliv ved kysten ☐ Kulturbbygg ☐ Nærmiljøanlegg ☐ Anlegg for friluftsliv i fjellet
Søknaden gjelder ☐ Nytt anlegg ☒ Rehabilitering
Anleggsnummer 1867001604
Anleggsnavn Bø skytebane 200m
Tittel på søknad Rehabilitering elektronisk målmateriell 200m
Kommune ☒ BØ (N.)
Anleggets samlede kostnad 451000
Merknad til søknaden

Regnskaps- og kontaktinformasjon
Konto for alle inn- og utbetalinger 45992001805

Regnskapsansvarlig
Per Steiro
Tlf.
41677779
Planene er forhåndsgodkjent
21.10.2016
av
Bø kommune
Byggearbeidet ble/vil bli påbegynt
03.04.2017
og planlegges fullført
01.06.2017
☒ Alle søkere plikter å gjøre seg kjent med gjeldende bestemmelser. Jeg erklærer herved at jeg har lest nødvendig informasjon, og at jeg samvittighetsfullt og etter beste evne har svart på spørsmålene. Jeg er oppmerksom på at hvis jeg ikke gir riktige opplysninger, kan dette føre til at søknaden ikke godkjennes.
Sted
Bø i Vesterålen
Dato
19.10.2016
Kontaktperson
Torfinn Johnsen
Tlf.
90882115
E-postadresse
torfinn.johnsen@vkbb.no

Finansiering		
De ulike delene av finansierungsplanen for anlegget må dokumenteres med vedlegg. Finansierungsplanen må dekke de samlede kostnadene ved bygging av anlegget.		
Beskrivelse	Bilag nr.	Beløp
1. Søknadssum		180000
2. Egenkapital		14000
3. Kommunalt tilskudd		200000
4. Fylkeskommunalt tilskudd		
5. Private tilskudd		
6. Lån		
7. Dugnad		57000
8. Gaver		
9. Andre tilskudd		
10. Tidligere spillemidler		
		Sum: 451 000,00
Kostnadsoverslag		
Kostnadsoverslag Finansiering nye skiver_636124787222956403.xls		

Søknad om spillemidler til idrettsanlegg

Referansenummer: ECJHH4

Registrert dato: 2016-11-01 21:50:56

Vedlegg:

Vedlegg 3 Tilbud kunstgress FAU Straume skole.pdf

Vedlegg 4 Plan for drift.doc

Søker
Søknr 350008
Navn Bø kommune
Adresse Rådhuset
Postnummer 8475
Poststed STRAUMSJØEN
Hvis adressen over ikke er korrekt, kontakt kommunen eller DNT

Søknad
Søknad om tilskudd til ☐ Ordinære anlegg for idrett og fysisk aktivitet ☐ Anlegg for friluftsliv ved kysten ☐ Kulturbbygg ☒ Nærmiljøanlegg ☐ Anlegg for friluftsliv i fjellet
Søknaden gjelder ☐ Nytt anlegg ☒ Rehabilitering
Anleggsnummer 1867002801
Anleggsnavn Straume skole ballbinge
Tittel på søknad Nytt kunstgress ballbinge Straume skole
Kommune ☒ BØ (N.)
Anleggets samlede kostnad 142000
Merknad til søknaden

Regnskaps- og kontaktinformasjon
Konto for alle inn- og utbetalinger 45701033233
Regnskapsansvarlig Frode Josefsen
Tlf. 76114200
Planene er forhåndsgodkjent

av
Bø kommune
Byggearbeidet ble/vil bli påbegynt
02.05.2017
og planlegges fullført
31.05.2017
☒ Alle søkere plikter å gjøre seg kjent med gjeldende bestemmelser. Jeg erklærer herved at jeg har lest nødvendig informasjon, og at jeg samvittighetsfullt og etter beste evne har svart på spørsmålene. Jeg er oppmerksom på at hvis jeg ikke gir riktige opplysninger, kan dette føre til at søknaden ikke godkjennes.
Sted
Straumsjøen
Dato
01.11.2016
Kontaktperson
Torfinn johnsen
Tlf.
90882115
E-postadresse
torfinn.johnsen@vkbb.no

Finansiering

De ulike delene av finansieringsplanen for anlegget må dokumenteres med vedlegg. Finansieringsplanen må dekke de samlede kostnadene ved bygging av anlegget.

Beskrivelse	Bilag nr.	Beløp
1. Søknadssum		57000
2. Egenkapital		29000
3. Kommunalt tilskudd		56000
4. Fylkeskommunalt tilskudd		
5. Private tilskudd		
6. Lån		
7. Dugnad		
8. Gaver		
9. Andre tilskudd		
10. Tidligere spillemidler		
		Sum: 142 000,00

Kostnadsoverslag

Kostnadsoverslag nytt kunstgress ballbinge Straume skole_636136330321658947.doc



Bø skytterlag
Britt Elin Rabben
Sjøhaugveien 5a
8470 Bø i Vesterålen

BØ KOMMUNE, Fellesstjenesten	
16/9/18	
Dokument	8371/16
15 SEP 2018	
Saksbehandler	KAJ
Adm. leder	
Erstatning	



Dato: 12.09.2016

Bø Kommune
Rådhuset, Veaveien 50
8475 Straumsgjøen

Søknad om tilskudd

Bø skytterlag planlegger å søke om NNM bane og felt i 2018 og må skifte ut elektroniske skiver på 200m. Laget er et av de mest aktive i regionen og har flere talenter innen skytesporten som har markert seg sterkt resultatmessig de siste årene.

Skivene på 200m er gamle og for å fortsatt kunne gi et tilbud til våre unge skyttere er vi avhengig av å skifte ut skivene.

Total sum på prosjektet er kr 400.000,-

Skytterlaget søker om tippemiddler og får der en egenandel på kr 200.000,-
Komplett søknad med detaljert kostnadsoverslag blir levert innen fristen som Bø kommune fastsetter.

Bø skytterlag søker Bø kommune om tilskudd i 2017 på kr 200.000,-

Hilsen

Britt Elin W. Rabben
Britt Elin Rabben

Leder
Bø skytterlag

STRATEGISK NÆRINGSPLAN - RAPPORT HANDLINGSPROGRAM 2015 OG FORSLAG TIL HANDLINGSPROGRAM 2017

Saksbehandler: Åsa Elvik
Arkivsaksnr.: 16/930

Arkiv: 144

Saksnr.: Utvalg
81/16 Formannskapet
/ Kommunestyret

Møtedato
23.11.2016

Innstilling:

Kommunestyret tar rapporten for Strategisk Næringsplan handlingsprogrammet for 2015 til orientering og vedtar rådmannens forslag til handlingsprogram for 2017.

Saksutredning:

Kommunestyret vedtok Strategisk næringsplan 2016-2020 med handlingsprogram for 2014 den 26. juni 2014 (K-sak 54/14). Den overordna målsettinga i planen er å «Utvikle flere arbeidsplasser basert på kommunens fortrinn». Det ble samtidig vedtatt at handlingsprogrammet skulle rulleres årlig.

I Strategisk næringsplan 2016-2020 finner vi tre strategier:

- Strategi 1: Tett og god dialog mellom kommunen og næringsaktørene
- Strategi 2: Utnytte kommunens naturgitte ressurser og beliggenhet
- Strategi 3: Andre tiltak for styrka næringsutvikling i Bø

I de årlige handlingsprogrammene vedtas ulike prosjekter og tiltak for hver strategi. Noen av disse videreføres fra år til år, mens andre avsluttes.

Rapport handlingsprogram 2015

Handlingsprogrammet for 2015 ble vedtatt av kommunestyret 28. mai 2015, men feil i saksframlegget gjorde at saken måtte behandles på nytt i kommunestyret 1. oktober 2015. På grunn av omorganisering og mannskapsbytte på kultur- og næringsetaten er det ikke utarbeidet et nytt handlingsprogram for 2016, og etaten har lagt til grunn videreføring av handlingsprogrammet for 2015 i 2016.

Det er verdt å merke seg at mye av aktiviteten på næring skjer ad.hoc. Dette kan skyldes endra politiske prioriteringer eller at uforutsette ting oppstår. Slik uplanlagt aktivitet rapporteres i tertial- og årsrapportene. Det er forventninger til at kommuneadministrasjonen skal bidra positivt til utvikling i Bø, og evnen til å kunne snu seg rundt er viktig. Det er samtidig viktig å holde seg til vedtatte prioriteringer.

Omorganisering og mannskapsbytte har nødvendigvis tatt en del tid. Rapporten viser likevel at de fleste prosjektene/tiltakene i handlingsprogrammet for 2015 er gjennomført i henhold til plan. Oppsummert så vil vi trekke fram følgende punkter:

- Arbeidet med Bø-guiden har lagt et godt grunnlag for flere andre prosjekter/tiltak. Kommunens brede og omfattende tilbud synliggjøres og gjøres tilgjengelig. Informasjonen samles på et sted og det etableres full oversikt. Prosjektet viser så langt muligheter for lønnsomhet. Det kan forventes at deltagende bedrifter oppnår økt omsetning. Prosjekteier er Bø Næringsforening, og videre suksess er avhengig av oppslutning og innsats fra næringsforeninga og medlemmene.
- Noen prosjekter/tiltak har vært tidkrevende uten at en kan si at en så langt har oppnådd dokumenterbare resultater. Dette gjelder for eksempel tiltak 2 under strategi 2 («stimulere for økt verdiskapning i sjømatnæringa»). Dette er et omfattende forprosjekt som har gitt mye kunnskap om fiskerinæringa i Bø, og om hvordan aktørene vurderer situasjonen. Rådmannen vurderer at forprosjektet har lagt et godt grunnlag for mer systematisk jobbing med hensyn til å utløse potensialet i sjømatnæringene i Bø.

En mer detaljert rapport for handlingsprogrammet 2015 følger denne saken som trykt vedlegg, og det vises til kommentarene for hvert enkelt prosjekt/tiltak der.

Forslag til handlingsprogram 2017

I rådmannens forslag til handlingsprogram for 2017 foreslås det at noen prosjekter/tiltak videreføres, andre utgår mens noen nye kommer inn. Forslaget må ses i sammenheng med rapporten for 2015.

Noen forutsetninger:

- Rådmannens forslag til handlingsprogram for 2017 tar hensyn til en forventet permisjon (etatsleder) samt opphør av prosjektlederstilling i august. Om en ønsker økt aktivitet knytta til næringsarbeid utover det rådmannen foreslår, så vil dette bety at personellressursene må styrkes i 2017.
- Det er lagt til grunn at tiltakene/prosjektene skal finansieres innenfor eksisterende budsjettammer.
- Det er naturlig at kultur- og næringsetaten har hovedansvar for oppfølging av Strategisk næringsplan, men flere av tiltakene involverer flere etater. Suksess er dermed avhengig av kapasiteten i hele organisasjonen.
- Ett av målene med omorganiseringen til en felles kultur- og næringsetat var å styrke kommunens innsats retta mot samfunnsutvikling i vid forstand. Imidlertid er det viktig å erkjenne at etaten fremdeles har svært omfattende driftsoppgaver. Myndighetsutøvelse (som serveringsloven, alkoholloven, konsesjonsloven, naturmangfoldloven), veiledning av publikum, søknadsbehandling (som delingssaker, produksjonstilskudd, næringsstøtte, skjenkesaker), planarbeid og internkontrolloppgaver (budsjettering, rapportering og kontroll) tar nødvendigvis like mye tid som før omorganiseringen.

I sum taler dette for stram prioritering av hvilke prosjekter/tiltak en prioriterer i handlingsdelen til Strategisk Næringsplan. Hvis ikke er risikoen for uformelle prioriteringer og «plantrøtthet» stor.

Rådmannen foreslår å gjennomføre følgende prosjekt/tiltak i 2017:

Strategi 1: Tett og god dialog mellom kommunen og næringsaktørene

1. Videreutvikle forum for samarbeid på tvers av næringer og kommunen

2. Gjennomføre en behovsanalyse gjennom besøksrunde til bedriftene – reiselivsnæringa prioriteres i 2017
3. Økt kontakt mot eksterne miljøer for etablering av nye arbeidsplasser

Strategi 2: Utnytte kommunens naturgitte ressurser og beliggenhet

1. Prosjekt for økt verdiskaping i sjømatnæringa i Bø
2. Utarbeide ny landbruksstrategi (ny)
3. Identifisere og beskrive næringsmessig infrastruktur

Strategi 3: Andre tiltak for styrka næringsutvikling i Bø

1. Bedre utnytting av Bø kunnskapspark
2. Avklaringsprosjekt mobil og breiband (ny)

Prosjektene/tiltakene er nærmere forklart i det vedlagte forslaget til handlingsplan for 2017.

Rådmannen har *ikke* funnet rom for følgende tiltak/prosjekter i 2017:

Rådmannens forslag til handlingsprogram tar hensyn til budsjetttrammene og til tilgjengelige personellressurser. I prosessen har kultur- og næringsetaten utarbeidet flere forslag til prosjekter/tiltak som kan gjennomføres gitt en styrking av etatens rammer. For noen av disse vil det uansett være mulig å gjøre et administrativt forarbeid med tanke på handlingsprogrammet for 2018.

Kommunikasjonsstrategi – delprosjekt ny profil og produktutvikling:

Kommunestyret vedtok i handlingsdelen til Kommuneplanens samfunnsdel 2016-2017 å utarbeide en kommunikasjonsstrategi. Rådmannen vurderer at kommunikasjonsstrategien bør gjennomføres som flere delprosjekter. Et naturlig første delprosjekt vil være ny profil siden Bø kommune mangler helhetlig profilering. En profil inneholder flere elementer, slik som logo, fargevalg, maler for alt skriftlig og digitalt materiale, slagord og valg og bruk av profilelementer (slik som Mannen fra havet, kommunevåpen, Regine Normann, Gaukværøya, Spjøten). Prosjektet har ei kostnadsside som det ikke er funnet rom for i 2017.

Legge til rette for studenthospitering:

I kommuneplanens samfunnsdel er en av strategiene at flere skal velge å bo i Bø, og ett av tiltakene for å nå dette er målretta arbeid mot unge voksne. Å legge til rette for studenthospitering i den kommunale organisasjonen og i det private kan bidra til dette. I forbindelse med et besøk fra rektoratet ved Norges Arktiske Universitet (UiT) høsten 2016 var det enighet om at å legge til rette for studenthospitering er et godt tiltak for samarbeid. Tiltaket ses også i sammenheng med behovet for nye kompetansearbeidsplasser. Prosjektet har ei kostnadsside som det ikke er funnet rom for i 2017.

Vegmerking og skilting:

Bø næringsforening har sendt en henvendelse om at de ønsker samarbeid for at møteplassen ved Ryggdalsstunnelen skal bli mer presentabel. I henvendelsen tas også opp skilting. Kommunale veger skiltes høsten 2016, men øvrig skilting, f.eks av servicetilbud, er utdatert over hele kommunen. POI (Point Of Interest) må oppdateres på GPS. Vi trenger også oppdaterte infoskilt ved innfartsåra til Bø. Merk at innenfor dette området er det flere forhold som det ikke er kommunens ansvar å finansiere. Kommunen vil bidra i en dialog om dette spørsmålet, men har ikke økonomi til å bidra til finansiering med mindre det tilføres friske midler.

Utnyttelse av grafitt:

NGU har gjennomført omfattende kartleggingsundersøkelser av mineralske ressurser i Bø. Sluttrapporten foreligger enda ikke, og rådmannen foreslår at dette er et område som foreløpig observeres.

Tiltrekke seg unge voksne:

Tiltaket dreier seg om å delta på universitetenes karrieredager, stå på stand under Reginedagan og andre kulturarrangementer som samler mange besøkende. Kostnader knytter seg til standsmateriell, reise og opphold. Prosjektet har ei kostnadsside som det ikke er funnet rom for i 2017.

Stedsutvikling:

Det er mulig å søke Nordland fylkeskommune om midler til stedsutvikling. Det er vedtatt egne kriterier for disse midlene. I Bø ville det for eksempel være aktuelt å se på Museumsområdet og Straume sentrum. Det har allerede kommet et initiativ fra FK Luna om å etablere en park på Straume. Stedsutviklingsprosjekter forutsetter gode kommunale planer, og rådmannen foreslår derfor at en ser dette tiltaket i sammenheng med arealplanen.

Rådmannen foreslår at følgende tiltak fra vedtatt handlingsprogram 2015 utgår:

- Strategi 2, tiltak 3 («Arbeide aktivt for utvikling av reiselivsnæringa») – tiltaket slås sammen med Strategi 1 tiltak 2 (behovsanalyse).
- Strategi 2, tiltak 4 («Etablere en ny jordbank som øker tilgangen til dyrka mark») – administrasjonen er i tvil om tiltaket er godt, og foreslår i stedet at det utarbeides en ny landbruksstrategi.
- Strategi 2, tiltak 5 («Det eventyrlige Vesterålslammet») – prosjektet er avslutta, og resultatene tas med i arbeidet med ny landbruksstrategi.
- Strategi 3, tiltak 1 («Avslutning Bøks») – avslutta.
- Strategi 3, tiltak 5 («Beholde Loran C-bygningene som næringsareal») – flere henvendelser til staten er avslått. Prosjektet avsluttes.
- Strategi 3, tiltak 8 («Servicekurs for varehandel») – ikke kommunens primæransvar. Kommunen kan etter søknad eventuelt bidra med finansiering over Kommunalt Næringsfond.

Budsjett 2017

De tiltakene/prosjektene rådmannen foreslår i Strategisk Næringsplan handlingsprogram 2017 er innarbeidet i rådmannens forslag til budsjett for 2017 (sakene behandles parallelt). Tiltak/prosjekter som eventuelt vedtas i tillegg til disse må enten erstatte noen av de foreslåtte tiltakene/prosjektene eller finansieres med friske midler. Det er en udisponert buffer på kr 18 000 i budsjettet. Ut fra disse forutsetningene framkommer følgende budsjett for forslaget til handlingsprogram for 2017:

Strategi / tiltak	Prosjekt	Kostnader	Kommunalt Fond	Internt arbeid	Ekstern finansiering	Finansieres av ramma	Estimert tidsforbruk (mnd)
1/1	Forum for samarbeid	40 000	0		0	40 000	1
1/2	Behovsanalyse	0	0		0	0	1
1/3	Kontakt eksterne miljøer	50 000	0		0	50 000	0,5
2/1	Sjømatprosjekt*	200 000	0	50 000	100 000	50 000	3
2/2	Landbruksstrategi*	200 000	50 000	50 000	100 000	0	2
2/3	Kartlegge infrastruktur	0	0		0	0	1
3/1	Utnytte Bø kunnskapspark	0	0		0	0	0,5
3/2	Avklaringsprosjekt mobil og breiband	202 000	0	50 000	100 000	52 000	1
	Sum	692 000	50 000	150 000	300 000	192 000	10,00

* Gjennomføres i 2017 og 2018 med tilsvarende finansiering i 2018 - forutsetter støtte fra Nordland Fylkeskommune

Gundar Jakobsen
Rådmann

Kine Johnsen
kultur- og næringssjef

Trykte vedlegg:

Rapport handlingsprogram 2015

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2017

Strategisk næringsplan, handlingsprogram 2015 (og 2016) - rapport per 31.10.16			
Strategi 1: Tett og god dialog mellom kommunen og næringsaktørene			
Tiltak/prosjekt	Gjennomføring	Kommentar	
Videreutvikle forum for samarbeid på tvers av 1. næringer og kommunen	Påbegynt	Prosjektet starta i 2014. Arbeidet med Bøguiden har lagt godt grunnlag for videre aktivitet.	
2. Behovsanalyse i bedriftene	Påbegynt	Det er etablert et bedriftsregister. Besøksrunde til bedriftene er påbegynt høsten 2016.	
Økt kontakt mot eksterne miljøer for 3. etablering av nye arbeidsplasser	Kontinuerlig	Slikt arbeid skjer ofte Ad.hoc; Aleris-etablering er ett eksempel.	

Forts. Strategisk næringsplan, handlingsprogram 2015 (og 2016) - rapport per 31.10.16

Strategi 2: Utnytte kommunens naturgitte ressurser og beliggenhet

Tiltak/prosjekt	Gjennomføring	Kommentar
Avklare og beskrive næringsmessig 1. infrastruktur	Ikke gjennomført	Framdrift avhengig av arealplanen.
2. Stimulere for økt verdiskaping i sjømatnæringa	Delvis gjennomført	Det er brukt betydelige ressurser i 2014 og 2015. Nyttig kunnskap. Forprosjektet avsluttes H-16.
Arbeide aktivt for videreutvikling av 3. reiselivsnæringa	Kontinuerlig	Egentlig et kontinuerlig arbeid. Debatten om turistinformasjonen har tatt mye tid. Bø-guiden er verdifull i videre oppfølging.
Etablere en "Jordbank" som kan øke tilgangen 4. til dyrkbar mark	Ikke gjennomført	Tiltaket er avhengig av økonomiske rammer og dermed ikke gjennomført.
Videreføring av prosjektet "Det eventyrlige 5. Vesterålslammet"	Gjennomført	Prosjektet avslutta og evaluert. Kommunen bidratt i styringsgruppe og med støtte til bønder. Vurderes som et svært vellykka prosjekt.

Forts. Strategisk næringsplan, handlingsprogram 2015 (og 2016) - rapport per 31.10.16

Strategi 3: Andre tiltak for styrka næringsutvikling i Bø

Tiltak/prosjekt	Gjennomføring	Kommentar
Avslutning av omstillingsprosjektet Bø og 1. Øksnes	Gjennomført	BØKS ble vedtatt avslutta av Fylkesrådet i juni 2015.
2. Utnyttelse lokaler skolebygg Steinesjøen	Kontinuerlig	Foreløpig to leietakere (Framsikt og integreringskontoret/voksenoppplæringa).
3. Forbedring mobildekning - bredbåndsdekning	Gjennomført	Bygging og drift av 4G+ mobilnett med tale ("Telia-prosjektet") – selve utbygginga avsluttes høsten 2016, mens finansiering, regnskap og rapportering skjer i 2017.
Boligpolitisk plan og boligsamarbeid 4. næringslivet	Gjennomført	Planen vedtatt i kommunestyret 3/11-16.
Beholde Loran C-stasjonen som areal for nye 5. aktører	Forsøkt	Kommunen har gjort henvendelser til ulike statlige organ, men blitt avvist.
Samlet oversikt over bedrifter i Bø, gjerne 6. nettbasert "Bø-guide"	Gjennomført	Rapportert i egen sak.
7. Vegmerking og skilting	Påbegynt	Omfattende prosjekt. Kommunen har tatt initiativ til dialog med Statens Vegvesen.
8. Servicekurs for varehandel og reiselivsbedrifter	Ikke gjennomført	Ikke en del av kommunens kjerneområde, og det har ikke vært kapasitet til prosjektet.

Strategisk næringsplan – rådmannens forslag til handlingsprogram 2017

Strategi 1: Tett og god dialog mellom kommunen og næringsaktørene

Tiltak 1	Videreutvikle forum for samarbeid på tvers av næringer og kommunen	Estimert tidsforbruk (mnd)	Kostnad	Finansiering
Mål	Bedre dialog og mer samarbeid mellom kommunen og næringslivet – og blant næringsaktørene.	1	Kr 40 000	Finansieres innenfor ramma.
Mer om tiltaket	Det etableres en fellesarena for næringslivet i Bø i samarbeid med Bø næringsforening (BNF). Skisse: Foredrag/bedriftspresentasjoner og lett servering. Kostnader knytta til reise for foredragsholdere, samt servering. Ett av møtene avvikles som Idédugnad under Reginedagan jf. Kommuneplanens samfunnsdel handlingsdelen 2016-2017.			
Ansvar	Bø kommune (BK) inviterer BNF til forpliktende deltakelse i prosjektet.			

Tiltak 2	Gjennomføre en behovsanalyse gjennom besøksrunde til bedriftene – reiselivsnæringa prioriteres i 2017	Estimert tidsforbruk (mnd)	Kostnad	Finansiering
Mål	1) Bedre kommunale prioriteringer. 2) Etablering av bedriftsnettverk i Bø.	1	Ingen ekstra.	Ordinært driftsbudsjett.
Mer om tiltaket	Kommunen trenger god dialog med næringslivet for å finne ut hvor skoen trykker. Hvor kan kommunen bidra best for å styrke næringslivet – er utfordringene knytta til kapital, samarbeid, kompetanse, marked? Innovasjon Norge har en svært god ordning for etablering av bedriftsnettverk (kan søke om 100 000 til forstudie) – relevant for flere næringer og på tvers av næringer i Bø.			
Ansvar	Rådmannen ønsker å prioritere reiselivsnæringa (forstått som servicebedriftene i vid forstand) i 2017 og media/IKT i 2018. Kultur- og næringsetaten.			

Tiltak 3	Økt kontakt mot eksterne miljøer for etablering av nye arbeidsplasser	Estimert tidsforbruk (mnd)	Kostnad	Finansiering
Mål	Nyetableringer eller utvidelser i eksisterende bedrifter.	0,5	Kr 50 000	Finansieres innenfor ramma.
Mer om tiltaket	Gjennom nettverk og strategisk arbeid kan en lykkes med å tiltrekke seg etablerere til Bø. IKT-næringa er særlig aktuell for tida. Kostnader knytter seg til reise/opphold.			

Ansvar	Ordfører og øvrige politikere med bistand fra Kultur- og næringsetaten.
---------------	---

Strategi 2: Utnytte kommunens naturgitte ressurser og beliggenhet				
Tiltak 1	Prosjekt for økt verdiskaping i sjømatnæringa i Bø*	Estimert tidsforbruk (mnd)	Kostnad	Finansiering
Mål	Økt verdiskaping i sjømatnæringa i Bø.	3	Totalt kr 400 000 – 200 000 i 2017 og 200 000 i 2018.	25% fra ramma, 25% egeninnsats, 50% ekstern finansiering.
Mer om tiltaket	Det er gjennomført et omfattende forprosjektet i 2014 og 2015. Kommunens ambisjon har vært å legge til rette for samarbeid mellom kommunen og sjømatnæringa og blant næringsaktørene. Kunnskapen fra forprosjektet tilsier at noen delprosjekter prioriteres: 1) Framtidens kystflåte i Bø. 2) Synergier av ny fabrikk i Steinesjøen havn. 3) Fagsamling sjømat (med vekt på verdiskapingspotensiale). Nordland Fylkeskommune søkes om støtte til prosjektene. Kultur- og næringsetaten i samarbeid med sjømatnæringa.			
Ansvar				
Tiltak 2	Utarbeide ny landbruksstrategi (ny)*	Estimert tidsforbruk (mnd)	Kostnad	Finansiering
Mål	Mer matproduksjon i Bø.	2	Totalt kr 400 000 – 200 000 i 2017 og 200 000 i 2018.	25% fra Kommunalt Fond, 25% egeninnsats, 50% ekstern finansiering.
Mer om tiltaket	Bø kommune vedtok sist en landbruksplan i 1992. Både næringa og Bø har endra seg, og vi trenger en ny strategi. Bø har gode muligheter for å bidra til det nasjonale målet om økt matproduksjon. Gode generasjonsskifter og tilgang på areal er utfordringene i 2016. Tiltaket forutsetter at næringa selv har interesse av å bidra, samt at vi får fylkeskommunale midler til prosjektet for å kunne			

Ansvar	bruke ekstern prosessveileder i arbeidet. Det fremmes en egen sak til politisk behandling om innholdet i prosjektet. Kultur- og næringsetaten i samarbeid med landbruksnæringa.			
Tiltak 3	Identifisere og beskrive næringsmessig infrastruktur	Estimert tidsforbruk (mnd)	Kostnad	Finansiering
Mål	Oppdatert oversikt over næringsmessig infrastruktur i Bø.	1	Ingen ekstra.	Ordinært driftsbudsjett.
Mer om tiltaket	Kommunen har de siste åra mottatt flere henvendelser fra næringsaktører som er interesserte i areal og annen næringsmessig infrastruktur. En utdatert arealplan gjør at vi har for dårlige svar. Prosjektet er avhengig av resultatene i arealplanen.			
Ansvar	Kultur- og næringsetaten i samarbeid med Teknisk etat og evt bidrag fra private aktører.			

* Gjennomføres i 2017 og 2018 med tilsvarende finansiering i 2018 - forutsetter støtte fra Nordland Fylkeskommune

Strategi 3: Andre tiltak for styrka næringsutvikling i Bø

Tiltak 1	Bedre utnytting av Bø kunnskapspark	Estimert tidsforbruk (mnd)	Kostnad	Finansiering
Mål	Flere leietakere.	0,5	Ingen ekstra.	Ordinært driftsbudsjett.
Mer om tiltaket	Kommunen overtok bygget som tidligere huset Sortland Videregående avd Bø vederlagsfritt fra Nordland Fylkeskommune i 2014. Kommunestyret vedtok i sak 84/14 at driften av bygget skulle legges til næringsavdelinga. Det er i dag to leietakere i bygget.			
Ansvar	Kultur- og næringsetaten.			
Tiltak 2	Avklaringsprosjekt mobil og breiband	Estimert tidsforbruk (mnd)	Kostnad	Finansiering
Mål	Avklare detaljert situasjon for mobil- og breibanddekning for å kunne utarbeide kvalitativt gode anbudsinnbydelser med hensikt å få best mulig løsning for flest mulig områder (tekst fra tilsagnet til Nordland Fylkeskommune).	1	Kr 202 000	Internt arbeid: Kr 50 000 Ekstern fin.: Kr 100 000 Netto utgift (tas av ramma): Kr 52 000
Mer om tiltaket	I 2016 gjennomføres Telia-prosjektet for området Straume-Vea-Steine. Kommunestyret vedtok samtidig i sak 60/15 å etablere et avklaringsprosjekt for utbyggingsbehov og mulige løsninger for forbedret mobil- og breibanddekning for områder med svak dekning. Kommunen har fått innvilget kr 100 000 i tilskudd fra Nordland Fylkeskommune til gjennomføring av prosjektet.			

Ansvar	Kultur- og næringsetaten.

Tiltak som det ikke er økonomisk handlingsrom til å gjennomføre				
Tiltak	Kommunikasjonsstrategi – delprosjekt ny profil (ny)	Estimert tidsforbruk	Kostnad	Finansiering
Delmål	Ny profil og produktutvikling.	1	Kr 100 000	Avhengig av økte driftsmidler.
Mer om tiltaket	Kommunestyret vedtok i handlingsdelen til Kommuneplanens samfunnsdel å utarbeide en kommunikasjonsstrategi. Kommunikasjonsstrategien bør gjennomføres som flere delprosjekter. Et naturlig første delprosjekt vil være ny profil siden Bø kommune mangler helhetlig profilering. En profil inneholder flere elementer, slik som logo, fargevalg, maler for alt skriftlig og digitalt materiale, slagord og valg av profilelementer (som Mannen fra havet, kommunevåpen, Regine Normann, Gaukværøya, Spjøten). Kostnadene knytter seg til kjøp av tjenester samt produksjon – men prosjektet vil også ha en inntektsside.			
Ansvar	Kultur- og næringsetaten i samarbeid med øvrige etater.			
Tiltak som det er økonomisk handlingsrom til å gjennomføre				
Tiltak	Legge til rette for studenthospitering (ny)	Estimert tidsforbruk	Kostnad	Finansiering
Mål	Flere studenter velger praksisopphold i Bø.	0,5	Kr 30 000	Avhengig av økte driftsmidler.
Mer om tiltaket	I kommuneplanens samfunnsdel er en av strategiene at flere skal velge å bo i Bø. Ett av tiltakene for å nå dette er målretta arbeid mot unge voksne. Å legge til rette for studenthospitering i den kommunale organisasjonen og i det private kan bidra til			

	dette. I forbindelse med et besøk fra rektoratet ved Norges Arktiske Universitet (UiT) høsten 2016 var det enighet om at å legge til rette for studenthospitering er et godt tiltak for samarbeid. Tiltaket ses også i sammenheng med behovet for nye kompetansearbeidsplasser. Universitetene forutsetter ofte at praksisplassen betaler reise for veileder, og dermed har prosjektet en kostnadsside. Tverretattlig.			
Ansvar				
Tiltak	Vegmerking og skilting			
Mål		Estimert tidsforbruk	Kostnad	Finansiering
	Skilting og merking som informerer og tiltrekker gjester.	0,5	Kr 50 000	Avhengig av økte driftsmidler.
Mer om tiltaket	Bø næringsforening har sendt kommunen en henvendelse om at de ønsker samarbeid for at møteplassen ved Ryggdalsstunnelen skal bli mer presentabel. I henvendelsen tas også opp skilting. Kommunale veger skiltes høsten 2016, men øvrig skilting, f.eks av servicetilbud, er utdatert over hele kommunen. POI (Point Of Interest) må oppdateres på GPS. Vi trenger også oppdaterte infokilt ved innfartsåra til Bø. (Merk at innenfor dette området er det flere forhold som det ikke er kommunens ansvar å finansiere.)			
Ansvar	Tverretattlig, i samarbeid mellom kommunen og Statens Vegvesen og Bø næringsforening.			

**RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN MED BEVILLINGSREGLEMENT
FOR ALKOHOLSAKER 2016-2020**

Saksbehandler: Åsa Elvik
Arkivsaksnr.: 16/963

Arkiv: F61

Saksnr.: Utvalg
82/16 Formannskapet
/ Kommunestyret

Møtedato
23.11.2016

Innstilling:

Kommunestyret vedtar Rusmiddelpolitisk handlingsplan med Bevillingsreglement for alkoholsaker 2016-2020 i tråd med rådmannens forslag.

Saksutredning:

Kommunen er etter alkoholloven § 1-7 d pålagt å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Vi ivaretar bestemmelsene ved å utarbeide en rusmiddelpolitisk handlingsplan.

Rådmannen sendte forslag til revidert Rusmiddelpolitisk handlingsplan med Bevillingsreglement for alkoholsaker 2016-2020 ut på høring den 7. oktober 2016. På høringslista var alle som har salgs- og skjenkebevillinger i dag (11 stk), samt Bø eldreråd, Bø ungdomsråd, Rådet for likestilling av funksjonshemmede, LHL Bø, Bø næringsforening og Lensmannen i Bø.

Rådmannens forslag er en revisjon av Rusmiddelpolitisk handlingsplan og Bevillingsreglement 2012-2016 – vedtatt av kommunestyret 28. juni 2012. Det ble ikke foreslått noen vesentlige endringer fra de tidligere vedtatte dokumentene. Imidlertid er strukturen på bevillingsreglementet gjort om noe fra det vedtatte reglementet.

Høringsfristen var satt til 10. november 2016.

Det kom ikke inn noen høringsuttalelser. Rådmannen legger dermed det samme forslaget som var på høring, fram for politisk behandling.

Om dokumentet

Del A. Rusmiddelpolitisk handlingsplan

Kap 1: Lovgivning. Her gjennomgås sentral lovgivning.

Kap 2: Beskrivelse av rusmiddelsituasjonen. I dette kapitlet gjennomgås rusmiddelforbruket nasjonalt og i Europa, både alkohol og narkotika. Siste tilgjengelige data brukes for å vurdere rusmiddelforbruket i kommunen.

Kap 3: Mål. Her gjennomgås de nasjonale målene på rusfeltet, og kommunale mål formuleres.

Kap 4: Tiltak. I dette kapitlet foreslås tiltak for å nå de kommunale målene.

Kap 5: Bevillingssystemet. Her forklares hvorfor bevillinger til salg og skjenking av alkohol er et alkoholpolitisk instrument.

Del B. Bevillingsreglement for alkoholsaker

Kap 1. Generelle bestemmelser. I tråd med vedtatt reglement fra 2012.

Kap 2. Om saksbehandlingen. I tråd med vedtatt reglement.

Kap 3. Krav til bevillingshaver. I tråd med vedtatt reglement.

Kap 4. Salgsbevillinger. I tråd med vedtatt reglement.

Kap 5. Skjenkebevillinger. Her foreslås nødvendige endringer for å ivareta forskjellen på ambulerende bevilling og bevilling for enkeltstående anledning. Det foreslås ingen endringer i skjenketider (lovens maksimaltider videreføres).

Kap 6. Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger. I tråd med vedtatt reglement.

Kap 7. Inndragning av salgs- og skjenkeløyver. Her foreslås nødvendig endring for å ivareta nytt prikkeregime (alkoholoven/-forskriften).

Kap 8. Salgs- og skjenkeavgifter/gebyrer. I tråd med vedtatt reglement. Merk at gebyrene vedtas i det årlige regulativet.

Kap 9. Klage. Formell endring fra vedtatt reglement.

Kap 10. Delegasjon av myndighet. Her foreslås noen endringer av delegasjon sammenligna med vedtatt reglement for å sikre at delegasjonene samsvarer med alkoholovens bestemmelser.

Kap 11. Ikrafttredelse. Formell endring fra vedtatt reglement.

Straume, 11. november 2016

Gundar Jakobsen
rådmann

Gøril Johnsen
NAV-leder

Vedlegg: Rådmannens forslag til Rusmiddelpolitisk handlingsplan med Bevillingsreglement for alkoholsaker 2016-2020

[Dette er rådmannens forslag etter høringa]

RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN

MED

BEVILLINGSREGLEMENT FOR AKOHOLSAKER

2016 – 2020



BØ KOMMUNE

DEL A. RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN

Innledning

Rådmannen legger med dette frem forslag til rusmiddelpolitisk handlingsplan for perioden 2016-2020. Planen er en revisjon av tidligere rusmiddelpolitisk handlingsplan, vedtatt av kommunestyret for perioden 2012-2016.

Bø kommunes bevillingsreglement for alkoholsaker foreslås som en egen del av rusmiddelpolitisk handlingsplan. I sum skal dette innfri alkohollovens krav om at kommunen skal utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan.

Deltakere i arbeidsgruppen har vært:

Gundar Jakobsen, rådmann

Anne Jorun Paulsen, leder avdeling for psykisk helse

Inge Einarsen, ruskonsulent

Anders Svensson, kommuneoverlege

Liv Karin Andreassen, skole og barnehage konsulent

Linda Sommerseth, folkehelsekoordinator

Åsa Elvik, næringskonsulent

Gøril Johnsen, nav-leder og sekretær for gruppen

Kapittel 1. Lovgiving

Alkoholovens formål: § 1-1. Regulering av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdig drikkevarer.

Kommunen er etter alkoholoven § 1 – 7 d pålagt å utarbeide en **alkoholpolitisk handlingsplan**. Bestemmelsen trådte i kraft fra 1.1.98. Vi ivaretar bestemmelsene ved å utarbeide en **rusmiddelpolitisk handlingsplan**.

Planen som nå legges frem tar også hensyn til innholdet i følgende lover:

- Lov av 2. juni 1989 om omsetning av alkoholholdig drikk
- Lov av 18. desember om sosiale tjenester i Nav
- Lov av 24. juni 2011 om folkehelse
- Lov av 17. juli 1992 om barneverntjenester
- Lov av 5. august 1994 om vern mot smittsomme sykdommer

Den 1. januar 2004 trådte rusreformen i kraft. Hensikten var å styrke helsetjenestetilbudet og sikre helhet i behandlingstilbudet til rusmisbrukerne. Det er spesialisthelsetjenesten som er ansvarlig for tverrfaglig spesialisert rusbehandling (institusjon). Avdeling for psykisk helse i Bø kommune har koordineringsansvar for den kommunale rusomsorgen.

Kapittel 2.

Rusmidler omfatter i denne sammenhengen alkohol og narkotika.

Rusmiddelforbruket nasjonalt og i Europa

Forskning viser at bruk av alkohol og narkotika bør ses i sammenheng, blant annet fordi tidlig alkoholdebut øker risikoen for bruk av narkotika. WHO anslår at 55 000 ungdommer i Europa årlig dør av alkoholrelaterte skader. Blant menn i alderen 15 – 29 år er alkohol den viktigste risikofaktor for tidlig død i Europa.

På landsbasis er det registrert økning i alkoholforbruket hos ungdom, i tillegg til at holdningene til bruk av alkohol i befolkningen er blitt mer liberale. Bruk av rusmidler er årsak til fysiske, sosiale og psykiske skader. Innleggelser i somatisk sykehus med alkoholrelaterte hoveddiagnoser viser på landsbasis en økning fra 2505 til 4482 personer (1994-2008).

Alkohol

Alkohol som rusmiddel har en lang tradisjon i Norge. På landsbasis er det registrert en økning i alkoholforbruk på cirka 40 % de siste 20 årene (Folkehelserapporten 2014). I følge Helsedirektoratet er det totalforbruket blant aldersgruppen 50+ som øker mest, mens de unges bruk av alkohol har flatet ut og vist en tydelig nedgang siden årtusensskiftet. Likevel er det fremdeles mange unge som drikker alkohol, særlig i den siste delen av tenårene. Alkohol er det rusmiddelet som forårsaker de største problemene og skadene, for personer, familier, arbeidslivet og samfunnet for øvrig.

Vi vet at det å drikke alkohol gir risiko for akutte skader. Ungdom som begynner å drikke tidlig, har i mange tilfeller et atferdsmønster der andre typer antisosial atferd og bruk av tyngre rusmidler inngår. Ungdom i en slik situasjon har gjerne et mer trøblete forhold til skolen og til foreldrene enn andre. De begår mer kriminalitet, har dårligere psykisk helse og får oftere problemer senere i livet (Ungdata.no).

I følge spørreskjemaundersøkelsen ESPAD (den store europeiske skoleundersøkelsen) var det en økning fra 43 til 55 prosent av 15-16 åringer fra 1995 til 1999 som oppga å ha drukket alkohol i løpet av de siste 30 dagene, så har det vært en jevn nedgang til 23 prosent i 2015. Den samme undersøkelsen viser at vi har et lavt alkoholforbruk sammenlignet med andre land, men i Norge har vi et drikkemønster som er kjennetegnet av at det drikkes relativt store kvantum når det drikkes, noe som naturligvis også gjelder for ungdom. Statistikken viser at de akutte skadene i kommunene i de aller fleste tilfellene er relatert til alkoholbruk, spesielt i helgene.

Forbruket av alkohol for nordmenn over 15 år i 1990 var på 4,1 liter i året. I 2009 var forbruket 5,1 liter og ifølge Folkehelserapporten fra 2014 drikker nordmenn over 15 år gjennomsnittlig cirka 8 liter ren alkohol per år.

I 2014 ble det registrert 320 dødsfall i Norge på grunn av alkohol. Av disse var 239 menn (75%) og 81 kvinner (25%). 83% av de døde var over 55 år, 15% over 75 år, mens andelen under 35 år var på under én prosent. Tall hentet fra Rusmidler i Norge 2015 av SIRUS (Statens institutt for rusmiddelforskning). Denne undersøkelsen viser også at mesteparten av

alkoholforbruket kommer fra lovlig innenlands omsetning; alkohol solgt gjennom vinmonopol, dagligvarebutikker og skjenkesteder med skjenkeløyve.

Narkotika

Det mest brukte narkotiske stoffet i Norge, som i resten av den vestlige verden, er cannabis. ESPAD (den europeiske skoleundersøkelsen) viser at det var en nedgang i cannabisbruk fra 1999 til 2011 fra 12% til 5 %. Fra 2011 til 2015 har antall som svarer at de har brukt cannabis økt til 7%.

De fleste narkotikadødsfall er forårsaket av heroin og der stoffet er tatt ved injisering. Narkotikadødsfall økte gjennom hele 1990-tallet og var i 2001 på 405 personer. Etter dette har det vært en nedgang og tallet for dødsfall relatert til narkotika ser nå ut til å ha stabilisert seg på 205 i året (SIRUS 2015).

Rusmiddelforbruket i kommunen

Den nyeste undersøkelsen vi har på alkoholbruk i kommunen er Ungdata-undersøkelsen som ble gjort på Bø ungdomsskole i 2014. Denne undersøkelsen viser at alkoholbruk blant ungdom i Bø ligger som på landssnittet på 14,2 prosent, mens gjennomsnittet for resten av Nordland ligger på 19,4 prosent. Av de som drikker alkohol er det et flertall jenter.

Undersøkelsen viser at 59 prosent av de som har vært tydelig beruset, sier de får lov til å drikke alkohol av foreldrene. Det var også en del som var usikre på om de fikk lov til å drikke alkohol av foreldrene, mens kun 16 prosent av de som hadde drukket seg tydelig beruset svarte at de ikke fikk lov av foreldrene. 40 prosent av jentene og 30 prosent av guttene mener det er svært viktig å rette seg etter meningene og holdningene til foreldrene og deres syn på bruk av rusmidler. Dette viser at foreldrenes holdninger er viktige for ungdommene og et tydelig «nei» har mye å si for alkoholbruk og debutalder til ungdom i ungdomsskolealder.

En annen mulig utfordring vi har i kommunen er at mange av ungdommene bor alene på hybel allerede som 15/16 åring. Statistikk på landsbasis viser at tidlig debut henger sammen med høyt og risikofylt alkoholkonsum senere i livet.

Vi har lite grunnlag for å kunne tallfeste voksnes bruk av alkohol i Bø, men med bakgrunn i økt tilgjengelighet i kommunen og økningen av alkohol på landsbasis, er det sannsynlig at bruk av alkohol har økt blant denne gruppen også i Bø.

I følge Ungdata-undersøkelsen ligger ungdom i Bø under landsgjennomsnittet på spørsmål om de har brukt hasj eller marihuana i løpet av de siste 12 måneder. Tre prosent svarte ja på landsbasis, mens to prosent i Bø hadde brukt hasj eller marihuana i løpet av de siste 12 månedene. Likevel svarer 22 prosent av ungdommen i Bø at de kan skaffe hasj eller marihuana dersom de ønsket å få tak i det, mens bare 18 prosent på landsbasis tror de ville klare å skaffe seg stoffet.

Tidlig debut for alkohol er kanskje spesielt en utfordring for vår kommune, i og med at mange av ungdommene bor alene på hybel allerede som 15/16 åring. Statistikk på landsbasis viser at tidlig oppstart med alkohol henger sammen med høyt og risikofylt alkoholkonsum senere i livet.

Når det gjelder voksnes bruk av alkohol, så har vi lite grunnlag for å kunne tallfeste dette. Det kan tenkes å ha økt noe de senere år, med bakgrunn i økt tilgjengelighet i Bø, og i tråd med den generelle økningen i bruk av alkohol på landsbasis.

Hasj og amfetamin er stoffer som omsettes og brukes i Bø. Dette sies å være nokså lett tilgjengelig, og brukes jevnlig av en del unge voksne. Dette bekreftes av politi, og av intervju av brukere. Denne bruken er vanskelig å tallfeste, men vi kan gå ut fra at forbruket er nokså likt det våre nabokommuner har.

Fra forrige revisjon er det etablert Vinmonopol i Bø. Dette øker tilgjengeligheten til alkoholholdig drikke.

Barneverntjenesten registrerer i mange av sine saker at det er rusproblematikk i familien. Dette får ofte store konsekvenser for barn. Forskning viser følgende:

- Barn som vokser opp med rus- misbrukende foreldre opplever dem ofte som upålitelige, uforutsigbare og inkonsistente.
- Rusmidler har en forsterkende eller dempende effekt på ulike personlighetstrekk, slik at omsorgen som barnet får, kan være svært annerledes når en forelder er ruset. For eksempel kan foreldre som er ruspåvirket være mindre engasjerte i barnet sitt, streve med å oppfatte barnets signaler og behov og ut fra dette gjøre lite realistiske vurderinger av barnets behov.
- Slike vansker i samspillet kan føre til at barnet gir utydelige eller svake signaler på sine behov, noe som gjør det enda vanskeligere for foreldrene å svare på en utviklingsstøttene måte.
- Å vokse opp med rus- misbrukende foreldre gir en betydelig økt risiko for at barn utvikler et bredt spekter av vansker med alvorlige konsekvenser for deres livsutvikling.

Forebygging og avdekking av rusproblematikk i familien er derfor et svært viktig forebyggende tiltak for alle barn.

Kapittel 3. Mål

Nasjonale mål

Hovedmålsettingen nasjonalt er å redusere rusmiddelproblemer, forebygge at rusmiddelproblem oppstår, effektiv behandling, tilstrekkelig rehabilitering og tydelig ansvar.

Nasjonalt foreligger det en opptrappingsplan og vesentlige satsingsområder er tidlig innsats, behandling og ettervern/oppfølgingstjeneste (Prop.15 S (2015-2016)).

Kommunale mål

Kommunens lokale bestemmelser og regulering av salgs- og skjenkebestemmelsene er et av de viktigste virkemidlene for å begrense alkoholrelaterte skader.

I tråd med de nasjonale satsningsområdene, og på bakgrunn av tilgjengelig informasjon om rusbruk i kommunen, skal hovedmålene for alkoholpolitikken i kommunen være:

1. Å forebygge at misbruk oppstår
2. Å bidra til at salg og skjenking av alkohol foregår i kontrollerte former
3. Å redusere skadevirkningene når rusmisbruk har oppstått
4. Å heve debutalderen for bruk av alkohol
5. Å redusere totalkonsumet av alkohol i befolkningen
6. Å redusere antall unge som drikker seg beruset

Kapittel 4. Tiltak for å nå de kommunale målene

Rusrelaterte problemer gir omfattende konsekvenser for pasienten/brukeren, for familie og pårørende, for arbeid og samfunnet. Det betyr at alle tiltak, både forebyggende, behandling og ettervern må skje tverrfaglig og i tett samarbeid med brukeren og pårørende og eventuell arbeidsgiver.

I rusmiddelpolitiske handlingsplan beskrives tiltakene generelt. Folkehelseplanen beskriver konkrete forebyggende arbeid fra de ulike avdelingene i kommunen. Forebyggende tiltak handler om å forhindre at mennesker utvikler et rusproblem. Konkrete forebyggende tiltak fremkommer i den årlige handlingsplanen for Folkehelse. Det viktigste forebyggende tiltaket er å redusere tilgjengeligheten til alkohol, generelt men fremfor alt for barn og unge. Det rusforebyggende arbeidet for barn og unge skal prioriteres og må sees i sammenheng med kommunens helsefremmende arbeid og øvrig Folkehelsearbeid. Frivillige lag og foreninger har en viktig rolle i det forebyggende arbeidet overfor ungdom og samarbeidet med disse skal opprettholdes.

For å kunne iverksette effektive forebyggende tiltak kreves det kunnskap om rusbruken i Bø kommune. Kommunen ved avdeling for psykisk helse gjennomfører Ungdata undersøkelser i ungdomsskolen hvert tredje år.

Behandling av pasienter med rusrelaterte lidelser ivaretas av avdeling for psykisk helse i Bø kommune. Det er arbeid som krever spesialisert kompetanse og tett samarbeid med spesialisthelsetjenesten og NAV.

Spesialisthelsetjenesten som er ansvarlig for tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Alt rusarbeid er tverrfaglig og samarbeidet mellom spesialisthelsetjenesten, Nav og kommunen må være tett og godt. En forutsetning for at rusbehandling skal være vellykket er at pasienten har arbeid/aktivitet, egnet bolig og at pasienten har et fungerende nettverk. Kommunen skal prioritere dette arbeidet ved oppfølging av ruspasienter. Det er kommunen ved avdeling for psykisk helse, som er ansvarlig for å etablere et godt ettervern etter institusjonsbehandling. Dette må omfatte individuelt tilpassede tiltak som ivaretar pasientens behov og ønsker. Fastlegen i samarbeid med ruskonsulenten skal ha en sentral rolle i oppfølgingen av ruspasienter. Rusbehandlingen er en integrert del av kommunens psykiatritjeneste og de administrative og organisatoriske rutiner som gjelder psykiatripasienter skal brukes. Individuell plan og ansvarsgruppe skal brukes dersom det ses som hensiktsmessig og pasienten ønsker det.

Kapittel 5. Bevillingssystemet

Økt tilgang på alkohol gir den enkelte et større personlig ansvar. Samtidig gir økt tilgang på alkohol økt forbruk og dermed større alkoholskader. Tiltak som kontrollerer og regulerer tilgjengeligheten gir en viss kontroll over rusforbruket, samtidig som det kan bidra til å få alkohalnæringen bevisst sitt omsetningsansvar.

Bevillingssystemet er forankret i alkoholloven, og det er her utarbeidet klare og tydelige rammer for hvordan systemet skal håndheves. Bevillingssystemet er et viktig alkoholpolitisk instrument, og kommunestyret er som kommunens høyeste organ tillagt myndighet til å fatte de overordnede vedtak etter alkoholloven. Bø kommune har et eget bevillingsreglement som følger vedtaksperioden for rusmiddelpolitisk handlingsplan.

I henhold til alkoholloven § 1-7 gir kommunen bevilling for salg og skjenking. Før kommunestyret avgjør søknad skal det innhentes uttalelse fra NAV og politi. Pr. september 2016 er det 7 skjenkebevillinger og 5 salgsbevillinger i Bø kommune.

Kommunen er ansvarlig for kontroll av kommunal bevilling, jf. Alkoholloven § 1-9. Bø kommune har engasjert Nordfjeldske kontroll til å forestå kontroll med salgs- og skjenkesteder. Alkohollovens og tilhørende retningslinjer skal legges til grunn ved utøvelse av kontroll.

DEL B. BEVILLINGSREGLAMENT FOR ALKOHOLSAKER

Kap 1. Generelle bestemmelser

- § 1 Bevillingsreglementet til Bø kommune skal bidra til å oppfylle alkohollovens formål om å begrense de samfunnsmessige og individuelle skadene som alkoholbruk kan innebære. Hensikten med bevillingsreglementet er at saksbehandlingen av søknader om salg og skjenking av alkohol skal skje på en mest mulig forutsigbar måte, slik at blant annet kravet til likebehandling ivaretas.
- § 2 Bevillingsreglementet gjelder for salg- og skjenking for alkoholholdig drikk, definert som drikk med mer enn 2,5 volumprosent alkohol, jf. alkoholloven § 1-3.
- § 3 Bevillingsreglementet er et supplement til bestemmelsene i alkoholloven og alkoholforskriften. Ved motstrid har lov og forskrift alltid forrang.

Kap 2. Om saksbehandlingen

- § 4 Kommunestyret fatter vedtak om salgs- og skjenkebevillinger. I saksforberedelsene skal følgende forhold vurderes, jf. alkohollovens § 1-7a:
- Antallet salgs- og skjenkesteder
 - Stedets karakter
 - Beliggenhet
 - Målgruppe
 - Trafikk- og ordensmessige forhold
 - Næringspolitiske hensyn
 - Hensynet til lokalmiljøet for øvrig
- § 5 Saksbehandlingsfristen for søknader om salgs- og skjenkebevillinger er fire måneder, jf. alkohollovens § 1-11 og tjenestelovens § 11.

Kap 3. Krav til bevillingshaver

- § 6 Bevillingshaver og personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, må innfri vandelskravet i alkohollovens § 1-7b.
- § 7 For hver bevilling skal det utpekes en styrer med stedfortreder som skal godkjennes av kommunen. Det kan gjøres unntak fra kravet om stedfortreder når det vil virke urimelig bl.a. av hensyn til salgs- eller skjenkestedets størrelse. Pliktene til styrer og stedfortreder følger av alkohollovens § 1-7c.

- § 8 Bevillingshaver og styrer/stedfortreder er ansvarlig for at salg og skjenking foregår i overensstemmelse med alkoholloven og bestemmelser gitt med hjemmel i den. Bevillingshaver og styrer/stedfortreder plikter å føre tilsyn med de ansattes utøvelse av salg og skjenking, og er ansvarlig for at de ansatte blir gjort kjent med regelverket for salg og skjenking av alkoholholdig drikk.

Kap 4. Salgsbevillinger

Salgssteder

- § 9 Salgsbevillinger kan gis for perioder inntil 4 år, jf alkohollovens § 1-6 andre ledd første setning. Kommunestyret kan på visse vilkår bestemme at salgsbevillinger likevel ikke skal opphøre, men gjelde for fire nye år, jf alkohollovens § 1-6 tredje og fjerde ledd.
- § 10 Salg av alkoholholdig drikk som overstiger 4,7 % (gruppe 2 og 3) kan bare foretas av AS Vinmonopolet.
- § 11 Salg og utlevering av alkoholdig drikk med høyst 4,7 % (gruppe 1) kan bare foretas på grunnlag av kommunal bevilling. Slik bevilling kan gis til dagligvarebutikker og butikker som tidligere har hatt bevilling som kommunalt ølmonopol.

Salgstider

- § 12 Salg og utlevering av alkoholdig drikk med høyst 4,7 % (gruppe 1) kan skje fra kl. 08.00 til kl. 20.00. På dager før søn- og helligdager, unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag, skal salget opphøre kl. 18.00. Salg og utlevering av alkoholdig drikk med høyst 4,7 % skal ikke skje på søn- og helligdager, 1. og 17. mai.
- § 13 Salg av alkoholholdig drikk som overstiger 4,7 % (gruppe 2 og 3) kan skje fra kl. 08.30 til kl. 18.00. På dager før søn- og helligdager, unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag, skal salget opphøre kl. 15.00.

Antall salgsbevillinger

- § 14 Det settes ingen begrensninger på antallet salgsbevillinger i Bø kommune.

Søknadsfrist og saksbehandlingstid

- § 15 Det settes ingen søknadsfrist for salgsbevillinger. Søknader om salgsbevillinger saksbehandles fortløpende. Vedtak fattes av kommunestyret, og behandlingstiden følger dermed av kommunestyrets møteplan.

Kap 5. Skjenkebevillinger

Typer skjenkebevillinger

- § 16 Alminnelig bevilling til skjenking av alkoholholdig drikk, jf alkoholloven § 4-2, kan gis for perioder inntil 4 år, jf alkohollovens § 1-6 andre ledd første setning. Kommunestyret kan på visse vilkår bestemme at skjenkebevillinger likevel ikke skal opphøre, men gjelde for fire nye år, jf alkohollovens § 1-6 tredje og fjerde ledd.
- § 17 Det settes ingen begrensninger på antallet skjenkebevillinger i Bø kommune.
- § 18 Skjenkebevilling kan dessuten gis for én enkelt bestemt anledning, jf alkohollovens § 1-6 andre ledd andre setning. Bevillinger for enkelt anledning der styrer og stedfortreder har bestått kunnskapsprøven, og der alkohol skal skjenkes i næringsvirksomhet, gir bevillingshaver rett til å kjøpe alkohol fra grossist, jf. alkohollovens § 1-4c andre ledd.
- § 19 Det opprettes fem (5) ambulerende skjenkebevilling i Bø kommune. Ambulerende bevillinger gjelder kun skjenking til slutta selskap, jf. alkoholloven § 4-5.

Skjenketider

- § 20 I Bø kommune gjelder følgende generelle skjenketider (i.e. «tidsinnskrenkninger for skjenking av alkoholholdige drikker» jf alkohollovens § 4-4):

	Gruppe 1+2: Øl og vin	Gruppe 3: Brennevin
Mandag til torsdag	08.00 – 01.00	13.00 – 01.00
Fredag - lørdag	08.00 – 02.00	13.00 – 02.00
Søndag og helligdag	08.00 – 01.00	13.00 – 24.00

I hht alkohollovens § 4-4,6. ledd, skal konsum av utskjenket alkoholholdig drikk opphøre senest 30 minutter etter skjenketidens utløp.

- § 21 Skjenke- og åpningstidene 2. juledag, nyttårsaften, romjulsdagene, onsdag før skjærtorsdag, skjærtorsdag samt 16. mai og dagen før 1. mai skal være som for fredager/lørdager uavhengig av hvilken ukedag de faller på.
- § 22 Søknad om utvidelse av skjenketid for en enkelt anledning, jfr. alkohollovens § 4-4, 3. ledd/ § 1-6, kan maksimalt gis som for fredager og lørdager. Normalt gis ikke utvidet skjenketid for arrangementer som legges til søn- og helligdager. Kravet i alkoholloven om at det må dreie seg om en "enkelt anledning" må være oppfylt. Det gis ikke utvidet skjenketid i forbindelse med idrettsarrangement.

Søknadsfrister

- § 23 Det settes ingen søknadsfrist for alminnelige skjenkebevillinger. Søknader om alminnelige skjenkebevillinger saksbehandles fortløpende. Vedtak fattes av kommunestyret, og behandlingstiden følger dermed av kommunestyrets møteplan.
- § 24 Søknad om skjenkebevilling for en enkelt anledning og om ambulerende bevilling må være framsatt innen tre (3) uker før arrangementet skal avvikles. Søknader framsatt etter dette behandles hvis praktisk mulig.

Øvrige vilkår for skjenkebevillinger, jf alkohollovens § 4-4

- § 25 Ved skjenkebevilling til både utendørs og innendørs skjenkeareal, gjelder skjenkebevillingen utendørs for de samme alkoholgrupper som gjeldende for innendørs skjenking, med mindre det er gitt spesielle restriksjoner om dette i det enkelte bevillingsvedtaket.
- § 26 Det tillates ikke utplassering av spilleautomater i lokaler hvor det skjenkes. Dette gjelder også inngangsparti til skjenkelokaler.

Kap 6. Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

- § 27 Innehavere av salgs- og skjenkebevilgninger skal føre internkontroll med virksomheten.
- § 28 Kommunen skal forestå kontroll med utøvelsen av salgs- og skjenkebevilgninger, jf alkoholloven § 1-9. Kommunen kan når som helst kreve tilgang til salgs- og skjenkestedets lokaler og regnskaper, herunder kreve å få nødvendige opplysninger om regnskap og drift fra bevillingshaver.

Kap 7. Inndragning av salgs- og skjenkeløyver

- § 29 Ved overtredelser av alkohollovens bestemmelser samt vilkår for bevillinger, skal kommunen tildele bevillingshaver et bestemt antall prikker, jf. alkoholforskriftens § 10-3. Rådmannen er i henhold til Bø kommunes delegasjonsreglement delegert myndighet til å tildele prikker.
- § 30 Kommunestyret kan inndra en bevilling for resten av bevillingsperioden eller for en kortere tid i tråd med alkohollovens § 1-8. Saksforberedelsene skal gjennomføres i tråd med alkoholforskriftens kapittel 10.

Kap 8. Salgs- og skjenkeavgifter/gebyrer

- § 31 Salgs- og skjenkeavgifter samt bevillingsgebyrer settes så høyt som loven til enhver tid gir anledning til og vedtas av kommunestyret i regulativet for hvert budsjettår.
- § 32 Ved årets utløp skal bevillingshaver på eget initiativ sende inn oppgave over faktisk omsatt mengde alkohol samt forventet omsatt mengde alkohol for kommende år. Fristen for å innrapportere omsetningstall er 1. mars påfølgende år.
- § 33 Ved opphør av virksomhet eller virksomhetsoverdragelse skal faktisk omsetningstall innrapporteres umiddelbart ved virksomhetens opphør eller på overdragelsestidspunktet.

Kap 9. Klage

- § 34 Kommunens enkeltvedtak etter alkohollovens § 1-8 og kapitlene 3, 4 og 7 kan påklages til fylkesmannen. Klagesaken skal behandles i kommunen etter vanlige saksbehandlingsregler før oversendelse.

Kap 10. Delegasjon av myndighet

- § 35 I henhold til Bø kommunes delegasjonsreglement er formannskapet delegert myndighet til å fatte vedtak i prinsipielle saker som ikke kommunestyret selv skal avgjøre etter alkoholloven med tilhørende forskrift(er).
- § 36 Rådmannen er delegert myndighet i ikke-prinsipielle saker etter alkoholloven med tilhørende forskrift(er), herunder å forestå kontroll med salgs- og skjenkebevilgninger, jf. alkohollovens § 1-9 og alkoholforskriftens kapittel 9.

Kap 11. Ikraftttredelse

- § 37 Bevillingsreglementet for Bø kommune trer i kraft straks.

**OPPNEVNING AV REPRESENTANT FRA FORMANNSKAPET TIL
ARBEIDSGRUPPE FOR Å FINNE EGNEDE LOKALER TIL
DAGAKTIVITETSTILBUD FOR HJEMME- BOENDE PERSONER MED DEMENS**

Saksbehandler: Jim Gundersen
Arkivsaksnr.: 16/970

Arkiv: F05

Saksnr.: Utvalg
83/16 Formannskapet

Møtedato
23.11.2016

Innstilling:

1. Formannskapet oppnevner følgende personer til representere formannskapet i ovennevnte arbeidsgruppe:

Saksutredning:

Bakgrunn for saken

Kommunestyret vedtok i sak 76/16 følgende:

1. *Kommunestyret tar arbeidsgruppas utredning til orientering*
2. *Kommunestyret vedtar at der opprettes et dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens senest 2019.*
3.
 - a) *For å finne egnede lokaler gis rådmannen fullmakt til å nedsette en egen arbeidsgruppe, der også politikere og ansatte er med. Resultatet fremlegges for kommunestyret. Det delegeres til formannskapet å velge politiske representanter.*
 - b) *Aktivitetstilbudet bemannes med minimum 1,8 årsverk*
 - c) *Aktivitetstilbudet opprettes i Bøheimen Bo- og behandlingssenter*
 - d) *Romprogram alternativ 2) legges til grunn for videre planlegging*
 - e) *Transportbehovet løses enten i egen regi, eller i et samarbeid med drosjenæringen.*
 - f) *Fremlagte kostnadsberegning anbefales som retningsgivende for den videre planleggingen*

Saksbehandling

I forhold til formannskapets innstilling innebærer kommunestyrets vedtak følgende endringer:

1. For å finne egnede lokaler til dagaktivitetstilbudet oppnevnes en arbeidsgruppe der også politisk nivå og ansatte er representert
2. Forslaget til romprogram er fjernet
3. Det slås fast at lokalene skal finnes i Bøheimen Bo- og behandlingssenter

Rådmannens vurdering.

Det å finne egnede lokaler handler om både fag og tekniske løsninger. Rådmannen foreslår derfor å videreføre den tidligere arbeidsgruppen, supplert med politiske representanter, representant fra teknisk etat, og tillitsvalgte.

Gruppen blir relativt stor, men rådmannen mener det er viktig å ta vare på den kompetansen tidligere arbeidsgruppe har ervervet gjennom tidligere prosess. Det antas heller ikke at dette blir noen langvarig prosess, og at forslag om lokalisering kan fremmes etter 2, maksimum 3 møter i arbeidsgruppa, inklusiv befarung på Bøheimen.

Arbeidsgruppas sammensetning blir da:

- Kurt Dahl, pleie- og omsorgsleder
- Anniken Jensen, sykehjemslege
- Lillian Hansen, avdelingssykepleier
- Aud Tobiassen, avdelingssykepleier
- Monica Johnsen, avdelingssykepleier
- Hege Bruun, leder demensteamet
- Odd Robert Paulsen, avdelingsingeniør
- Fredrik Schreier, eldrerådet
- Anne Lise Steinbach, eldrerådet
- 2 tillitsvalgte
- Politiske representanter valgt av formannskapet

Helse- og omsorgssjef Jim Gundersen er sekretær for utvalget.

Gundar Jacobsen

Rådmann

Jim Gundersen

Helse- og sosialsjef

Vedlegg:

OVERSIKT OVER BEMANNING, OPPGAVER OG BEHOV I HELSE- OG OMSORGSSEKTOREN

Saksbehandler: Jim Gundersen
Arkivsaksnr.: 16/1044

Arkiv: 034

Saksnr.: Utvalg
84/16 Formannskapet

Møtedato
23.11.2016

Innstilling:**1. Kommunestyret tar vedlagte oversikt til orientering****Saksutredning:****Bakgrunn for saken**

Kommunestyret vedtok i sitt møte den 10.3.2016 følgende: «Kommunestyret ber om å få en sak om oversikt over bemanningsplan som beskriver oppgaver og behov innenfor helse- og omsorg».

Oversikt

Vedlagte oversikt gir en skjematisk beskrivelse av bemanning, oppgaver og behov i helse- og omsorgssektoren. Oppsummert viser oversikten at vi i de etablerte avdelingene stort sett har tilfredsstillende grunnbemanning.

Utfordringer

Vi har imidlertid utfordringer i forhold til miljøarbeidertjenester for unge personer med psykisk utviklingshemming, psykiatritjenesten, og i fysioterapitjenesten.

Det ligger store utfordringer i avdelinger/tjenester som vi ikke har. Dette gjelder først og fremst aktivitetstilbud til ulike grupper: Personer med psykisk utviklingshemming, psykiatri, hjemmeboende eldre med demens og aktivitetstilbud for pasienter ved Bøheimen. Ingen av disse tilbudene er så langt lovfestet som rettighetskrav (dagaktivitetstilbud hjemmeboende personer med demens lovfestes fra 2020), og det er årsaken til at disse tjenestene har blitt beskåret ved behov for reduksjon av stillinger begrunnet i økonomi.

Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende demente er vedtatt opprettet senest 2019. Det er konkludert med et personalbehov tilsvarende 1,8 årsverk, dvs. ca. 1 mill. kr. For de øvrige gruppene må forslag til tiltak utredes, men det kan allerede nå fastslås at etablering til disse gruppene vil kreve minimum 3 årsverk, dvs. ca. 1,5 mill. kr.

For gruppen unge funksjonshemmede er det i tillegg behov for å utrede boligbehovet.

Fra 2020 er det varslet at det vil bli et lovkrav om psykolog- og ergoterapitjenester i kommunene.

Den største utfordringen både økonomisk og planmessig ligger imidlertid i forhold til uforutsette behov for omfattende tjenestetilbud, gjerne behov for 24/7 tjenester (behov for

tjenester hele døgnet hver dag i uken). Denne utfordringen har økt kontinuerlig i takt med at stat og fylkeskommune har bygd ned sine tjenester for personer med omfattende omsorgsbehov. Dette gjenspeiles også i at økte ressurser til pleie- og omsorg nasjonalt sett er kommet i gruppen personer yngre enn 67 år.

Konklusjon

Det er behov for videre utredning av de områder som er beskrevet som utfordrende i saksframlegget.

Gundar Jacobsen
Rådmann

Jim Gundersen
Helse- og omsorgssjef

Vedlegg:

Trykket vedlegg:

- Oversikt bemanning, oppgaver og behov helse- og omsorgssektoren
- Oversikt bemanning ulike avdelinger

Oversikt bemanningsplan, oppgaver og behov helse- og omsorgssektoren pr. november 2016

Avdeling	Oppgaver	Bemannning	Vurdering
Helse- og sosialadministrasjon	Overordnet administrativt ansvar for helse- og omsorgsavdelingen. Server øvrige avdelinger med merkantile tjenester	2 årsverk fordelt på 2 ansatte	Tilstrekkelig bemannet, også mht kompetanse.
Legetjenesten	Yte nødvendige lege- og laboratorietjenester til befolkningen	8,7 årsverk fordelt på 11 ansatte: 6 leger (inklusive turnuslege) 4 helsesekretærer 1 diabetessykepleier	Tilstrekkelig bemannet når alle legene er på plass. Formell kompetanse er god, med flere leger som har spesialitet som allmennleger. Alle ansatte minimum fagarbeiderutdanning
Fysioterapitjenesten	Yte fysioterapitjenester til befolkningen	3 årsverk: 2 avtalehjemler (privat drift) 1 kommunefysioterapeut	Stort press på de private fysioterapeutene, med lange ventelister. Ønskelig med utvidelse, en driftsavtale koster ca. kr. 420 000 pr. år. Kommunefysioterapeut ansatt, men 2/3 av lønnen er finansiert med prosjektmidler som utgår senest i løpet av 2017. Netto kostnader videreføring av stillingen etter prosjektperioden ca. kr.

Sak 84/16

				300 000. God kompetanse blant fysioterapeutene.
Helsestasjonen	Avdelinger yter tjenester gjennom av helsestasjon for barn, skolehelsestjeneste, helsestasjon for ungdom, jordmortjeneste og barne- og ungdomsteam	2 årsverk		Tilstrekkelig bemannet. God kompetanse når ansatt sykepleier har gjennomført helseøsterutdanning v 2017. Helsesøster har også utdanning som jordmor.
Avdeling psykisk helsearbeid	Yter nødvendig behandlingstilbud og omsorgstjenester til personer med psykisk lidelser. Yter også tjenester til personer med rusproblemer	6 årsverk		Tilstrekkelig grunnbemanning. Periodevis er det problematisk både faglig og av hensyn til personalets sikkerhet at miljøarbeiderne er alene på jobb. Tjenesten preges imidlertid av at det kan oppstå «topper» i perioder der enkeltpersoner har store omsorgsbehov. God kompetanse blant de ansatte der 3 av 8 ansatte har minimum fagarbeiderutdanning, derav 4 med høgskoleutdanning.
Barnevernstjenesten	Iverksette nødvendige tiltak ifht barn som er utsatt for	Kjøper nødvendige tjenester hos Vesterålen Barnevern		Tilstrekkelig bemannet. God kompetanse blant de

Sak 84/16

	omsorgssvikt		ansatte. Har behov for å styrke økonomifunksjonen
Administrasjon pleie- og omsorg	Overordnet ansvar for pleie- og omsorgstjenestene. Yte nødvendig merkan til bistand til avdelingene. Administrer hjemmehjelpsordningen	3,1 årsverk	Tilstrekkelig bemannet. 0,5 årsverk foreslås satt i vakanse fra 01.07.17 i forslaget til budsjett 2017. God kompetanse blant de ansatte
Institusjonsomsorgen	Yte nødvendige tjenester til personer med behov for institusjonsopphold. Skjer gjennom 44 langtidsplasser, inntil 6 korttidsplasser og 1 akutt plass. Skjernet bognruppe for personer med demens inngår i de 44 langtidsplassene.	43,8 årsverk fordelt på 70 ansatte	Tilstrekkelig grunnbemanning, unntatt korttidsplassene og akutt plassen. Ved opprettelse av denne var det planlagt å styrke avdelingen med 2 årsverk for sykepleiere. Dette er av økonomiske grunner ikke gjennomført. Pga. presset mot Bøheimen drives det kontinuerlig med 3-4 pasienter i overbelegg. Mht formell kompetanse har avdelingen 19 assistenter, 36 fagarbeidere, og 13 personer med høgskoleutdanning. Prinsipielt burde alle ansatte i institusjonsomsorgen ha minimum fagarbeiderutdanning. Økte kompetansekrav ved sykehjemmet i forbindelse med oppgaveoverføring fra

Sak 84/16

				spesialisthelsetjenesten til kommunene gjør at det er behov for å øke andelen ansatte med høgskoleutdanning.
Nattjenesten Bøheimen	Yter tjenester på natt til pasienter ved Bøheimen, omsorgsboligene ved Bøheimen, samt betjener 113 trygghetsalarmer utenfor institusjon.	9,4 årsverk fordelt på 15 ansatte		Tilstrekkelig grunnbemanning etter at tjenesten ble økt med 1,8 årsverk i 2016. God formell kompetanse der 24 av 15 ansatte har minimum fagarbeiderutdanning. Tidvis knapphet på sykepleiere.
Vaskeri- og renholdsavdelingen	Vaskeri- og renholdstjenester for hele Bø bo- og behandlingssenter, inklusiv omsorgsboliger	6,0 årsverk fordelt på 9 ansatte.		Tilstrekkelig bemanning. 2 av de ansatte er fagarbeidere, ønskelig at alle er fagarbeidere.
Kjøkkentjeneste	Lever mat til Bøheimen, hjemmeboende på bestilling og kantina.	3,5 årsverk fordelt på 5 ansatte		Tilstrekkelig bemanning. 2 av de ansatte er fagarbeidere, ønskelig at alle er fagarbeidere.
Kantinedrift kjøkken	Kantinedrift for beboere i omsorgsboligene, ansatte og besøkende	1,0 årsverk		I tillegg til fast ansatt avhengig av at det til enhver tid er tilgang på praksisplasser mv. fra Nav Formell kompetanse er assistent
Hjemmehjelp	Hjemmehjelpstjenester/praktisk	4 årsverk fordelt på 5 ansatte		Tilstrekkelig grunnbemanning

Sak 84/16

	bistand til hjemmeboende		1 av de ansatte har formell utdanning som fagarbeider
Bolig Doktorhagen	Yter tjenester til person med særskilt stort omsorgsbehov	8,1 årsverk fordelt på 11 ansatte	Tilstrekkelig grunnbemanning God formell kompetanse da 9 av de ansatte har minimum fagarbeiderutdanning. Ytterligere styrket kompetansemessig ved at 2 av de ansatte fullførte høgskoleutdanning i løpet av 2016
Hjemmesykepleien	Yter sykepleiertjenester til hjemmeboende, inklusiv omsorgsboliger og omsorgshybler Bøheimen	17,9 årsverk fordelt på 26 ansatte	Tilstrekkelig grunnbemanning ved nåværende fordeling av oppgaver mellom hjemmebaserte tjenester/institusjonsomsorgen God formell kompetanse da 25 ansatte har minimum fagarbeiderutdanning, derav 13 med høgskoleutdanning
Tiltak for funksjonshemmede	Yter miljøarbeider tjenester til personer med psykisk utviklingshemming	17,7 årsverk fordelt på 26 ansatte	Press på tjenesten pga av yngre brukere som ikke har tilstrekkelig tjenestetilbud, stipulert til ca. 2 årsverk. 16 av 26 ansatte har minimum fagarbeiderutdanning, derav 6 med høgskoleutdanning. Brukere med store og

			sammensatte behov, alle ansatte burde ha minimum fagarbeiderutdanning.
--	--	--	--

Vedlegg:

Oversikt over antall ansatte/utdanning i helse- og omsorgsetaten pr. april 2016.

Oversikt bemanning ulike avdelinger. Antall årsverk. Pr. april 2016

Avdeling	Årsverk	Assistenter	Fagarbeidere	Høgskoleutdannede	Universitetsutdannede
Helse- og sosialadministrasjon	2		1		1
Legetjenesten	8,7		4	1	6
Helsestasjonen	2			2	
Avdeling psykisk helsearbeid	6		2,8	3,2	
Administrasjon pleie- og omsorg	3,1		1,5	1,6	
Bøheimen 1.etasje	23,10	3,8	12,3	7	
Bøheimen 2. etasje	20,64	4,0	11,2	5,5	
Nattjeneste Bøheimen	9,37	0,4	4,8	4,1	
Vaskeri/renholdsavdeling	5,95	4,5	1,5		
Kjøkkentjeneste	3,45	2,4	1		
Kantinedrift kjøkken	1	1			
Hjemmehjelp	4	3,3	0,7		
Bolig Doktorhagen	8,11	2,5	3,8	1,8	
Hjemmesykepleien	18,28	0,3	7,6	10	
Tiltak for funksjonshemmede	17,69	4,6	7,6	5,3	
SUM	133,38	26,8	58,8	41,5	7

Andel assistenter:

20,2 %

Andel fagarbeidere:	44,3 %
Andel høyskoleutdannede:	31,6 %
Andel universitetsutdannede:	3,8 %

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse hele helse- og omsorgsetaten: $132,68:193 = 68,7\%$
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse pleie- og omsorg, inklusiv psykiatri: $119,69:179 = 66,9\%$

SØKNAD OM LÅN TIL KJØP AV FISKEFARTØY

Saksbehandler: Åsa Elvik
 Arkivsaksnr.: 16/1047

Arkiv: 252

Saksnr.: Utvalg

85/16 Formannskapet
 / Kommunestyret

Møtedato

23.11.2016
 08.12.2016

Innstilling:

Jørn Høidahl tilbys lån inntil

kr 400 000,- (kronerfirehundretusen)

til kjøp av fiskebåt «Leif Junior» N-211-V med tilhørende 9-10 m fiskekvote. Lånet begrenses oppad til 10% av faktisk totalkostnad. Lånet belastes Strategisk næringsfond.

Til sikkerhet for lånet forutsettes pant i båten, med prioritet etter eventuelle banklån. Lånet utbetales mot underskrevne dokumenter og tinglyst pantobligasjon.

Lånet er avdragsfritt i 3 år, og nedbetales deretter over 7 år med like store månedlige avdragsterminer. Rente påløper fra utbetalingsdato med for tiden 3,5% p.a., og betales løpende månedlig i hele låneperioden. Omkostninger ved åpning av lånet fratrekkes før utbetaling.

Tilbud om lån er gitt med hjemmel i Bø kommunes «Regelverk for Strategisk næringsfond», og de opplysningene som framkommer i søknaden og i saksframlegget, er vilkår for tilbud om lån. «Regelverk for Strategisk næringsfond», og skjemaet «Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak» legges ved melding om vedtak.

Saksutredning:

Jørn Høidahl søker om lån på kr 400 000 til kjøp av «Leif Junior» N-211-V med tilhørende 9-10 m fiskekvote. Søkeren er født i 1979 og har fagbrev som fisker. Han startet med kystfiske etter endt skolegang ved fiskerilinja i Bø, og jobba innenfor fiskeri til og med 2006 da han begynte offshore. På friturene har han praktisert fiskeryrket både som mannskap og drifta fartøy for reder. Han ønsker nå å etablere seg som heltidsfisker med eget fartøy.

Høidahl har fått tilslag på et bud på kr 4 000 000,- for «Leif Junior» N-211-V med tilhørende kvote, forutsatt finansiering. Fartøyet er en 12,12 meters båt som ifølge søker (etter opplysning fra megler) har alle papirer godkjent. Båten er rigga for linedrift. Båten har ei tilhørende 9-10 m torskekvote.

Finansieringsplan

Kjøp av «Leif Junior» N-211-V	4 000 000,-
Banklån	3 200 000,-
Kommunalt lån	400 000,-
Privat egenkapitallån	400 000,-

Sum finansiering**4 000 000,-****Driftsbudsjett**

Siden Høidahl skal starte nytt selskap, kan han ikke legge fram regnskap som grunnlag for å kunne vurdere økonomien i prosjektet. Han har imidlertid utarbeidet et driftsbudsjett som viser et årlig resultat etter kapitalutgifter på om lag kr 700 000,-. Kjøpet er slik administrasjonen vurderer det, ei lønnsom investering, og budsjettet ser ut til å ta tilstrekkelig høyde for eksempelvis renteendringer eller nedgang i kvoter eller priser.

Drøfting

For tida er det om lag kr 2 200 000,- disponibelt for nye utlån på Strategisk Næringsfond. Nye lån skal vurderes ut fra bestemmelsene i «Regelverk for Strategisk næringsfond».

Å stimulere til økt verdiskaping i fiskerinæringa i Bø er et av de sentrale tiltakene i vedtatt Strategisk Næringsplan. Å bidra til kjøp av fiskebåter og -kvoter kan være et virkemiddel som vil bidra til dette. Søknaden vurderes dermed å være i tråd med Bø kommune sine mål og strategier for næringsutvikling.

Søkeren har lagt fram en ryddig søknad, og økonomien i prosjektet er overbevisende. Søknaden vurderes dermed å ha god kvalitet. Søker er utdannet fisker og har tidligere drevet fiske selv om han de siste årene har jobbet offshore. Han har til hensikt å etablere et AS, og skriver i søknaden at han har engasjert regnskapsfirma. Dette taler for at søker har god gjennomføringsevne.

Administrasjonen har i lignende saker drøfta om kommunen ved å være medfinansior bidrar til prispress ved kjøp og salg av fiskekvoter. Dette er ei relevant innvending, men om ikke fiskefartøy og -kvoter kjøpes til Bø, så vil nedgangen i fiskeriene bare fortsette.

Etter ei samla vurdering tilrår rådmannen at det fattes vedtak i tråd med innstillinga fremst i dokumentet.

Gundar Jakobsen
rådmann

Kine Johnsen
kultur- og næringssjef

På mappa: Søknad med vedlegg